2.4.1: Institution provides opportunities for developing competencies and skills in different functional areas through specially designed activities / experiences

Documentary evidence in support of the selected response/s

सहयोग सेवाभावी संस्थेचे

अध्यापक महाविद्यालय, विष्णुपूरी, नांदेड.

शिक्षणशास्त्र पदवी अभ्यासक्रम

प्रात्यक्षिक कार्य

आंतरवासिता (Internship)

द्वितीय वर्ष चौथे सत्र

सन २०२१ ते २०२२

हजेरी क्रमांक (67)

छात्र शिक्षक सेवाकाल शाळा राष्ट्रमाता उर्दू व मराठी मा. व उच्च माध्यमिक विद्यालय वाजेगाव, नांदेड.

वर्ग बि.एड द्वितीय वर्ष

छात्र शिक्षकाचे नांव बरहाळे संतोष व्यंकटराव

शिक्षणशास्त्र पदवी अभ्यासक्रम

छात्रशिक्षक सेवाकाल शिबीर

प्रात्यक्षिक कार्य

नियोजन वही

अध्यापक महाविद्यालयाचे नांव सहयोग सेवाभावी संस्थेचे अध्यापक महाविद्यालय विष्णुपुरी. नांदेड

घरचा पत्ता मु. एकलारा ता. मुखेड जि. नांदेड

छात्रशिक्षकाचे नांव नरहरे संतोष व्यंकटराव

सन २०२२ - २०२३ क्रमांक 67

छात्रशिक्षक सेवाकाल दिनांक / / २० ते / / २०

शाळेचे नांव राष्ट्रमाता उर्दु व मराठी माध्यमिक विद्यालय वाजेगाव

पत्ता वाजेगाव नांदेड

महाविद्यालयाच्या प्राचार्याचे नांव प्रा. डॉ. बी. जी. गिरगावकर सर

छात्रशिक्षक सेवाकाल प्रमुखाचे नांव प्रा. सोनटक्के ए. एन.

प्रमुख मार्गदर्शक प्राध्यापकाचे नांव डॉ. पचलिंग एस. के.

सेवाकाल मुख्याध्यापकाचे नांव

अनुक्रमणिका

१) प्रास्ताविक

२) आंतरवासिता कार्य

३) प्रमाणपत्र

४) अध्यापन कार्याचे नियोजन

५) इतर कार्याचे नियोजन

६) पाठाचे संक्षिप्त टाचण

७) सराव पाठ टाचण

८) पाठाचे निरीक्षण

९) घटक चाचणी नियोजन

१०) समाजसेवा शालेय

११) वर्गाची हजेरी

१२) अभ्यासानुवर्ती उपक्रम

१३) इतर शालेय उपक्रम

१४) परिपाठ

१५) वर्ग शिक्षक या नात्याने इतर कार्य

१६) शालेय दप्तराची माहिती

१७) अनुभवी शिक्षकाची मुलाखत व संवाद

१८) आंतर वासितेचा संपुर्ण अहवाल

प्रास्ताविक

शैक्षणिक वर्ष २०१५ - १७ या शैक्षणिक वर्षापासुन NCTE च्या मार्गदर्शक तत्वानुसार शिक्षण शास्त्र पदवी अभ्यास क्रम हा दोन वर्षाचा करण्यात आला आहे. या अभ्यासक्रमाचा एक अत्यावश्यक भाग म्हणजे आंतरवासिता कार्य यालाच आपण इंटर्नशिप असे संबोधतो इंटर्नशिप ही एक व्यवस्था असुन यात प्रशिक्षणार्थी पुढे शिक्षकी व्यवसायात पदार्पण करणार आहे.

पेज ॲन्ड थॉमस यांनी शिक्षणाच्या अंतरराष्ट्रीय शब्दकोषात इंटर्नशिपला नवीन पात्रता प्राप्त केलेल्या शिक्षकांचा परिवेक्षा अवधी असे मानले आहे. अशा शिक्षकास इंटर्न असे संबोधण्यात आले. इंटर्नशिप अध्यापनासाठी अधिक अवसर मिळवून देते व अधिक समर्थ करतो.

'प्रशिक्षणान्तर्गत छात्र सेवाकाल' (Internship) ही संज्ञा वैद्यकीय शिक्षणाच्या अभ्यासक्रमातून घेतली आहे वैद्यकीय शिक्षणाचा कालावधी संपल्यावर विद्यार्थी एखाद्या हॉस्पीटल मधील अनुभवी व तज्ज्ञ डॉक्टराच्या पर्यवेक्षाणाखाली काम करतो. कोणत्याही डॉक्टरला करावी लागणारी सर्व कामे तो करतो. रोग्याची तपासणी, निदान, प्रथमोपचार, औषधोपचार सुचविणे, शस्त्रक्रिया आदि मार्गदर्शक डॉक्टर त्याच्या कार्याचे पर्यवेक्षण करुन त्यावर चर्चा करतो व प्रत्याभरण मिळते. वैद्यकीय शाखे प्रमाणेच बी.एड.चा अभ्यासक्रम सुद्धा व्यावसायिक आहे. त्यामुळे प्रशिक्षणार्थीची व्यावसायीक तयारी पूर्ण व्हावी म्हणून 'प्रशिक्षणान्तर्गत छात्र सेवाकाल' (Internship) चे आयोजन केले आहे. एखाद्या अनुभवी व प्रशिक्षित शिक्षकाच्या पर्यवेक्षणाखाली शाळेतील विविध कार्ये करण्याचा अनुभव होणे असा अर्थ अभिप्रेत आहे. यास पदवी पूर्व सेवा असेही म्हणता येईल.

या आंतरवासिता दरम्यान छात्राध्यापक हे रेग्युलर शिक्षका प्रमाणे कार्य करतील. आणि सर्व शालेय उपक्रमात सहभागी होतील. ज्यात नियोजन, अध्यापन, मूल्यमापन यांचा समावेश असेल. प्रशिक्षणार्थ्यांनी शाळेतील शिक्षक इतर कर्मचारी व विद्यार्थी यांच्याशी सुसंवाद साधने अपेक्षीत आहे.

१) आंतरवासिता कार्यक्रमाद्वारे प्रशिक्षणार्थ्या मध्ये व्यापक दृष्टीकोन व्यावसायीक क्षमता शिक्षकांची मनोभूमिका, संवेदनशिलता व कौशल्य यांचा विकास व्हावा.

२) शाळेतील विद्यार्थ्यांचा विविध गरजांच्या पूर्तीसाठी छात्राध्यापकाने सुसज्ज व्हावे.

३) छात्राध्यापक उच्च प्रार्थमिक आणि माध्यमिक या दोन स्तरावर अध्यापनात क्रियाशील असावा.

४) त्यांना शासकीय आणि खाजगी शाळांवर सुनियोजित पर्यवेक्षण आणि शिक्षकांच्या (मार्गदर्शकांचा) प्रत्याभरणासहित अध्यापनाची संधी उपलब्ध करुन देण्यात यावी.

५) आंतरवासिता कार्य हे शाळेत किमान १५ आठवडे केले जावे.

६) यात प्राथमिक स्तरावर १ आठवडा रेग्युलर शिक्षकांच्या अध्यापनाचे वर्ग निरीक्षण करावे तसेच यात Peer Observation शिक्षण निरीक्षण आणि छात्राध्यापकांचा पाठाचे मार्गदर्शका कडुन (Faculty) निरीक्षण सुद्धा केले जावे.

७) या आंतरवासिता कार्या दरम्यान आणि अंत कार्यानंतर छात्राध्यापकाने अध्ययन अनुभवांचे संग्रहीकरण आणि परावर्तन करणे अवश्यक आहे.

८) ,म्हणुन आंतरवासिता कार्यनंतर अध्ययन अनुभवांच्या विविध पैलूंवर विमर्षी चिंतनात्मक लेखन करता यावे यासाठी आंतरवासिते दरम्यान चर्चा व सादरीकरणाला विशेष वेळ व महत्व द्यावे (Extended Space)

बी.एड. प्रशिक्षणार्थ्यांसाठी आंतरवासिता उद्दिष्टे :

दि. / / ते . दि. / / या कालावधीत आयोजित केलेल्या छात्रसेवाकालाची उद्दिष्टे :

१) शिक्षण प्रक्रियेतील मानवी घटक उदा: मुख्याध्यापक, पर्यवाक, वर्ग शिक्षक, विषय शिक्षक, इ. च्या कार्याच्या प्रत्यक्ष कृतीतून ओळख परिचय करुन घेण्यास संधी उपलब्ध करुन देणे.

२) घटक नियोजन, दैनंदिन अध्यापन नियोजन, घटकांचे अध्यापन व त्या अनुषंगाने घटक चाचणी घेणे, उत्तरपत्रिका तपासणे, गुणपत्रक तयार करणे इ. कार्याची कृतीपर अनुभूती घेण्यास संधी उपलब्ध करुन देणे.

३) शालेय व्यवस्थापन या विषयातील शालेय वेळापत्रक व शिक्षक वेळापत्रक अशा विविध वेळापत्रकांचे नियोजन आयोजन व अंमलबजावणी करण्याची संधी देणे.

४) प्रार्थना, परिपाठ, मूल्यशिक्षणाच्या तासिकांचे आयोजन व कार्यवाही करण्याची संधी उपलब्ध करुन देणे.

५) विज्ञान प्रयोगाचे नियोजन, आयोजन व कार्यवाही करणे.

६) खेळ, कार्यानुभव, चित्रकला व हस्तकला इ. तासिका नियोजनपूर्वकरित्या घेण्याची संधी उपलब्ध करुन देणे.

७) समाजसेवेच्या तासिका, परिसर सुशोभन दृष्टीने कार्यक्रमाचे नियोजन, आयोजन व कार्यवाही करण्यास मदत करणे.

८) दोन तासांच्या सांस्कृतिक कार्यक्रमाचे नियोजन, आयोजन व प्रत्यक्ष कार्यवाही करण्यास मदत करणे.

९) छात्राध्यापकात निर्णयक्षमता, उपक्रमशीलता निरीक्षणक्षमता, चिकित्सक वृत्ती, समयसूचकता इ. गुण विकसित होण्यासा मदत करणे.

१०) संपूर्ण उपक्रमाचे मूल्यमापन करुन अहवाल लेखनाची संधी देणे व त्यातून त्यांची संशोधन वृत्ते वाढीस लागण्यास मदत करणे.

११) शिक्षक प्रशिक्षण अभ्यासक्रमातील तात्विक विषयांचे प्रत्यक्ष शालेय कामकाजात उपयोजन करण्याची क्षमता वाढविणे.

१२) माध्यमिक शाळेतील दप्तर, प्रशासन, कार्यपध्दती यांची ओळख अनुभव देणे.

१३) शाळेतील अभ्यासपूरक अभ्यासांतर्गत विविध राबविण्याची क्षमता निर्माण करणे.

१४) प्रत्यक्ष शालेय वातावरणाचा परिचय करुन देणे.

आंतरवासिता उपक्रमाचे फायदे :-

१) इंटर्नशिप कार्यक्रमामुळे छात्राध्यापकाला शाळेला पूर्णवेळ काम करण्याची संधी मिळते.

२) व्यावसायिक पूर्वतयारी प्रत्यक्ष अनुभूतीतून करण्याची संधी मिळते.

३) प्रात्यक्षिक कार्य व सैद्धांतिक माहिती या दोन्हीचा योग्य समन्वय साधला जातो.

४) इंटर्नशिप पूर्ण केल्यानंतर शिक्षकी व्यवसायात पदार्पण करतांना समर्थपणे विशेषरस घेवून कार्य करण्याची प्रेरणा मिळेते.

आंतरवासिता कार्य

कार्यक्रमाची रुपरेषा

आंतरवासिते दरम्यान खालील बाबींचा (activities) चा अंतर्भाव असावा.

१) **पाठ** (६ पाठ) **(1 Credit)**
पाठ हे शालेय विषय संदर्भात (School / Subject methology) असावेत आणि विविध स्तरावर अध्यापन करणे अपेक्षीत आहे.
(जसे उच्चप्राथमिक, माध्यमिक, उच्च माध्यमिक)

२) **मूल्यमापन नियोजन (1 Credit)**
छात्राध्यापकाने कोणत्याही एका अध्यापन पद्धतीशी संबंधीत घटकावर संविधान तक्त्याच्या मदतीने घटक चाचणीचे आयोजन करावे. निकाल घोषीत करावा. आणि साजेसे प्रत्याभरण करावे.

३) **शालेय दप्तराचा अभ्यास करणे (1 Credit)**
शालेय कागदपत्रे, नोंदी (Record) आणि ते जपणारी यंत्रणा त्यांचे जतन (Maintenance) व मूल्यमापन यांचा अभ्यास छात्राध्यापकाने करावा व त्याचा अहवाल तयार करावा.

४) **सहशालेय / सांस्कृतीक / वाड.मयीन (Literary) उपक्रमाचे आयोजन (2 Credit)**
छात्राध्यापकाने किमान 02 सहशालेय / सांस्कृतिक / वाड.मयीन उपक्रमांचे आयोजन करावे.

५) **छात्रशिक्षकांचे निरीक्षण**
छात्राध्यापकाने किमान १० सहाध्यायींच्या पाठांचे निरीक्षण करावे आणि योग्य प्रत्याभरण / प्रतिसाद / Feedback द्यावा.

६) **इतर शालेय उपक्रम आणि कार्यक्रम (1 Credit)**
यात (मानसशास्त्रीय कसोटी) (Testing), पालक समाज संबंधीत उपक्रम, उपचारात्मक अध्यापन, खेळ, जनजागृती कार्यक्रम यांचा समावेश आहे. या पैकी कोणत्याही दोन Activities प्रत्येक विद्यार्थ्याने घेणे बंधन कारक आहे.

७) **शिक्षकांची मुलाखत आणि संवाद (1 Credit)**
वर्ग खोलीतील अध्ययन, अध्यापन, शिक्षकांचा व्यवसायीक विकास या क्षेत्रातील अनुभव या विषयावर किमान ०२ अनुभवी शिक्षकांची मूलाखत छात्राध्यापकाने घ्यावी.

छात्रशिक्षक सेवाकाल

प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की,

श्री / श्रीमती नरहरे संतोष व्यंकटराव

यांनी आमच्या राष्ट्रमाता उर्दु व मराठी मा.शाळ

शाळेत दि. 10/02/2020 ते 29/02/2020 छात्रशिक्षक

सेवाकाला मध्ये नेमून दिलेली सर्व कामे यशस्वीरित्या पूर्ण केली आहेत. त्यांचे काम समाधानकारक आढळून आलेले आहे.

स्थळ : वाजेगाव

दिनांक :

प्राचार्य

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

मुख्याध्यापक
राष्ट्रमाता उर्दु व मराठी माध्य.विद्यालय
वाजेगाव,ता.जि.नांदेड.
(शाळेचा शिक्का)

गटमार्गदर्शक प्राध्यापक

१ डॉ. पन्चलिंग एस के .

२

विभाग प्रमुख
छात्र शिक्षक सेवाकाल

अध्यापन कार्याचे नियोजन

माध्यमिक शाळेतील वर्गावरील अध्यापन :

पाठ क्रमांक	दिनांक	तासिका	विषय	पाठ विषय / पाठयांश
१)	10-2-23	1ली	मराठी	कविता - वनवास
२)	11-2-23	1ली	मराठी	कविता वनवास
३)	13-2-23	4थी	मराठी	पाठ - ऑलिंपिकवर्तुळाचा ...
४)	14-2-23	4थी	मराठी	पाठ- ऑलिंपिक वर्तुळाचा ...
५)	10-2-23	2	मराठी	हसरे दुःख
६)	15-2-23	4	मराठी	चोच आजीचा
७)	16-2-23	5	मराठी	अन्नजाल
८)	17-2-23	3	मराठी	शब्दवाणी शेत तुकाराम
९)	10-2-23	5	मराठी	जलदिंडी
१०)	13-2-23	4	मराठी	शब्दवाणी शेत सावत
११)	14-2-23	3	मराठी	माळी
१२)	15-2-23	2	मराठी	शब्दवाणी शेत सावता
१३)	10-2-23	3	इतिहास	बदलते जीवन भाग-
१४)	11-2-23	2	इतिहास	〃
१५)	10-2-23	5	इतिहास	〃
१६)	11-2-23	4	इतिहास	पर्यटन आणि विकास
१७)	13-2-23	2	इतिहास	〃
१८)	14-2-23	3	इतिहास	ऐतिहासिक ठेव्याचे जत
१९)	15-2-23	4	इतिहास	〃
२०)	15-2-23	5	इतिहास	महाराष्ट्र राज्याची निर्मि
२१)	16-2-23	2	इतिहास	स्वातंत्र्यप्राप्ती
२२)	14-2-23	1	राज्यशास्त्र	आंतरराष्ट्रीय समस्य
२३)	16-2-23	4	राज्यशास्त्र	〃
२४)	17-2-23	3	इतिहास	उद्योग - व व्यापार

इतर

अ.क्र.	कार्याचे नांव	
१)	गृहपाठ	
२)	विद्यार्थीवर्तन चिकित्सा	
३)	गळतीच्या समस्येचा अभ्यास	
४)	मुलांची प्रवेश पूर्व नोंदणी	
५)	समाज सेवा (शालेय)	
)	सांस्कृतीक कार्यक्रम	
	वर्गाची हजेरी	दररोज
	स्पर्धा व क्रिडा आयोजन	दररोज
	परिपाठ	दररोज
	र्गशिक्षक या नात्याने इतर कामे	१७-१-२३
	य शालेय उपक्रम	
	आरोग्य शिबीर	
	ानंद नगरी	
	वच्छता अभियान	

ी हजेरी रोज घेतली पाहि

माध्यमिक वर्ग - अध्यापन

शाळेचे नांव राजूमाला माध्यमिक विद्यालय दिनांक 10/08/2023

शाळेचे वेळ 12:00 ते 05:00 विद्यार्थ्यांची संख्या 160

१) वर्ग सजावट - भित्तिपत्रके, रिबिन्स, फुले, रंगित थर्मू इ.. पताके, विद्यार्थ्यांनी तयार केलेले विविध विषयांचे

साहित्य - रंगित कागद, मार्कर, रिबिन्स, पताके, पत्रके

कृती - विविध रंगांचे मोठे कागद एक समान आकारात कापून घेणे, त्यावर विविध विषयांचे भित्तिपत्रके बनवली. जसे गणितीय युक्ते, मराठी कवी व त्यांची टोपन नावे, शास्त्रज्ञ व त्यांचे शोध अशि विविध भित्तीपत्रके इकेल व मार्कर्स्या सहाय्याने कॉलम करून विविध रंगाच्या मार्कर्स्या वापर करून बनवली

२) प्रार्थना गीत - (वर्गाची प्रार्थना व तुम्ही घेणार असलेले अभिनव गीत खाली लिहा.)

प्रार्थना

हिच्च आमची प्रार्थना असू हेच यामुचे मागणे. माणसाने माणसासी माणसासम वागणे. अर्म जाती धर्म भाषा वेष सारे संपू दे. एक निष्ठ, एक आशा एक रेषी रंगू दे असू पसरो पुन्हा मनावर सुविचारांचे चांदणे---

गीत

देखो बच्चों यह झेंडा प्यारा तीनों रंगो का मेला सारा। रहे सदा यह झेंडा ऊंचा आकाश को रहे यह छूना! सदा करो तुम इसका मान, तुमि न कभी इसका अपमान झेंडा ही है, देश की शान बन रहा है यह सदा महान!

३) खेळ : (एक दोन वेळा घ्यावेत) लिंबू - चमचा

साहित्य - लिंबू आणि चमचा

खेळाची साहिती - प्रत्येक विद्यार्थ्यास धरून च लिंबू व चमचा आणावयास सांगितले, व 10-10 च्या जोड्या करून क्रमाने चमच्यावर लिंबू ठेवून दोघांमध्ये चमचा एक्च पकडून पहिल्या टोकापासून दुसऱ्या टोकापर्यंत जाण्यास सांगितले जे विद्यार्थी लिंबू पडू न देता दुसऱ्या टोकापर्यंत पोहचला, तो विजयी झाला.

४) पाठ - (इतिहास, भुगोल, भाषा, गणित यापैकी दोन पाठ घ्यावेत. साहित्य, कृती, विद्यार्थी सहभाग शिक्षक सहभाग याचा स्पष्ट उल्लेख खाली द्यावा.)

अ) पाठ क्र. - १ मराठी [वर्ग - आठवा]

वदनी कवळ घेता ⇒ या पाठात अन्नाचा वाळवा व ते गरजू व्यक्तीला त्यांना अन्नदान करावे, असे सांगितले आहे. मी विद्यार्थ्यांना अन्नाचे महत्व समजावून सांगून त्यांच्या-कडून वचन घेतली, की कुणीही यापुढे अन्नाचा अपव्यय करणार नाही

) पाठ क्रमांक - २ इतिहास - *स्थिर जिवन व नागरी संस्कृती
ा पाठात मानव स्थिर जिवन कश्या प्रकारे जगू लागला
वस्त्या करून राहू लागला, तसेच वस्तूंचा वापर कश्याप्रकारे
सुरु झाला. कोण - कोणत्या धातूंचा वापर करून
कोणत्या वस्तू बनवू लागला. तसेच चाकाचा वापर कश्या प्रकारे सुरु
ा हे सांगितले आहे. मी विद्यार्थ्यांना लोखंडे स्टील, पितळ,
ी वाट्या, ग्लास, मांडी दाखवली. खेडगीतील
डीचे चाक तसेच चित्र दाखवली.

) वर्गातील विद्यार्थ्याबद्दल तुमचे मत - विद्यार्थी खुप शिकायला आहेत. सर्व
कांचा मान ठेवतात, आदर करतात. एकदा सांगितलेले
ात. वर्ग स्वच्छ व शांत ठेवतात. सांगितलेला गृहपाठ
करून आणतात. वर्गात कुठला विचारलेल्या प्रश्नांची
देतात. व शिस्तीचे पालन करतात. सर्व विद्यार्थी
यात येतात. नव्हे स्वच्छ कपडेनी येतात. केस
लावुन विंचरलेले असतात. माझे सर्व विद्यार्थी
खुप प्रिय आहेत, आणि त्यांच्यावर माझे प्रेम आहे.

खालील माहिती जमा करा -

१) माध्यमिक व उच्च माध्यमिक वर्गाच्या खोलीचा आकार - 20 X 22

२) माध्यमिक व उच्च माध्यमिक वर्गासाठी साहित्य - (प्रत्येकी पाच साहित्य)

अ) खेळ - लिंबू-चमचा, खो-खो, आवणे

ब) संगित - ढोल झांझलोफोन

क) चित्रकला - निसर्ग चित्र काढून त्यात रंग भरायला लावला.

ड) भाषा - वर्गामाचे दान (नैसर्गिक रित्या अन्नाचे ताट केले असते)

इ) विज्ञान - बॅटरी, आरसा, पांढरा कागद, भिंगा यासाठी

फ) गणित - त्रिकोण व वर्तुळाचे भौमितिक साधने

ग) इतिहास, भूगोल - पुस्तकातील विविध चित्र

३) संदर्भ पुस्तकाची नांवे मिळवा (कमीत कमी एक) -

१) गाण्यासाठी - देशभक्ती गीते व बडबड गीते

२) गोष्टीसाठी - पंचतंत्र, अकबर व बिरबल, दंतकथा

३) अध्यापन पद्धतीसाठी १) अध्यापन पद्धती -डॉ. शैलजा भंगाळे २) विज्ञान अध्यापन पद्धती डॉ. गोरी विजय पाटील

ाठ क्रमांक - ①

का क्रमांक 2 री

ता - दमवास

ा विषयीची

शिक्षक / विद्यार्थी कृती

पाठ क्रमांक - ②

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता ७ वी तुकडी ब दिनांक १०-२-२३ तासिका क्रमांक १ ली

विषय मराठी पाठ्यांश कविता - वनवासी

पाठाची उद्दिष्ट्ये १) डोंगर दऱ्यातील जीवन २) निसर्गाविषयी

३) असणारे महत्व स्पष्ट ४) करा

शैक्षणिक साधने निसर्ग चित्र

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
७ वी	प्रस्तावना	आलेल्या कवितेच्या आधारावर प्रश्न विचारून	विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात व निरीक्षण करतात.
	हेतुकथन		
	प्रकटवाचन	आम्ही वाघाच्या लवणाचे	
म	मुकवाचन		कवितेचे स्पष्टीकरण शिक्षक करतात
रा	स्पष्टीकरण	बघू सूर्याचे रचून पहू - चंद्र एक हसूनी बोलू वाज निकोड्याशी नाचू धोमाशी नेमून	विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात व निरीक्षण करतात
ठी	संकलन	ऐकून त्याचे दऱ्या हसून ज्ञानाचे आकलन करणे	संकलनाचे प्रश्न विचारतात विद्यार्थी उत्तर देतात
	मुल्यमापन	ज्ञानाचे दृढीकरण करणे	मुल्यमापनात घडवणाऱ्या प्रश्न लिहून उत्तरे विद्यार्थी देतात
	स्वाध्याय	डोंगरभागातील वर्णन करा	विद्यार्थी महत्वाचे मुद्दे लिहून घेतात.

फलक लेखन - वाघाच्या लवणाचे वाघ वस्ती करतात ती जागा

दऱ्याखोऱ्यात - डोंगराळ भागात

निकोड्याशी - तीन नक्षत्रांचा समूह

वांदार नाचू - वानर

पाठ्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - (3)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता 7 वी तुकडी ब दिनांक 13.2.23 तासिका क्रमांक 4 थी

विषय मराठी पाठ्यांश आँलिंपीक वीरांचा गोष्ट

पाठाची उद्दिष्टये १) आँलिंपीक सामन्याची २) ज्ञानग्रहण क्षमता व
३) कल्पकता साधी ४) माहीती देणे.

शैक्षणिक साधने वेगवेगळ्या खेळांची चित्रे.

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावना हेतुकथन प्रकटवाचन मुकवाचन लेखक परिचय स्पष्टीकरण मुल्यमापन गृहपाठ	सर्व क्रिडा स्पर्धांची माहीती व प्रश्न विचारुन प्रस्तावणा केली. विचारुन प्रस्तावना केली आँलिंपीकवीरांच्या गोष्ट. विद्यार्थी मुकवाचन करतात वाक्य ज. पेडोम - आँलिंपीक गावाकडे आमंत्रण सर्व वही बोर्डवरील असणाऱ्या स्वेय अध्ययनासाठी	विद्यार्थी लक्षपूर्वक श्रवण व निरीक्षण करतात. शिक्षक पाठाचे वाचन करुन पाठाची स्पष्टीकरण देतात करुन देतात. सर्वांनाचे प्रश्न शिक्षक विचारतात मुल्यमापनाची प्रश्न वही फळ्यावर लिहून विद्यार्थी फळ्यावर लिहून उत्तरे देतात गृहपाठ विद्यार्थी वहीत लिहून घेतात.

फलक लेखन - दिनांक - अभाव

शिक्षण -

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - ④

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता 7 तुकडी ब दिनांक 14 तासिका क्रमांक ~~५वी~~ 6वी

विषय मराठी पाठ्यांश ऑलिंपाक वर्तुळाचे गोक

पाठाची उद्दिष्ट्ये १) ऑलिंपाक खेळांची २) माहिती देणे

३) ४)

शैक्षणिक साधने चार्ट

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावना	शिकवलेल्या पाठावर प्रश्न विचारून	विद्यार्थी ऐकतात व निरीक्षण करतात.
	हेतुकथन	ऑलिंपिक वर्तुळाचा गोक	
	पूर्वतयारी	शिक्षक वाचन करतात	शिक्षक पाठाचे वाचन करतात विद्यार्थीला देतात.
	मुखवाचन	विद्यार्थी मनातल्या मनात वाचन करतात	
	स्पष्टीकरण	खेळाचे मैदान.....	शिक्षक पाठाचे स्पष्टीकरण
		.....	करतांना त्याचे संकलनासाठी प्रश्न
		प्रेक्षकांच्या क्षमतेचा हाराशाठी	विचारतो विद्यार्थी
		पुरेसज्ज अशी निवासासाठी	उत्तर देतात
		बांधलेल्या सर्व सोय असते	
		जागा त्यातून ऑलिंपाक	मूल्यमापनाचे गुडाळ.
	संकलन -	व्हिलेज स्थानात.	फळ्यावर प्रश्न
	मूल्यमापन	स्पर्धक देश स्वीकारतात	लिहून व
		संकल्पा वाचनाचे आकलनासाठी	उत्तर विद्यार्थी
	गृहपाठ	मूल्यमापन दृढीकरण करण्यासाठी	देतात
		स्वयंअध्ययन	

फलक लेखन ऑलिंपाक व्हिलेज

इ स. 1956 - ऑलिंपिक व्हिलेज

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - 5

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता ९ वी तुकडी ब दिनांक ______ तासिका क्रमांक 5 वी

विषय मराठी पाठ्यांश ऑलिंपिक वर्तुळांचा गोफ

पाठाची उद्दिष्ट्ये १) ऑलिंपिक खेळाची २) माहिती व ऑलिंपिक

३) खेळाची सुरुवात व ४) कशी होते हे सांगणे.

शैक्षणिक साधने चित्रे

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
९ वी मराठी	प्रस्तावना	शिकविलेल्या पाठावर प्रश्न विचारुन	
	हेतुकथन	ऑलिंपिक वर्तुळांचा गोफ	
	प्रकटवाचन	ऑलिंपिक वर्तुळांचा गोफ विद्यार्थी वाचून दाखवतात.	शिक्षक विद्यार्थ्यांना स्पष्टीकरण देतात
	व मुकवाचन	विद्यार्थी मनात वाचन करतात	विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात व निरीक्षण करतात.
	स्पष्टीकरण	क्रिडेच्या क्षेत्रात जातीभेद नाही, धर्म भेद नाही.	
	विषय प्रतिपादन		संकलनाचे प्रश्न विचारुन उत्तरे देतात.
		प्रमिल शी टोपके हा कोणत्या खेळाशी व्यक्ति खेळाडू.	मुल्यमापन फलकावर
	संकलन	धाडसवारी ज्योत ने वर्तमानसंने संकलनाद्वारे आकलन होते.	प्रश्न लिहून शिक्षक विद्यार्थी उत्तर देतात
	मुल्यमापन	मुल्यमापन हे ज्ञानाचे दृढीकरण	
	गृहपाठ	स्वयं अध्ययनासाठी.	

फलक लेखन - क्रमांक २१०८

इ. स. खेळाची नोंद इ.

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - (6)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता ५ वी तुकडी अ दिनांक 10-2-23 तासिका क्रमांक 5 वी

विषय मराठी पाठ्यांश हसरे दुःख

पाठाची उद्दिष्टये १) चाळी व त्यांची आई २) यांच्या विषयी प्रेम

३) महिनो देणे ४)

शैक्षणिक साधने चाळीचा फोटो.

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावना	पाठावर आधारीत प्रस्तावना	विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात.
	हेतुकथन	"हसरे दुःख"	
	प्रकटवाचन	शिक्षक वाचन करतात	पाठाचे थोडक्यात स्पष्टीकरण देतात.
	मूकवाचन	विद्यार्थी मनात वाचन करतात.	
	विषय प्रतिपादन	रंगमंचावरील पडदा दूर झाला प्रेक्षागृह प्रकाशमय झाला	
	संकलन	लिहून घेतला. → संकलन अर्थात होते.	संकलनाचे प्रश्नांची उत्तरे देतात.
	मूल्यमापन	मूल्यमापनामुळे दृढीकरण	मूल्यमापन शेवटच्या फळ्यावर लिहून देतात
	उद्धाट	स्वअध्ययनासाठी.	उद्धाट लिहून घेतला.

फलक लेखन -

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - (7)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता 9 वी तुकडी ब दिनांक 10-2-23 तासिका क्रमांक 3 री

विषय मराठी पाठ्यांश हसरे दुःख

पाठाची उद्दिष्टये १) चाली व त्यांचे रंगमंचावर प्रदर्शन

३) करणे याची माहिती ४) देणे

शैक्षणिक साधने चालींचा फोटो.

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावना	पाठावर आधारीत प्रश्न विचारतात.	विद्यार्थी प्रश्नांची उत्तरे देतात.
	हेतुकथन	हसरे दुःख	
	प्रकटवाचन	शिक्षक वाचन करतात	लक्षपूर्वक विद्यार्थी ऐकतात व निरीक्षण करतात.
	मूकवाचन	विद्यार्थी मनात वाचन करतात.	
	विषय प्रतिपादन	काही कालांतराने त्यांच्यामध्ये दमन करावे..... नाहीतर आपली माणसं हरवतील.	पाठाचे वाचन करतात व स्पष्टीकरण देतात
	संकलन	संकलनाचे आकलन होते.	संकलनाचे प्रश्न विचारतात विद्यार्थी उत्तर देतात
	मूल्यमापन	मूल्यमापनाचे दृढीकरण करणे	मूल्यमापनाचे दृढीकरण केले जाते.
	गृहपाठ	स्वयं अध्ययनासाठी	

फलक लेखन - /

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - (8)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता 9 वी तुकडी ब दिनांक 11-2-23 तासिका क्रमांक 7 वी

विषय मराठी पाठ्यांश हसरे दुःख

पाठाची उद्दिष्टये १) प्रसून बागडून चाली व २) त्यांची आई यांचे

३) प्रेम व त्यांचे रंगमेचावर ४) कसे वदर्पण झाले

शैक्षणिक साधने ~~यांची माहिती देणे~~ चार्ट.

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	~~प्रस्तावणा~~	शिकवलेल्या पाठावर	विद्यार्थी लक्षपूर्वक
	~~हेतुकथन~~	प्रश्न विचारून	श्रवण व निरीक्षण
	~~प्रकटवाचन~~	हसरे दुःख.	करतात.
	~~मूकवाचन~~	शिक्षक वाचन करतात	
		विद्यार्थी मनातल्या मनात	
	विषय	वाचन करतात निरीक्षण मॅनेजरकडे	शिक्षक स्पष्टीकरण
	पुनरावृत्ती	- - - - - - - -	करतात.
	संकलन	आदिचा पाठ निघाला तोच	संकलनाचे प्रश्न
		कायमचा!	विचारतात
		संकलन ज्ञानाचे आकलन	
	मुल्यमापन	मुल्यमापन हे दृढीकरणासाठी	मुल्यमापन हे गुंडाळा
			फळ्यावर लिहून
	गृहपाठ	स्वयंअध्ययनासाठी	विद्यार्थी उत्तर देतात.

फलक लेखन -

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - (१)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता ४ थी तुकडी अ दिनांक ११-०२-२३ तासिका क्रमांक ३ री

विषय मराठी पाठ्यांश चोंच आणि चारा

पाठाची उद्दिष्ट्ये १) पक्षांची माहिती देणे २)

३) वेगवेगळ्या पक्षांची लक्षणे ४) सांगणे व वर्णन करणे.

शैक्षणिक साधने

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावणा हेतुकथन प्रकटवाचन मूकवाचन	विविध पक्षी प्राणीयांचे वर्णन करून त्यांचा नाद व माहिती विद्यार्थ्यांकडून करून घेणेत व त्यांच्या आसपास कावकावणारे पक्षी दाखवून त्यांची वेगवेगळी वैशिष्टे व त्यांचे खाद्य काय आहे याची माहिती घेणेत व पाठास सुरुवात करणे.	विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकून घेणे व विचारलेल्या प्रश्नांचे उत्तर देतात.
	हेतुकथन	चोंच आणि चारा	विद्यार्थी लक्षपूर्वक निरीक्षण करून घेणे.

फलक लेखन - पाठाचे नाव, लेखकाचे नाव, शब्दार्थ.

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - 10

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता ४थी तुकडी ब दिनांक 14-2-23 तासिका क्रमांक ६वी

विषय मराठी पाठ्यांश चोच आणि चारा

पाठाची उद्दिष्ट्ये १) पक्षांबद्दल माहिती देणे २)

३) पक्ष्यांची वेगवेगळी जात ४) असते हे स्पष्टीकरण

शैक्षणिक साधने पक्ष्यांची फोटो.

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावना प्रकटवाचन मुकवाचन	- प्रश्नविचारून विद्यार्थ्यांना धड्याचे वाचन स्वतः करून दाखवले व सुरुवात केली. उत्कृष्ट चोच, तेच धान तेच ओठ अशा शब्दांमध्ये सुंदर पक्षांच वर्ण वर्णवाबाई आपल्या निरीक्षणामधून करतात सुंदर पक्षाच्या - - - - - - प्रवासात पक्ष्यांची चोच निर्माण झाली - - - - - - त्याला वेगवेगळे अर्थ असतात	विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात व निरीक्षण करतात. विद्यार्थी मुकवाचन करतात

फलक लेखन - कठीण शब्दांचे अर्थ लिहून घेतात.

अध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - (11)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता 8वी तुकडी ब दिनांक 15-2-23 तासिका क्रमांक 3री

विषय मराठी पाठ्यांश चोच आणि चारा

पाठाची उद्दिष्ट्ये १) पक्ष्यांबद्दल माहिती २)

३) झालेल्या पाठाचे आकलन ४) स्पष्टीकरण

शैक्षणिक साधने पक्ष्यांचे फोटो.

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावना स्पष्टीकरण	प्रश्न विचारून करतात - चोचीच्या वैशिष्ट्यपूर्ण आकारामुळे लहान राहणाऱ्या पक्ष्यांची यादी केली तर त्यात अर्थातच - - - - - - - चोचीच्या सर्वात मोठा भागाचा उपयोग। - - - - - - मायाळ्या रहिवासाची पातळ आणि टोकदार असत.	विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात व निरीक्षण करतात. विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात.

फलक लेखन - ~~[illegible]~~ पक्षाचे फोटो, कठीण शब्दांचे अर्थ लिहून दिले.

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - (१२)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता ४ थी तुकडी ब दिनांक १७.२.२३ तासिका क्रमांक ~~५ वी~~

विषय ~~प्रश्नोपनिषद~~ मराठी पाठ्यांश चोच आणि चारा

पाठाची उद्दिष्ट्ये १) प्रश्नोच्चो उत्तरे विद्यार्थी २) लक्षपूर्वक देणे.

३) ४)

शैक्षणिक साधने खडू फळा

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	संकलन	संकलनासाठी प्रश्नांच्या उत्तरे विद्यार्थ्यांना विचारली व खडू फळ्यावर व प्रश्न लिहून आणले	विद्यार्थ्यांनी प्रश्नाची उत्तरे दिली लिहून घेतली
	मुल्यमापन	मुल्यमापन मध्ये दिलेल्या जणा मरा यांची जणा मरा यांची उत्तरे विद्यार्थ्यांकडून विचारून घेतली मिळालेल्या उत्तराचे इतिकरण करण्यात, मुल्यमापन वापरून असे	विद्यार्थ्यांनी प्रश्नाची उत्तरे दिली

फलक लेखन खडू फळा वापर.

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - (13)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता ४ थी तुकडी ब दिनांक १६-२-२३ तासिका क्रमांक ३ री

विषय मराठी पाठ्यांश कविता - अन्नजाल

पाठाची उद्दिष्ट्ये १) एक जीव दुसऱ्या जीवास २) खाऊन टाकतो व

३) जीवन जगतो याचे ४) उदाहरणे यातून स्पष्ट करे

शैक्षणिक साधने

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावना हेतुकथन लेखक परिचय एकत्रवाचन	विद्यार्थ्यांना गोष्टी सांगून कवितेची प्रस्तावना केली. "अन्नजाल" हर्ष सदाशिव पवार विद्यार्थ्यांना कविता तालीसुरात म्हणून दाखवली	विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात व निरीक्षण करतात. विद्यार्थ्यांना शिक्षक कविता वाचून विद्यार्थी ऐकतात.

फलक लेखन - कठीण शब्दांचे अर्थ लिहून घेणे कवितेचे कवि परिचय व नाव लिहून दिले.

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - (14)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता 8 तुकडी ब दिनांक 14-2-23 तासिका क्रमांक 3री

विषय मराठी पाठ्यांश अन्नजाळे

पाठाची उद्दिष्ट्ये १) [illegible] २) [illegible]

३) उदाहरण देऊन स्पष्टीकरण देणे.

शैक्षणिक साधने

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	मुक्तवाचन स्पष्टीकरण	[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]	विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात व निरीक्षण करतात
		[illegible] लक्ष करणे नष्ट करणे म्हणजे [illegible] नष्ट करतो व [illegible] हे अन्नसाखळी चालू राहते [illegible] कुठे तरी नष्ट होतो आदि.	विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात व कठीण शब्दांचे अर्थ लिहून घेतात

फलक लेखन - कठीण शब्दांचे अर्थ लिहून देणे

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - 15

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता 8वी तुकडी ब दिनांक 16.2.23 तासिका क्रमांक 5वी

विषय ५.५ जीव दुसऱ्या जीवास पाठ्यांश १८ ते

पाठाची उद्दिष्ट्ये १) निसर्गदेवतेने हे जाळे विणून ठेवले आहे. २)

३) ४)

शैक्षणिक साधने

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	स्पष्टीकरण	एकीस पयाउली प्राणिजात दुजास. ती जी अशी साखळी - - - - - - - - - - - - - - - - - तरले असे म्हणतात तरीही जाळ्याचे नक्षी होते - - - - - - धाग्याला धागा जोडून कीटक जाळे विणतात निसर्गानुसार नियमानुसार त्यांना नियमानुसार त्यांनी जीवास नाश करणे असे ठरलेले आहे.	विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात व निरीक्षण करतात आकलन करतात विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात

फलक लेखन - कठीण शब्दांचे अर्थ लिहून दिले

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - (16)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता 8 वी तुकडी ब दिनांक 16-2-23 तासिका क्रमांक 16वी

विषय मराठी पाठ्यांश संतवाणी (अ) संत तुकाराम

पाठाची उद्दिष्ट्ये १) संत तुकाराम महाराजांविषयी २) माहिती करून देणे.

३) त्यांच्या अभंग रचनेचे ४) आणि महत्त्वविद्यार्थ्यांना समजावून देणे.

शैक्षणिक साधने खडू, डस्टर, फळा संत तुकाराम महाराज फोटो.

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावना	पाठाच्या अनुषंगाने शिक्षक प्रश्न विचारतात व हेतू कथन करतात.	शिक्षक प्रश्न विचारून प्रस्तावना करतात विद्यार्थी उत्तरे देतात
	हेतुकथन		
	घटकवाचन	संतवाणी (अ)	शिक्षक कवितेचे
	मुखवाचन	अभंग धरी -----	मोठ्याने वाचन करतात
	नैतिक परिसरापर्यंत	---- पूर्ण करा नवीन शब्दांचे महत्त्व	विद्यार्थी मनातल्या मनात कवितेचे वाचन करतात
	विषय प्रतिपादन	पटवून देतात शब्दार्थांविषयी कशा प्रकारे करतात पटवून देतात कविता सांगतात.	शिक्षक - तुकाराम महाराजांविषयी व त्यांच्या साहित्याबद्दल विद्यार्थ्यांना माहिती देतात
	संकलन	मिळालेल्या ज्ञानाचे संकलन केले जाते त्यावर शिक्षक प्रश्न विचारतात.	विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात
	मूल्यमापन	- मिळालेल्या ज्ञानाचे दृढीकरण केले जाते.	प्रश्न - प्रस्तुत अभंग कोणत्या संताचे आहे. (2) नवीन शब्दांच्या अर्थाची उपमा देतात

फलक लेखन - नवीन शब्दार्थी - (1) यत्न - प्रयत्न
(2) थव - सेवक
गौरव - कौतुक.

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - (17)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता 8 तुकडी ब दिनांक 17-2-23 तासिका क्रमांक 7 वा

विषय मराठी पाठ्यांश संतवाणी (अ) आवडी...

पाठाची उद्दिष्ट्ये १) विद्यार्थ्यांना संत यांच्याविषयी माहिती करून देणे

३) संत महात्म्य सांगणे ४) महत्त्व पटवून देणे.

शैक्षणिक साधने शब्दकार्ड, संत सावता माळी यांच्या कविता.

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावना	कवितेच्या अनुषंगाने प्रश्न विचारून प्रस्तावना करणार	विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात.
	हेतुकथन प्रकटवाचन मुकवाचन	"संतवाणी (अ) सावता माळी माझी आवडी ... हे कोणासी - - -	विद्यार्थी मनातल्या मनात वाचतील.
	लेखक परिचय	हे ... असे मागा(अ) शब्दाचे महत्त्व पटवून देणार ते शब्दांचा उपयोग कशा प्रकारे करतात ते प्रस्तुत कवितेत सांगतात	वाचन करतात विद्यार्थी कवितेचा अर्थ विद्यार्थ्यांना पटवून देतात.
	आकलन	मिळालेल्या ज्ञानाचे आकलन केले जाईल.	प्रश्न ① सावता माळी यांचा व्यवसाय कोणता होता
	मूल्यमापन	मिळालेल्या ज्ञानाचे दृढीकरण केले जाईल	② कवितेत मागणीच्या अनुषंगाने सावता माळी व ... सांगितला आहे.

फलक लेखन - कठीण शब्दांचे अर्थ

① दाविती – दाखवणे

② सांगाती – सोबती

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - (१४)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता 8 वी तुकडी ब दिनांक 16-2-23 तासिका क्रमांक 5 वी

विषय मराठी पाठ्यांश जलदिंडी

पाठाची उद्दिष्ट्ये १) प्रदुषित पाणी वापरा २) मुळे होणारे नुकसान

३) स्पष्ट केले ४)

शैक्षणिक साधने पाणी प्रदुषण कोणे.

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रास्ताविक	झाले ली घटनाच्या आधारे पाठाची सुरुवात केली. जलदिंडी	विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात व निरीक्षण करतात.
	हेतुकथन प्रकटवाचन	शिक्षकाच्यामुळे वाचनाला सुरुवात झाल्या वाक्यांनी.....	शिक्षक पाठाचा अर्थ समजावून सांगतात विद्यार्थी मनातल्या मनात वाचन करतात
	मुकवाचन	.....	
	स्पष्टीकरण	..... कठीण शब्दांचा अर्थ सांगितला.....	शिक्षक पाठाचे स्पष्टीकरण देतात व विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात.
	संकलन	ज्ञानाचे संकलन करण	प्रश्न ① नदीची अवस्था कशी होती ?
	मुल्यमापन	मिळालेल्या ज्ञानाचे दृढीकरण करण्यासाठी फळ्यावर काही प्रश्न सोडविण्यास सांगितले.	② नदीचे पाणी स्वच्छ करण्यास केलेले प्रयत्न विद्यार्थी ऐकतात.
	गृहपाठ	पाठाचे महत्व	

फलक लेखन - कठीण शब्दांचे अर्थ नोकर - जहाज

अध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - (19)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता 8 वी तुकडी ब दिनांक 15-2-23 तासिका क्रमांक 2 री

विषय मराठी पाठ्यांश जलदिंडी

पाठाची उद्दिष्टये १) प्रदूषीत पाणी वापरा २) मुळे होणारे नुकसान

३) स्पष्ट करने ४)

शैक्षणिक साधने पाणी प्रदूषण फोटो.

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावना	झालेली घटनाच्या आधार पाठाची प्रस्तावना केली	विद्यार्थी लक्षपूर्वक पोकतात व निरीक्षण करतात
	हेतुकथन	जलदिंडी	
	प्रकटवाचन	शिक्षक वाचून दाखवतात	शिक्षक पाठाचा अर्थ समजावून सांगतात
	मुकवाचन	काही मुलांना वाचायला	विद्यार्थी मुलांनी मनात वाचन करतात
	स्पष्टीकरण	- - - - -	शिक्षक पाठाचे स्पष्टीकरण देतात व विद्यार्थी लक्षपूर्वक पोकतात
	संकलन	ज्ञानाचे संकलन करणे	
	मूल्यमापन	मिळालेल्या ज्ञानाचे दृढीकरण करण्यासाठी प्रश्न विचारणे व रिकाम्या जागा भरा	प्रश्न- ① नदीची अवस्था काय ② नदीचे पाणी स्वच्छ करण्यास केलेले प्रयत्न विद्यार्थी उत्तरे देतात.
	गृहपाठ	पाठाचे महत्व	

फलक लेखन - * दिंडी शब्दाचे अर्थ ~~सांगणे~~ - जत्रा

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - (२०)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता ४ थी तुकडी ब दिनांक _____ तासिका क्रमांक _____

विषय मराठी पाठ्यांश जलदिंडी

पाठाची उद्दिष्ट्ये १) विद्यार्थ्यांना जलप्रदूषण २) सत्यघटकता

३) अधिक माहिती देणे ४) _____

शैक्षणिक साधने चित्रे

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावना	मागील भागावर प्रश्न विचारून करणे	विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात व निरीक्षण करतात.
	वाचन	नदीचे प्रदूषण	
	शीर्षक लेखन	- - - -	
	प्रकट वाचन	- - - -	
	मूकवाचन	- - - -	विद्यार्थी मनातल्या मनात वाचन करतो
	खेळ	- - - -	पाठाचे स्पष्टीकरण व मुद्दे स्पष्ट करणे
	पूर्तवाचन	- - - -	शेवटचे प्रश्न उताऱ्यावर लिहून आणून विद्यार्थ्यांकडून घेणे
	संकलन	आकलन प्रश्न	
	मूल्यमापन	दृढीकरण करणे	
	गृहपाठ	स्वयं अध्ययनासाठी	

फलक लेखन कठीण शब्दार्थ

① मैलपाणी - घाण

② पेदास - उपलब्धी

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - (21)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता ६ वी तुकडी ब दिनांक १८-१-२०२३ तासिका क्रमांक १ ली

विषय मराठी पाठ्यांश जलदिंडी

पाठाची उद्दिष्ट्ये १) विद्यार्थ्यांना जलप्रदूषण २) या समस्येचे दूरगामी

३) जागरूकता निर्माण होणे ४)

शैक्षणिक साधने उखाणेकार्ड चित्रे.

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावना		प्रश्न विचारून प्रस्तावना करतील
	हेतुकथन	जलदिंडी	विद्यार्थ्यांना उत्तरे देतील
	शीर्षक लेखक	डॉ. विश्वास येवले	
	पूरक वाचन	झुळझुळत्या वाचणे	प्रश्न उत्तराचे स्पष्टीकरण शिक्षक देतील विद्यार्थ्यांचे लक्ष्य
	मूकवाचन	काळजीपूर्वक होणे.	
	विषय प्रतिपादन	विषयाचा अर्थ स्पष्टकरून देतील	
	संकलन	मिळालेल्या ज्ञानाचे आकलन करणे	संकलनाचे प्रश्न विचारून उत्तरे देतील
	मूल्यमापन	मिळालेल्या ज्ञानाचे दृढीकरण करणे	मूल्यमापनाचे प्रश्न उदाहरणावर विद्यार्थ्यांना उत्तरे लिहितील.
	गृहपाठ	स्वयंअध्ययनासाठी	

फलक लेखन - ① कठीण शब्दांचे अर्थ.
दुष्काळ - अवर्षण
दूषित - अस्वच्छ

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक -

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता _____ तुकडी _____ दिनांक _____ तासिका क्रमांक _____

विषय _____ पाठ्यांश _____

पाठाची उद्दिष्ट्ये १) _____ २) _____

३) _____ ४) _____

शैक्षणिक साधने _____

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती

फलक लेखन -

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - ①

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता ९ वी तुकडी ब दिनांक 13-2 2023 तासिका क्रमांक 3री

विषय इतिहास पाठ्यांश बदलते जीवन भाग : 1

पाठाची उद्दिष्ट्ये १) पूर्वीच्या आणि आताच्या २) काळातील फरक

३) विद्यार्थ्यांना दाखवून देणे ४)

शैक्षणिक साधने खडू, डस्टर, गुंडाळफळा चित्रे.

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावना	मागील भागावर प्रश्न	शिक्षक आधीच्या तासिकेत शिकलेल्या भागावर प्रश्न विचारून पाठाची प्रस्तावना करतात
	हेतूकथन	पाठाचे नाव सांगून ते फळ्यावर लिहणे	पाठाचे नाव सांगतात व ते फळ्यावर लिहितील विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात
	~~विषय~~ प्रतिपादन	① अनुसूचित जाती व जमाती ② सार्वजनिक आरोग्य ③ मुलगा/मुलगी प्रत्याशवणी ④ टेस्ट ट्यूब बेबी ⑤ नगरीकरण ⑥ शहरीकरण	शिक्षक-पुढील मुद्द्यांचे स्पष्टीकरण शिक्षक करतात प्रश्न.
	संकलन	मिळालेल्या ज्ञानाचे संकलन करणे	① भारताच्या राज्यघटनेनुसार प्रशासनाने काही लोके अनुसूचित जाती जमातीमध्ये
	मूल्यमापन	-मिळालेल्या ज्ञानाचे दृढीकरण करणे	② विद्यार्थी उत्तरे देतात शिक्षक विद्यार्थ्यांना उजळणी वरील प्रश्न विचारतात
	स्वाध्याय -	स्वैय अभ्यासासाठी	विद्यार्थ्यांना स्वाध्याय देणे

फलक लेखन - ① बदलते जीवन भाग : 1

महत्त्वाचे मुद्दे ① अनुसूचित जाती व जमाती

② सार्वजनिक आरोग्य

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - ①

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता 9 वी तुकडी ब दिनांक 13-2-23 तासिका क्रमांक 5

विषय इतिहास पाठ्यांश बदलते जीवन भाग-1

पाठाची उद्दिष्टये १) पूर्वीचा व आत्ताच्या २) काळानील फरक

३) ग्रामीण व शहरी भाग फरक ४)

शैक्षणिक साधने खडू. डस्टर चुंबक फळा पिशवी

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावणा हेतुकथन शीर्षक लेखन विषय प्रतिपादन स्पष्टिकरण मूल्यमापन गृहपाठ	आगोदर आलेल्या भागावर प्रश्न विचारून प्रस्तावना केली बदलते जीवन भाग-① ग्रामीण भाग- ① स्वातंत्र्योत्तर काळाचे ② ग्रामीण विकास ③ बदलती आर्थिक जीवन ④ ग्रामीण गरजा व सुविधा ⑤ ग्रामीण विद्युतीकरण ⑥ औद्योगिक विकास मिळालेल्या ज्ञानाचे संस्करण मिळालेल्या ज्ञानाचे दृढीकरण	विद्यार्थी उत्तरे नोंद शिकविलेल्या भागावर पाठ करून घेतला पाठाचे शीर्षक लिहिणार स्पष्टीकरण करणार विद्यार्थी लक्ष पूर्वक ऐकणार विद्यार्थ्यांचे सकलन प्रश्न उत्तर चुंबकाच्या मदतीवर लिहिण्यास सांगणार विद्यार्थी कृती युक्त सहभाग नोंदविणार गृहपाठ वही लिहून घेणार

फलक लेखन - महत्वाचे मुद्दे - ① स्वातंत्र्योत्तर काळ आहे

पाठ क्रमांक - (3)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता 9 वी तुकडी ब दिनांक 13-2-23 तासिका क्रमांक २री

विषय इतिहास पाठ्यांश बदलते जीवन भाग -२

पाठाची उद्दिष्टये १) जीवनाच्या कोवेगळ्या २) सेतात कोठे कोठले

३) बदल झाले हे विद्यार्थ्यांना माहीती करून देणे

शैक्षणिक साधने खडू डस्टर खेडलेकळा चित्रे

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावना हेतु कथन शाब्दिक लेखक विषय पुनिवाचन संकलन मुल्यमापन गृहपाठ	मागील भागावर प्रश्न विचारून प्रस्तावना "बदलते जीवन भाग-२ १) वाचन २) वाचन मिळालेल्या ज्ञानाचे दृढीकरण करणे मिळालेल्या ज्ञानाची तपासणी करून प्रश्न विचारणे कोवेगळे या बोलीभाषेचा अभ्यास लिहून आणणे	विद्यार्थी विचारलेल्या माहीतीवरून प्रश्नोत्तरी उत्तरे देणार. विद्यार्थी लक्षपूर्वक श्रवण व निरीक्षण करणार प्रश्नोत्तरे उत्तरे खेडलेकळा विद्यार्थी लिहून देणार विद्यार्थी वाचून लिहून घेणार

फलक लेखन - भाषा कोणकोणत्या त्यांची नावे
क्रिडा विषयी - त्यांची नावे

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - ④

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता 9 वी तुकडी ब दिनांक 14.2.23 तासिका क्रमांक 4 थी

विषय इतिहास पाठ्यांश बदलते जीवन भाग-1

पाठाची उद्दिष्टये १) जीवनाच्या क्षेत्रातील २) वेगवेगळे घडून

३) आलेले बदल ४)

शैक्षणिक साधने खडू डस्टर वृत्तपत्र नमुना

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावना	प्रश्न विचारून प्रस्तावना केली	लक्षपूर्वक ऐकणे व निरीक्षण करणे
	ध्वनिफलक लेखन	बदलते जीवन भाग-1	विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे देणे
	विषय प्रतिपादन	① नाटक चित्रपट ② वृत्तपत्रे ③ दूरदर्शन	स्पष्टीकरण केलेल्या विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकणे.
	संकलन	मिळालेल्या ज्ञानाचे संकलन करणे	
	मूल्यमापन	मिळालेल्या ज्ञानाचे दृढीकरण करणे.	मूल्यमापनाचे प्रश्न वही/फळ्यावर लिहून सोडवणे
	गृहपाठ	वृत्तपत्राचे नमुना कात्रण आणणे	विद्यार्थी गृहपाठ लिहून घेणे

फलक लेखन कठीण शब्दार्थ व महत्त्वाचे मुद्दे व इ.सी.सन

पाठ्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - (5)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता १० वी तुकडी ब दिनांक 11-2-23 तासिका क्रमांक ५ वी

विषय इतिहास पाठ्यांश पर्यटन आणि इतिहास

पाठाची उद्दिष्टये १) पर्यटनाची परंपरा माहिती २) पर्यटनाचे प्रकार सांगणे
३) पर्यटनाचा विकास वर्णन ४) माहिती देणे

शैक्षणिक साधने चार्ट.

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावना हेतुकथन संकलन मूल्यमापन गृहपाठ	पूर्व ज्ञानावर आधारित प्रस्तावना केली पर्यटन व इतिहास - पर्यटनाची परंपरा पर्यटन पर्यटनाचे प्रकार पर्यटन स्थानिक व आंतरराष्ट्रीय पर्यटन ऐतिहासिक पर्यटन आरोग्य लोक आरोग्य क्रीडा जैविक पर्यटन ऐतिहासिक स्थळांची माहिती देणे	प्रेक्षणीय स्थळाविषयी माहिती विचारून प्रस्तावना सर्व मुद्द्यांचे स्पष्टीकरण व विद्यार्थी लक्षपूर्वक निरीक्षण करतात मिळालेल्या माहितीचे टिपणे व संकलन करणार प्रश्न विद्यार्थी प्रश्नांचे उत्तर देतात विद्यार्थी गृहपाठ वही लिहून घेतात

फलक लेखन - महत्वाचे मुद्दे ① पर्यटनाची परंपरा
② पर्यटन .....

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक (6)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

यत्ता 10 वी तुकडी ब दिनांक 15-2-23 तासिका क्रमांक 3री

विषय इतिहास पाठ्यांश पर्यटन आणि इतिहास

पाठाची उद्दिष्ट्ये १) विद्यार्थ्यांना ऐतिहासिक २) स्थळांचे जतन आणि

३) संवर्धन करणे याविषयी ४) माहिती देणे.

शैक्षणिक साधने खडू, डस्टर ग्रुडलेफळा वगैरे.

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावना हेतुकथन विषय प्रतिपादन	पर्यटनाचा विकास ① ऐतिहासिक स्थळांचे जतन आणि संवर्धन ② पर्यटन आणि आमच्या पक्षे जोडीचे व्यवसायिक संधी ③ महाराष्ट्रातील पर्यटनाचा विकास	विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात व विषय लक्षात घेतात. प्रश्नांची उत्तरे देतात शिक्षक दिलेल्या मुद्द्यांचे वेगवेगळी उदाहरणे देऊन स्पष्टीकरण करतात.
	संकलन	मिळालेल्या ज्ञानाचे आकलन व दृढीकरण	संकलनाचे प्रश्न
	मूल्यमापन	मिळालेल्या ज्ञानाचे दृढीकरण करणे	खडूचे टक्क्यावर प्रश्न लिहून उत्तरे विद्यार्थ्यांकडून लिहून घेतात. विद्यार्थी सहाय्यक वहीत लिहून घेतात.
	उद्दिष्टांचा	स्वयं अध्ययनासाठी	

पाठ क्रमांक - ७

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता १० तुकडी ब दिनांक ७/३ तासिका क्रमांक

विषय इतिहास पाठ्यांश ऐतिहासिक ठेव्याचे ज्ञान

पाठाची उद्दिष्ट्ये १) विद्यार्थ्यांना ऐतिहासिक २) साधनांचे ज्ञान

३) करण्याचे कौशल्य आत्मसात करणे ४) करणे

शैक्षणिक साधने चित्रे

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावना	युवराजावर आधारित प्रस्तावना केली ऐतिहासिक साधनाविषयी माहिती विचारली	विद्यार्थी लक्षपूर्वक निरीक्षण करतात
	हेतुकथन		
	विषय अनुपादन	इतिहासाची साधने आणि त्याचे जतन ① मौखिक साधन ② लिखित साधन	सादरीकरण शिक्षक देतात विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात
	संकलन	मिळालेल्या ज्ञानाचे संकलन करणे	संकलन व मुल्यमापन याचे प्रश्न सुडोज फलकावर लिहून त्यांची उत्तरे विद्यार्थ्यांकडून लिहून घेतात.
	मुल्यमापन	मिळालेल्या ज्ञानाचे दृढीकरण करणे	
	गृहपाठ	स्वयं अध्ययनासाठी	

फलक लेखन - महत्वाचे मुद्दे

① इतिहासाची साधने.

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - (४)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता १० वी तुकडी ब दिनांक १७-२-२३ तासिका क्रमांक ७ वी

विषय इतिहास पाठ्यांश पोतिहासिक ठेवथाचेजतन

पाठाची उद्दिष्ट्ये १) कोशवाङ्मय म्हणजे काय २) व त्याविषयी

३) माहीती करून देणे ४)

शैक्षणिक साधने चित्रे.

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावना हेतुकथन विषय प्रतिपादन संकलन मुल्यमापन गृहपाठ	पूर्वज्ञानावर आधारित ① कोशवाङ्मय * कोश आणि इतिहास * इतिहास विषयाशी संबंधीत कोश * स्थलकोश आणि विशेषकोश * भारतीय संस्कृती कोश मिळालेल्या ज्ञानाचे आकलन करणे मिळालेल्या ज्ञानाचे दृढीकरण करणे. स्वयं अध्ययनासाठी गृहपाठ देणे.	विद्यार्थी लक्षपूर्वक शिक्षक पूर्व ज्ञानावर आधारित प्रश्न विचारतात. विद्यार्थ्यांना समजावून सांगतात. विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात व निरीक्षण करतात. संकलनाचे प्रश्न विचारतात. मुल्यमापनाचे प्रश्न वहीमध्ये लिहून आणतात विद्यार्थी उत्तरे देतात. विद्यार्थी गृहपाठ वहीत लिहून आणतात.

फलक लेखन - महत्वाचे मुद्दे ① कोशवाङ्मय

पाठ्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - (9)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता 10 वी तुकडी (ब) दिनांक _____ तासिका क्रमांक _____

विषय इतिहास पाठ्यांश ऐतिहासिक ठेव्याचे जतन

पाठाची उद्दिष्ट्ये १) ऐतिहासिक स्थल साधने २) याविषयी माहिती देणे

३) व जतन कसे करावे ४) याचे ज्ञान देणे.

शैक्षणिक साधने _____

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावणा	झालेल्या भागावर प्रश्न विचारून	विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात.
	हेतुकथन	" ऐतिहासिक ठेव्याचे जतन	शिक्षक प्रत्येक मुद्दयाचे
	विषय प्रतिपादन	याही नावाचलेली संग्रहालये * भारतीय संग्रहालये * ग्रंथालय आणि अभिलेख गार	स्पष्टीकरण देतो व विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकून व निरीक्षण करतात. त्याचे वाचून विश्लेषण देतात,
	संकलन	मिळालेल्या ज्ञानाचे आकलन करण्यासाठी	संकलनाचे प्रश्न शिक्षक विचारतात.
	मुल्यमापन	मिळालेल्या ज्ञानाचे दृढीकरण करण्यासाठी	मुल्यमापनाचे प्रश्न खडाळ फळ्यावर लिहून त्याची उत्तरे विद्यार्थी उभे राहून लिहितात
	गृहपाठ	स्वयंअध्ययनासाठी	

फलक लेखन - महत्वाचे मुद्दे - ① भारतीय संग्रहालये

② ग्रंथालय आणि अभिलेखागार

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - (१०)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता ८ वी तुकडी ब दिनांक 16-2-23 तासिका क्रमांक ५ वी

विषय इतिहास पाठ्यांश

पाठाची उद्दिष्टये १) महाराष्ट्राच्या निर्मितीच्या २) इतिहासाची माहिती

३) करून देणे. ४)

शैक्षणिक साधने चित्रे.

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावना हेतुकथन विषय पुनरावृत्ती सादरीकरण मूल्यमापन गृहपाठ	महाराष्ट्र राज्याची निर्मिती मुद्दे ① पार्श्वभूमी ② संयुक्त महाराष्ट्र परिषद ③ दार कमिशन ④ जे.व्ही.पी. समिती ⑤ राज्य पुनर्रचना आयोग ⑥ नागपूर करार मिळालेल्या ज्ञानाचे आकलन करणे. मिळालेल्या ज्ञानाचे आकलन स्वयं अध्ययनासाठी	पूर्वज्ञानावर आधारीत प्रस्तावना केली पाठाचे मूल्य सांगून ते फळ्यावर लिहीतात पुढील मुद्दयाचे स्पष्टीकरण करतात महत्वाच्या (तारखा) फळ्यावर लिहीतात संकलनाचे प्रश्न विचारतात मूल्यमापनाचे प्रश्न विद्यार्थी उत्तरे देतात विद्यार्थी गृहपाठ लिहून घेतात

फलक लेखन - महत्वाचे मुद्दे - ① पार्श्वभूमी

② संयुक्त महाराष्ट्र परिषद

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - (11)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता 8वी तुकडी ब दिनांक 14.2.23 तासिका क्रमांक 3 री

विषय इतिहास पाठ्यांश

पाठाची उद्दिष्ट्ये १) महाराष्ट्राच्या निर्मितीचा २) इतिहास विद्यार्थ्यांना
३) माहित करून देणे. ४)

शैक्षणिक साधने चित्रे.

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावना हेतुकथन (शीर्षक लेखन) विषय प्रतिपादन संकलन मुल्यमापन गृहपाठ	मुद्दे ① प्रत्यक्ष संदर्भातून मुक्तपान ② संयुक्त महाराष्ट्र समितीची स्थापना मिळालेल्या ज्ञानाचे आकलन करणे मिळालेल्या ज्ञानाचे मुल्यमापन स्वयं अध्ययनासाठी	मागील तासिकेत शिकवलेल्या भागावर प्रश्न विचारून प्रस्तावना करतात पाठाचे नाव फळ्यावर लिहितात. पुढील मुद्द्यांचे स्पष्टीकरण शब्दांच्या आगमनात. संकलनाचे प्रश्न विचारून विद्यार्थी उत्तरे देतात मुल्यमापनाचे प्रश्न विचारतात. विद्यार्थ्यांना गृहपाठ विद्यार्थी वहीत लिहून घेतात.

फलक लेखन - मुद्दे - ① प्रत्यक्ष संदर्भातून मुक्तपान
② संयुक्त महाराष्ट्र समितीची स्थापना

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक (12)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता ७ वा तुकडी ब दिनांक _____ तासिका क्रमांक ४ थी

विषय इतिहास पाठ्यांश स्वातंत्र्यप्राप्ती

पाठाची उद्दिष्टये १) ब्रिटीश सरकार २) ब्रिटीश सरकार

३) चळवळ ४) राष्ट्रीय सभा.

शैक्षणिक साधने _____

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	हेतुकथन विषय प्रतिपादन संकलन मूल्यमापन गृहपाठ	स्वातंत्र्य प्राप्ती विषयी सामान्य प्रस्तावना करण्यात आली. पाठावर फलक लेखन करून हेतुमुद्दे मुद्दे लिहिण्यात आले. फलकावर मध्यभाग ① राष्ट्रीय सभेची स्थापना ② राष्ट्रीय आंदोलन मिळालेल्या गुणांचे संकलन करण्यात आले मिळालेल्या ज्ञानाचे दृढीकरण करण्यात आले स्वयं अध्ययनासाठी	शिक्षक विद्यार्थ्यांना प्रश्न विचारून पाठाची योग्य प्रकारे सुरुवात केली. मुद्दे सूत्र शिक्षक व पाठाचे नाव शिक्षक मुद्द्यांचे स्पष्टीकरण व मुद्दे सांगितले. संकलनासाठी प्रश्न विचारले. मूल्यमापन प्रश्न फळ्यावर लिहून दिले. गृहपाठ वहीत लिहून आणला.

फलक लेखन

स्वातंत्र्य प्राप्ती

① फूट मध्यभाग

② राष्ट्रीय सभेची स्थापना.

पर्यवेक्षकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - (13)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता 9 वी तुकडी ब दिनांक _____ तासिका क्रमांक _____

विषय इतिहास पाठ्यांश स्वातंत्र्यप्राप्ती

पाठाची उद्दिष्ट्ये १) वेव्हेल योजना २) जून १९४७

३) कार्यकारी मंडळ ४) राजकीय पक्ष.

शैक्षणिक साधने चॉक डस्टर बोर्ड

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावना विषय प्रतिपादन संकलन मूल्यमापन	मागील घटकावर आधारित प्रश्न विचारले त्यावर आधारित प्रस्तावना केंद्रीय विधीमंडळ व दुसरे कार्यकारीमंडळ मुद्दे लिहिणे पाठावर आधारित जे प्रश्न विचारले त्यावर संकलन करण्यात आले दिलेल्या उत्तरांचे दृढीकरण करण्यात आले स्वयंअध्ययन	शिक्षक - विद्यार्थ्यांना प्रश्न विचारणार व त्यावर पाठ सुरु करणे त्यावरुन मुद्दे पुढील मुद्द्यांचे आधारे स्पष्टीकरण करण्यात येते संकलनासाठी प्रश्न विचारणार विद्यार्थी उत्तरे देणार २ दिवस करून आणणार

फलक लेखन - स्वातंत्र्य प्राप्ती
केंद्रीय विधीमंडळ
मुस्लीम लिग.

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - (११)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता ९ वी तुकडी ब दिनांक _____ तासिका क्रमांक _____

विषय इतिहास पाठ्यांश स्वातंत्र्यप्राप्ती

पाठाची उद्दिष्ट्ये १) तिसरी योजना २) धर्मनिरपेक्ष

३) राष्ट्रीय सभेची उभारणी ४) _____

शैक्षणिक साधने चित्रे

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावना	मागील पाठावर आधारित प्रश्न विचारून प्रस्तावना	शिक्षक पाठावर आधारित काही प्रश्न विचारतात
	विषय प्रतिपादन	*ब्रिटीश पंतप्रधानमंत्री * अल्पसंख्याकांचे प्रश्न ब्रिटीश मंत्र्यांचा शिष्टमंडळ १५ ऑगस्ट १९४७ हा प्रत्यक्ष	विद्यार्थी पाठावर आधारित प्रश्नाचे उत्तरे देतात. पुढील मुद्दयांच्या आधारे स्पष्टीकरण करण्यात आले.
	संकलन	दिलेल्या पाठावर आधारित प्रश्न विचारून संकलन करण्यात आले.	विद्यार्थ्यांनी प्रश्न विचारून स्पष्टीकरण केले जाते.
	मुल्यमापन	मिळालेल्या ज्ञानावर आधारित इयत्ता १० करण्यात आले.	
	गृहपाठ	स्वयंअध्ययनासाठी	विद्यार्थी उत्तरे देतात गृहपाठ करून आणतात.

फलक लेखन - स्वातंत्र्यप्राप्ती

① ब्रिटीश पंतप्रधानमंत्री

② ब्रिटी 21 मंत्र्यांचा शिष्टमंडळ.

पाठ्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाउ क्रमांक - (15)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता 9वी तुकडी ब दिनांक _____ तासिका क्रमांक _____

विषय राज्यशास्त्र पाठ्यांश आंतरराष्ट्रीय समस्या

पाठाची उद्दिष्टये १) विद्यार्थ्यांना २) अपेक्षित पूर्वज्ञान आहे.

३) मानवी हक्कांची जाणीव ४) करून देणे.

शैक्षणिक साधने चित्रे.

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावना हेतुकथन विषय प्रतिपादन स्पष्टीकरण सोदाहरण स्पष्टीकरण मूल्यमापन गृहपाठ	शिक्षक विद्यार्थ्यांना पूर्वज्ञानावर प्रश्न विचारून पाठ्यघटकाची सुरुवात करतात. तर आज आपण आंतरराष्ट्रीय समस्या या पाठातील आंतरराष्ट्रीय व्यवहारात मानवी हक्क या संकल्पनेचा अर्थ मानवी हक्कांचा स्वीकार व प्रमुख हक्क व राज्यांची जबाबदारी इ. बाबतची हक्क मानवाची आहेत याची आपल्या मुलांमा करून देणे. शिकवलेल्या भागावर प्रश्न विचारून मिळालेल्या ज्ञानाचे दृढीकरण मानवी हक्कांचा जाहीरनामा कोणी मांडला इत्यादी.	शिक्षक व्हती विद्यार्थी उत्तरे देतात विद्यार्थी लक्षपूर्वक पाठातील व उत्तरे देतात शिक्षकांचे प्रश्नांची उत्तरे विद्यार्थी देतात मूल्यमापनचे प्रश्न उडी मूल्यमापनचे प्रश्न उडी क्यावर लिहून आणतात

फलक लेखन - आंतरराष्ट्रीय समस्या
आंतरराष्ट्रीय व्यवहारात
मानवी हक्क या संकल्पनेचा अर्थ.

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - (१८)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता ९ वी तुकडी ब दिनांक _____ तासिका क्रमांक ६वी

विषय राज्यशास्त्र पाठ्यांश आंतरराष्ट्रीय समस्या

पाठाची उद्दिष्टये १) विद्यार्थ्यांना पूर्वज्ञानाची २) माहिती आहे

३) कोणत्या समस्या आंतरराष्ट्रीय आहेत याची माहिती करून देणे

शैक्षणिक साधने चित्र.

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावना	शिक्षक विद्यार्थ्यांना पूर्वज्ञान विचारून पाठ्य घटकाची प्रस्तावना करतात.	पूर्वज्ञानावर आधारित प्रश्न विचारतात
	अनुकथन	आज आपण आंतरराष्ट्रीय समस्या हा घटक अभ्यासणार आहोत	विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात व निरीक्षण करतात
	विषय प्रतिपादन	- आंतरराष्ट्रीय समस्या हा अर्थ सांगून पाठाचे महत्व घटक स्पष्ट करतात. ① मानवी हक्क म्हणजे काय ते समजावून ② स्वातंत्र्य समता बंधुता न्याय या मानवी हक्कांचे पुरस्कार्त्या मर्यादा असल्या शिकलेल्या पाठांचे एकत्रीकरण ज्ञानाचे मूल्यमापन	विद्यार्थी विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे देतात व घटक वाही लिहून घेतात.
	संकलन		
	मूल्यमापन		
	गृहपाठ	स्वयं अध्ययनासाठी	

फलक लेखन - Mahitiche मुद्दे -

① मानवी हक्क - स्वातंत्र्य, समता, बंधुता, न्याय.

पाठ्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - (17)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता 9 वी तुकडी ब दिनांक _____ तासिका क्रमांक _____

विषय इतिहास पाठ्यांश उद्योग व व्यापार

पाठाची उद्दिष्टये १) स्वातंत्र्योत्तर कालखंडातील उद्योग व व्यापार

३) याविषयी माहिती देणे.

शैक्षणिक साधने _____

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावना	पूर्व ज्ञानावर आधारित	पाठावर आधारित प्रश्न
	उद्देशकथन	उद्योग व व्यापार	विद्यार्थी गोळा करून व निरीक्षण करून
	विषय	महत्वाचे मुद्दे	प्रमुख मुद्दयांचे
	ज्ञानोपादन	① खनिज संपत्ती	विश्लेषण करून
		② वनसंपत्ती	
		③ मत्स्योद्योग	
		④ पर्यटन उद्योग	
		⑤ व्यापार आयातनिर्यात	
		⑥ अंतर्गत व्यापार	
	संकलन	ज्ञानाचे संकलन दृढीकरण करणे	संकलनाचे प्रश्न विद्यार्थ्यांना विचारून व त्यांचे उत्तर देवून.
	मुल्यमापन	ज्ञानाचे मुल्यमापनासाठी	वेगवेगळ्या मुल्यमापन प्रश्न लिहून
	गृहपाठ	स्वयंअध्ययनासाठी	विद्यार्थी उत्तर देणे.

फलक लेखन - महत्वाचे मुद्दे

① खनिज संपत्ती
② वनसंपत्ती
③ मत्स्योद्योग

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक (18)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता 9वी तुकडी ब दिनांक _____ तासिका क्रमांक _____

विषय इतिहास पाठ्यांश उद्योग व व्यापार

पाठाची उद्दिष्ट्ये १) स्वानेश्वरोत्तर कालखंडातील उद्योग व व्यापार

३) याविषयी माहिती देणे ४) _____

शैक्षणिक साधने _____

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	~~प्रस्तावना~~ पुनरावृत्ती ~~विषय~~ प्रतिपादन संकलन मूल्यमापन ~~उद्दिष्ट्ये~~	"उद्योग व व्यापार महत्वाचे मुद्दे ① सायकल उद्योग ② खादी व ग्रामोद्योग ③ रेशीम उद्योग ④ भारत सरकारचे धोरण मिळालेल्या ज्ञानाचे आकलन मिळालेल्या ज्ञानाचे स्वअध्ययनासाठी	मागील तासिकेच्या अनुषंगाने प्रश्न विचारून प्रस्तावना करणे विद्यार्थी सहभाग व विषय करणे. महत्वाचे मुद्दयांचे स्पष्टीकरण करणे शेवटच्या प्रश्न विचारणे उद्दिष्ट्यांवरून विद्यार्थी उद्दिष्ट्ये पूर्ण करणे

फलक लेखन -

पाठ क्रमांक - (19)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता 9 वी तुकडी ब दिनांक _____ तासिका क्रमांक 2 रे

विषय इतिहास पाठ्यांश उद्योग व व्यापार

पाठाची उद्दिष्टये १) स्वातंत्र्योत्तर काळातील उद्योग व्यवसाय

३) याविषयी माहिती देणे ४) _____

शैक्षणिक साधने चॉ.

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
इ. ९ वी इतिहास विषय अध्यापन	प्रस्तावना मुल्यमापन उदघाठ	महत्वाचे मुद्दे १) भारतातील उद्योग ① वस्त्रोद्योग ② लोह उद्योग ③ साखर उद्योग ④ हस्तशिल्प ⑤ चर्मोद्योग मिळालेल्या ज्ञानाचे आकलन करण्यासाठी मिळालेल्या ज्ञानाचे स्वतंत्र्या अभ्यासासाठी	पूर्वज्ञानावर आ प्रश्न विचारून विद्यार्थ्यांचे लक्ष पाठाचे नाव व निर्देश करणे महत्वाच्या मुद्दयांचे स्पष्टीकरण शिक्षक विद्यार्थ्यांना देतील आकलनाचे प्रश्न विचारतील विद्यार्थ्यां उत्तरे देतील मुल्यमापनाचे प्रश्न मुद्दाचे फलकावर लिहि तील विद्यार्थ्यां लिहून घेतील.

फलक लेखन - महत्वाचे मुद्दे

· भारतातील उद्योग

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ क्रमांक - (२०)

पाठाचे संक्षिप्त टाचण

इयत्ता ७ वी तुकडी ब दिनांक ७.२.२३ तासिका क्रमांक ६ वी

विषय इतिहास पाठ्यांश बदललेले जीवनमान

पाठाची उद्दिष्ट्ये १) विद्यार्थ्यांना खेळाची माहिती देणे

३) क्रिडाक्षेत्रातील खेळाची ४) माहिती देणे

शैक्षणिक साधने चित्रे

वर्ग व विषय	पाठाची पायरी	पाठ्यांश पृथ :करण	शिक्षक / विद्यार्थी कृती
	प्रस्तावना हेतुकथन विषय प्रतिपादन संकलन मुल्यमापन स्वाध्याय	काही प्रश्न विचारून पाठाची प्रस्तावना करणार बदलते जीवनमान क्रिडा होते क्रिकेट - करनाम मलखांब शारीरिक कामगीरी स्वातंत्र्यपूर्व काळामध्ये क्रिडाक्षेत्रा भाग होता स्वातंत्र्यानंतर काळात काही खेळाडूने विशेष कामगिरी केली व खेळास महत्व प्राप्त झाले मिळालेल्या ज्ञानाचे आकलन मिळालेल्या ज्ञानाचे दृढीकरण स्वयंअध्ययनासाठी	पुर्वज्ञानावर आधारित प्रश्न विचारून प्रस्तावना करणे विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकणार व निरीक्षण करणार शिक्षक महत्वाच्या मुद्द्यांचे स्पष्टीकरण देणार. शिक्षक संकलनात्मक प्रश्न विचारणार मुल्यमापनाचे प्रश्न विचारल्यावर लिहून आणणार.

फलक लेख : महत्वाचे मुद्दे

1) क्रिकेट.

प्राध्यापकाचा शेरा व स्वाक्षरी

पाठ निरीक्षण

पाठ घेणाऱ्या प्रशिक्षणार्थ्याचे नांव भंडारे चंद्रकांत दिनकर

विषय इतिहास शाळा राष्ट्रमाता मा. विद्यालय, वाजेगाव

वर्ग आठवा दिनांक 13/02/2023

तासिका दुसरी घटक / उपघटक समतेचा लढा.

निरीक्षक प्राध्यापकाचे नाव

१) प्रस्तावना - अपेक्षित पूर्वज्ञान जागृत करून सुरुवात केली. निम्न व उच्चस्तरीय प्रश्न विचारण्यात आले.

२) प्रश्न
उच्च व निम्नस्तरीय विचारण्यात आले.

३) फलककार्य
सुवाच्य व वळणदार होते.

४) शैक्षणिक साहित्य
खडू, फळा, डस्टर इत्यादी

५) विद्यार्थ्याचे सहकार्य
योग्य प्रकारचे होते.

६) उद्दिष्टाची पूर्तता
योग्य पद्धतीने पूर्तता झाली.

७) शिक्षकाचे व्यक्तिमत्व
शिक्षकाचे व्यक्तिमत्व चांगले आहे.

८) सर्वसाधारण मत (मूल्यमापन)
पाठ एकदम सुंदर पद्धतीने शिकवला.

९) उपयुक्त सूचना
काही आवश्यकता नाही.

पाठ घेणाऱ्याची स्वाक्षरी | पाठ निरीक्षक विद्यार्थ्याची स्वाक्षरी | निरीक्षक प्राध्यापकाची स्वाक्षरी

पाठ निरीक्षण

पाठ घेणाऱ्या प्रशिक्षणार्थ्याचे नांव सगळाजी देवराव येळवे

विषय इतिहास शाळा राष्ट्रमाता माध्यमिक विद्यालय, वाजेगाव.

वर्ग 10 वा दिनांक 13-2-2023

तासिका 3 री घटक / उपघटक परीक्षेचे नियोजन

निरीक्षक प्राध्यापकाचे नाव प्रा. सोनटक्के सर

१) प्रस्तावना

परिक्षेच्या नियोजनावर प्रस्तावना केली.

२) प्रश्न

~~प्रश्नांची~~ सर्वच प्रकारच्या प्रश्नांची विचारणा.

३) फलककार्य

आवश्यकतेनुसार उपयोग केला

४) शैक्षणिक साहित्य

खडू, डस्टर, प्रश्नपत्रिका नमुना इत्यादी-

५) विद्यार्थ्याचे सहकार्य

सगळी योग्य प्रकारे सहकार्य लाभले.

६) उद्दिष्टाची पूर्तता

पूर्ण उद्दिष्टये साध्य झाले.

७) शिक्षकाचे व्यक्तिमत्व

योग्य आहे.

८) सर्वसाधारण मत (मूल्यमापन)

सर्वांना परिक्षेचे नियोजन समजावून सांगण्यात यशस्वी झाले.

९) उपयुक्त सूचना

—

Sagumasi

पाठ घेणाऱ्याची स्वाक्षरी

पाठ निरीक्षक विद्यार्थ्याची स्वाक्षरी

निरीक्षक प्राध्यापकाची स्वाक्षरी

पाठ निरीक्षण

पाठ घेणाऱ्या प्रशिक्षणार्थ्याचे नांव गजानन संतोष पचलिंग

विषय इंग्रजी शाळा राष्ट्रमाता मा. व उ. मा. शाळा

वर्ग १० वा दिनांक 14-2-2023

तासिका ३ री घटक / उपघटक इंग्रजी व्याकरण

निरीक्षक प्राध्यापकाचे नाव प्रा. सोनटक्के सर

१) प्रस्तावना

व्याकरणावर चर्चा केली.

२) प्रश्न

घेतले विविध स्तरीय प्रश्न विचारले.

३) फलककार्य

चांगले आहे.

४) शैक्षणिक साहित्य

पुस्तक, उदा, शब्द इत्यादी

५) विद्यार्थ्याचे सहकार्य

पुरेपूर होते.

६) उद्दिष्टाची पूर्तता

योग्य झाली.

७) शिक्षकाचे व्यक्तिमत्व

खुप चांगले आहे.

८) सर्वसाधारण मत (मूल्यमापन)

विचारलेल्या सर्व प्रश्नांची विद्यार्थ्यांनी योग्य उत्तरे दिली.

९) उपयुक्त सूचना

—

स्वाक्षरी

पाठ घेणाऱ्याची स्वाक्षरी पाठ निरीक्षके विद्यार्थ्यांची स्वाक्षरी निरीक्षक प्राध्यापकाची स्वाक्षरी

पाठ निरीक्षण

पाठ घेणाऱ्या प्रशिक्षणार्थ्याचे नांव सकिरगे आनंद बापुराव

विषय इतिहास शाळा राष्ट्रमाता मा. विद्यालय, वाजेगाव

वर्ग नववी दिनांक 10/02/2023

तासिका चौथी घटक / उपघटक उद्योग व व्यापार

निरीक्षक प्राध्यापकाचे नाव प्रा. सोनटक्के ए.ए

१) प्रस्तावना
पूर्वज्ञानावर प्रश्न विचारुन सुरवात.

२) प्रश्न
निम्नस्तरीय होते.

३) फलककार्य
सुवाच्य होते.

४) शैक्षणिक साहित्य
पुस्तक, चार्ट, ग्लोब.

५) विद्यार्थ्याचे सहकार्य
योग्य प्रकारे लाभले.

६) उद्दिष्टाची पूर्तता
योग्य प्रमाणात झाली.

७) शिक्षकाचे व्यक्तिमत्व
सुयोग्य छान होते.

८) सर्वसाधारण मत (मूल्यमापन)
शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांना योग्य उदाहरणे दिली.

९) उपयुक्त सूचना
—

Sakirage
पाठ घेणाऱ्याची स्वाक्षरी

पाठ निरीक्षक विद्यार्थ्यांची स्वाक्षरी

निरीक्षक प्राध्यापकाची स्वाक्षरी

पाठ निरीक्षण

पाठ घेणाऱ्या प्रशिक्षणार्थ्याचे नांव सुमेधा वाघमारे

विषय भूगोल शाळा राष्ट्रमाता मा. विद्यालय, वाडेगाव

वर्ग 8 वी दिनांक 13/2/2023

तासिका 6 वा घटक / उपघटक लोकसंख्या

निरीक्षक प्राध्यापकाचे नाव प्रा. सोमटकर सर

१) प्रस्तावना लोकसंख्येचा योग्य माहिती देऊन सुरवात

२) प्रश्न उच्च स्तरीय व निम्नस्तरीय होते.

३) फलककार्य

खुप सुंदर होते.

४) शैक्षणिक साहित्य

फुलस्केप, मार्कर पेन, इत्यादि.

५) विद्यार्थ्याचे सहकार्य

योग्य प्रकारचे होते.

६) उद्दिष्टाची पूर्तता

योग्य झाली.

७) शिक्षकाचे व्यक्तिमत्व

चांगले होते.

८) सर्वसाधारण मत (मूल्यमापन)

केस. वेगवेगळे चित्र काढून विद्यार्थ्यांना समजावून सांगण्यात आले.

९) उपयुक्त सूचना

—

पाठ घेणाऱ्याची स्वाक्षरी पाठ निरीक्षक विद्यार्थ्याची स्वाक्षरी निरीक्षक प्राध्यापकाची स्वाक्षरी

स्वाक्षरी

पाठ निरीक्षण

ठ घेणाऱ्या प्रशिक्षणार्थ्याचे नांव श्रद्धा शिवाजी भगत

षय इतिहास शाळा राष्ट्रमाता मा. विद्यालय, वाडेगाव

ी ४ थी दिनांक १०/०२/२०२३

सिका ५ वी घटक / उपघटक महाराष्ट्र राज्याची निर्मिती

रीक्षक प्राध्यापकाचे नाव प्रा. सोमवंशी सर

) प्रस्तावना

संयुक्त महाराष्ट्राच्या नकाशा काढून सुरुवात.

) प्रश्न संयुक्त महाराष्ट्राच्या लढ्यातील थोर ~~वि~~ व्यक्तींची माहिती विचारली.

) फलककार्य

आवश्यते नुसार केले.

) शैक्षणिक साहित्य

१. महाराष्ट्राचा नकाशा, चार्ट, मार्कर

) विद्यार्थ्याचे सहकार्य

चांगल्या प्रकारचे होते.

) उद्दिष्टाची पूर्तता

योग्य प्रकारे झाली.

) शिक्षकाचे व्यक्तिमत्व

योग्य होते.

) सर्वसाधारण मत (मूल्यमापन)

विद्यार्थ्यांनी शिस्तीचे / योग्य सहकार्य केले.

) उपयुक्त सूचना

आवश्यकता नाही.

ठ घेणाऱ्याची स्वाक्षरी पाठ निरीक्षक विद्यार्थ्याची स्वाक्षरी निरीक्षक प्राध्यापकाची स्वाक्षरी

पाठ निरीक्षण

पाठ घेणाऱ्या प्रशिक्षणार्थ्याचे नांव येळो कता अशोक

विषय मराठी शाळा राष्ट्रमाता मा. विद्यालय, वाकेगाव

वर्ग ७ वा दिनांक 13/02/23

तासिका १ ली घटक / उपघटक दुसरे दुःख

निरीक्षक प्राध्यापकाचे नाव प्रा. सोनवणे सर

१) प्रस्तावना कवीच्या परिचयाने सुरवात केली.

२) प्रश्न कवीच्या नाव घडणी विषयीचे प्रश्न विचारले.

३) फलककार्य - छान होते.

४) शैक्षणिक साहित्य मार्कर पेन, डस्टर, पुस्तक

५) विद्यार्थ्याचे सहकार्य

चांगल्या

६) उद्दिष्टाची पूर्तता

चांगली झाली

७) शिक्षकाचे व्यक्तिमत्व

~~अ~~ चांगले होते.

८) सर्वसाधारण मत (मूल्यमापन)

विद्यार्थ्यांनी कवितेला योग्य साद दिली.

९) उपयुक्त सूचना

आवश्यकता नाही.

पाठ घेणाऱ्याची स्वाक्षरी पाठ निरीक्षक विद्यार्थ्याची स्वाक्षरी निरीक्षक प्राध्यापकाची स्वाक्षरी

स्वाक्षरी

पाठ निरीक्षण

पाठ घेणाऱ्या प्रशिक्षणार्थ्याचे नांव ढेंगळे अर्चना आनंदा

विषय इतिहास शाळा राष्ट्रमाता मा. विद्यालय, वाजेगाव

वर्ग ८ वा दिनांक १५/०५/२०२३

तासिका पहिली घटक / उपघटक स्वातंत्र्यलढ्याची पार्श्वभूमी

निरीक्षक प्राध्यापकाचे नाव प्रा. सोनटक्के सर

१) प्रस्तावना पूर्व ज्ञानावर विद्यार्थ्यांचे ज्ञान जागृत केले.

२) प्रश्न प्रश्नांची मांडणी योग्य प्रकारे केली.

३) फलककार्य सुवाच्य होते

४) शैक्षणिक साहित्य मार्कर-पेन, चार्ट, नकाशा

५) विद्यार्थ्याचे सहकार्य चांगल्या प्रमाणात लाभले.

६) उद्दिष्टाची पूर्तता योग्य प्रकारे झाली

७) शिक्षकाचे व्यक्तिमत्व छान होते

८) सर्वसाधारण मत (मूल्यमापन) पाठ खूप छान झाला.

९) उपयुक्त सूचना आवश्यकता वाटली नाही.

पाठ घेणाऱ्याची स्वाक्षरी पाठ निरीक्षक विद्यार्थ्याची स्वाक्षरी निरीक्षक प्राध्यापकाची स्वाक्षरी

पाठ निरीक्षण

पाठ घेणाऱ्या प्रशिक्षणार्थ्याचे नांव सुमेधा बागल

विषय मराठी शाळा राष्ट्रमाता मा. विद्यालय, पारगाव

वर्ग 8 वी दिनांक 14/2/2023

तासिका 4 था घटक / उपघटक उद्योग

निरीक्षक प्राध्यापकाचे नाव प्रा. सोनवणे सर

१) प्रस्तावना आज हेरालील विविध उद्योगाची माहिती देवून प्रस्तावना केली.

२) प्रश्न आजचा धड्यालील उद्योगांवर आधारित विचारण्यात आले

३) फलककार्य सुंदर हस्ताक्षरात केले

४) शैक्षणिक साहित्य पुस्तक, फळा, खडू

५) विद्यार्थ्याचे सहकार्य चांगले होते

६) उद्दिष्टाची पूर्तता योग्य प्रकारे झाली

७) शिक्षकाचे व्यक्तिमत्व योग्य होते.

८) सर्वसाधारण मत (मूल्यमापन) विद्यार्थ्यांनी भविष्यात उद्योगासाठी कशा प्रकारे सक्षम झाले पाहिजे याची योग्य माहिती दिली.

९) उपयुक्त सूचना —

पाठ घेणाऱ्याची स्वाक्षरी | पाठ निरीक्षक विद्यार्थ्याची स्वाक्षरी | निरीक्षक प्राध्यापकाची स्वाक्षरी

स्वाक्षरी

पाठ निरीक्षण

पाठ घेणाऱ्या प्रशिक्षणार्थ्याचे नांव येलके हेमा दत्ता

विषय मराठी शाळा माध्यमिक वि. विद्यालय, वाघेगाव

वर्ग ८ वा दिनांक 14/2/2023

तासिका २ री घटक / उपघटक २१. संतवाणी (आ)

निरीक्षक प्राध्यापकाचे नाव प्रा. सोनटक्के एस

१) प्रस्तावना
महाराष्ट्रातील विविध संतांच्या ओळखीने सुरुवात.

२) प्रश्न
विविध संतांच्या कार्यावर आधारीत निम्न सारिख प्रश्न.

३) फलककार्य
आवश्यकते नुसार, सुंदर अक्षराने केले.

४) शैक्षणिक साहित्य
पुस्तक, चार्ट, मार्कर पेन.

५) विद्यार्थ्यांचे सहकार्य
उत्तम होते.

६) उद्दिष्टांची पूर्तता
योग्य प्रकारे झाली

७) शिक्षकाचे व्यक्तिमत्व
व्यवस्थित होते.

८) सर्वसाधारण मत (मूल्यमापन)
महाराष्ट्रातील विविध संतांची योग्य प्रकारे योग्य क्रमाने ओळख झाली.

९) उपयुक्त सूचना
आवश्यकता नाही.

पाठ घेणाऱ्याची स्वाक्षरी | पाठ निरीक्षक विद्यार्थ्यांची स्वाक्षरी | निरीक्षक प्राध्यापकाची स्वाक्षरी

अ.क्र.	उद्दिष्टये उपघटक
१	१
२	२
३	३
४	४
अ.क्र.	
१	
२	
३	
४	
अ.क्र.	
१	
२	
३	

घटक चाचणी नियोजन

'अ' अध्यापन पध्दती

उपघटकानुसार भारांश

अ.क्र.	उप घटक	गुण	शेकडा गुण
१		5	20%
२		5	20%
३		5	20%
४		10	40%
		२५	१००

उद्दिष्टानूसार भारांश

अ.क्र.	उद्दिष्टये	गुण	शेकडा गुण
१	ज्ञान	5	20
२	आकलन	8	24
३	उपयोजन	4	24
४	कौशल्य	8	32
		२५	१००

प्रश्न प्रकारानूसार भारांश

अ.क्र.	प्रश्न प्रकार	प्रश्न संख्या	गुण	शेकडा गुण
१	वस्तु निष्ठ	५	५	२०
२	लघुत्तरी	४	१२	४८
३	दिर्घोत्तरी / निबंधवजा	२	८	३२
		११	२५	१००

संविधान तक्ता

उद्दिष्टये / उपघटक	ज्ञान			आकलन			उपयोजन			कौशल्य			एकूण
	व	ल	दि	व	ल	दि	व	ल	दि	व	ल	दि	
१	1	-	-	-	2	-	-	-	3	-	-	-	6
२	1	-	-	-	2	-	-	-	-	1	-	-	4
३	1	-	-	-	2	-	-	-	1	3	-	-	7
४	1	-	-	-	-	-	-	-	6	-	1	-	8
	4			6			10			5			२५

स्वाक्षरी

प्रश्न पत्रिका

वर्ग 8 वी तुकडी अ विषय मराठी

वेळ ३० मिनिटे गुण २५

प्रश्न क्र.१ रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहा? ५

अ) चोचीचा वरचा भाग.....

ब) .... म्हणजे कथा करी नारायण।

क) एक कुंपट असलेली पक्षी ___

ड) आणिन आरतीला हे ..., ... नाव

ई) आम्हा घरी धन ... रत्ने।

प्रश्न क्र.२ खालील पैकी कोणतेही ४ उप प्रश्न सोडवा. १२

अ) संत सावता महाराजांचे मागणे तुमच्या शब्दात लिहा।

ब) तुम्हाला समजलेली अन्नसाखळी तुमच्या शब्दांत सांगा स्पष्ट करा।

क) सर्वच भक्त संतांना परमेश्वर रूप मानत असत हा विचार अभंगाच्या आधारावर स्पष्ट करा?

ड) चोचीचे आकार भक्ष्याप्रमाणे बदलतात या विधानाचा अर्थ स्पष्ट करा।

ई)

प्रश्न क्र. ३ खालील पैकी दोन उप प्रश्न सोडवा. ८

अ) कवितेच्या आधारे जीवो जीवस्य जीवनम् हे सूत्र स्पष्ट करा।

ब) पक्ष्यांच्या चोचपुराणातून तुम्हाला मिळालेली नवीन माहिती?

क) नदीचे पाणी प्रदूषित होण्यास कारणीभूत असलेल्या

उत्तर सूची व गुणदान योजना

प्रश्न क्र. १ .

	उत्तर	गुण
अ	मी वसोळो	१
ब	सावता	१
क	कवी	१
ड	सूर्य, चंद्र, तारे	१
ई	शब्दार्थांचे रत्ने	१

२५

५

प्रश्न क्र. २. (1) संत सावता महाराजांनी आपल्या सोबत राहावे असेच आवडी ठेवावी असे मागणे मागितले आहे.

१२ (2) अन्नसाखळी म्हणजे एक किटक खातो व किटकाला खातो ही अन्नसाखळी होय.

(3) आपापल्या रीतीनुसार आकार बदलणारा.

(5) ज्याने जन्म दिला तो जगण्यासाठी शिकवतो अन्न देतो तो निसर्गाच्या मोकळे देतो.

प्रश्न क्र. ३. (1) जीवो जीवस्य जीवनम् म्हणजे एक जीव दुसऱ्या जीवावर अवलंबून असतो जीवन जगत असते.

८

चाचणी गुण पत्रक

ह.क्र.	विद्यार्थ्याचे नाव	गुण
1)	गोडबोले प्रथमेश कैलास	18
2)	वाधमारे संतोष अनिल	20
3)	गोडबोले संघरत्न राहूपाल	4
4)	थबाले कुणाल महेंद्र	20
5)	हटकर दीपक बबन	14
6)	पवार अभिनव कुरेश	16
7)	एडके मिना महेंद्र	17
8)	खाडे आदर्श विनोद	23
9)	गंगावार सागर राजू	19
10)	सोनसळे सलिल सिध्दार्थ	18
11)	हगे भाग्यश्री हर्षवर्धन	20
12)	एडके रिया राजे	24
13)	कस्तुरे अनुजा ज्ञानानंद	20
14)	एडके अंजली नागसेन	24
15)	वाकोरे आदिती सुनिल	20
16)	हगे ओवेरी लक्ष्मण	18
17)	हटकर प्रतिक्षा बबन	24
18)	थोरात राखी नागसेन	24
19)	इंगोले वैष्णवी विजय	22
20)	होसरे भावना हरिदास	20

अ.क्र.
१
२
३
४

अ.क्र.
१
२
३
४

अ.क्र.
१
२
३

उद्दिष्ट
उपघट
१
२
३
४

घटक चाचणी नियोजन

'ब' अध्यापन पध्दती

उपघटकानुसार भारांश

अ.क्र.	उप घटक	गुण	शेकडा गुण
१		५	२०%
२		५	२०%
३		५	२०%
४		१०	४०%
		२५	१००

उद्दिष्टानूसार भारांश

अ.क्र.	उद्दिष्टये	गुण	शेकडा गुण
१	ज्ञान	५	२०
२	आकलन	६	२४
३	उपयोजन	६	२४
४	कौशल्य	८	३२
		२५	१००

प्रश्न प्रकारानूसार भारांश

अ.क्र.	प्रश्न प्रकार	प्रश्न संख्या	गुण	शेकडा गुण
१	वस्तु निष्ठ	५	५	२०
२	लघुत्तरी	४	१२	४८
३	दिर्घोत्तरी / निबंधवजा	२	८	३२
		११	२५	१००

संविधान तक्ता

उद्दिष्टये / उपघटक	ज्ञान			आकलन			उपयोजन			कौशल्य			एकूण
	व	ल	दि	व	ल	दि	व	ल	दि	व	ल	दि	
१	१	-	-	-	२	-	-	-	३	-	-	-	६
२	१	-	-	-	२	-	-	-	-	१	-	-	४
३	१	-	-	-	२	-	-	-	१	३	-	-	७
४	१	-	-	-	-	१	-	६	-	-	१	-	८
	४			६			१०			५			२५

प्रश्न पत्रिका

वर्ग ૭ વર તुकडी બ વિषय ગણિત

वेळ ३० मिनिटे गुण २५

प्रश्न क्र.१ रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहा? ५

अ) પરિઘાચે સુત્ર ---- આહે

ब) વર્તુળાચ્યા સમાન જેસોબા ---- મ્હણતાત.

क) વિશાળ કોન હા ---- પેક્ષા મોઠા અસતો

ड) પરિઘાચે ત્રિજ્યેચ્યા ---- ચ્યા નિયતપેક્ષા જાસ્ત આહે

ई) ત્રિજ્યેલા ઇંગ્રજીતીલે ---- હે અક્ષર વાપરતાત

प्रश्न क्र.२ खालील पैकी कोणतेही ४ उप प्रश्न सोडवा. १२

अ) પાઇ ચા કિંમત કોણા મ્હણતે કાય?

ब) निम्दी बाजू પાઇ ચા મ્હણજે કોણતી કસોટી

क) π ચી કિંમત નેહમી કોણતી સ્થિર સંખ્યા આહે

ड) વિંદુ A ચી વિંદુ P શી સંગતી કશી લિહીતાત

ई) રેખા CA વ રેખા RP કસે પાઇ ચા વાપરતાત

प्रश्न क्र. ३ खालील पैकी दोन उप प्रश्न सोडवा.

अ) વા વાવા કસોટી મ્હણજે કાય?

ब) વા કોણ કસોટી મ્હણતે કાય?

क) કા કોવા કસોટી મ્હણજે કાય?

उत्तर सूची व गुणदान योजना

प्रश्न क्र. १.	उत्तर	गुण
अ	$C = 2\pi r$	१
ब	अर्धवर्तुळ	१
क	लघुकोन	१
ड	व्यासाच्या	१
ई	४	१

प्रश्न क्र. २ (१) ज्या कोनाचे माप समान असतात

(२) वाकडा कोनाची ज्याच्या निम्मी बाजू त्रिकरण असतात.

(३) $\frac{22}{7}$ किंवा 3.14

(४) $A \leftrightarrow P$ अशी संज्ञेची दर्शवितात

(५) $\angle A \cong \angle RP$ असे त्रिकरण वाक्यमाला.

प्रश्न क्र. ३.

(१) पाया कोणत्या निम्मी समभ्न बाजू दुसऱ्या त्रिकोणाच्या निम्मी समभ्न बाजूशी त्रिकरण असतील तर वाकडा कसोटी स्पष्टीकरण.

(२) दोन समभ्न बाजू व त्यांनी समाविष्ट केलेला कोन दुसऱ्या त्रिकोणाच्या दोन्ही अटीनुसार तंतोतंत जुळेल तर वाकडा कसोटी

(३) कोनाचा कसोटी म्हणजे दोन्ही दोन्ही व एक बाजूची दुसऱ्या त्रिकोणाच्या दोन कोन व एका बाजूचा जुळा

चाचणी गुण पत्रक

ह.क्र.	विद्यार्थ्याचे नाव	गुण
1)	गोंडे भारोली बाबाजी	18
2)	घुलडे प्रशांत देविदास	18
3)	सोनकांबळे सिध्दांत श्रीहरी	14
4)	सोनकांबळे कुंदन श्रीहरी	15
5)	कांबळे राहुल गौतम	12
6)	मोरमले सिध्दांत भारोली	20
7)	गायकवाड करण साहेबराव	23
8)	मेश्कर शेकर गोविंद	18
9)	मेश्कर लिंगुदास धिमणाजी	20
10)	माने विजय संतोष	14
11)	नाकोरे अल्पेश प्रकाश	18
12)	इरकर अमिक्षा दत्तानंद	20
13)	खाडे अनुजा प्रकाश	22
14)	चौदंते सामिक्षा रमेश	23
15)	लांडगे संजना राजेश	20
16)	वाघमारे शिवाजी राजू	22
17)	वाघमारे राधा लक्ष्मण	4
18)	मैसेकर आसदा बालाजी	20
19)	गायकवाड पुजा राजेश	24
20)	चव्हाण गौरी अरविंद	19

समाजसेवा (शालेय)

शाळा हा समाजाचा महत्वाचा भाग आहे. शालेतील मुले समाजाचे अंग आहे. त्यांना शाळेत समाज सेवेची जाणीव व्हावी या उद्देशाने शाळेत छोटे - मोठे समाज सेवेचे कार्यक्रम आयोजित करणे आवश्यक आहे. उदा. श्रमदान, वनमहोत्सव, यात्रेत स्वंयसेवक पथक, रस्त्याची रवच्छता, सार्वजनिक बागाची स्वच्छता इत्यादी. वर्गातील विद्यार्थ्याचे वय व आजुबाजूची परिस्थिती याचा छात्रशिक्षकांनी समाजसेवाचा एक उपक्रम आयोजित करावा.

समाज सेवेच्या कार्यक्रमाचे नांव "स्वच्छता अभियान"

स्थळ राष्ट्रमाता माध्यमिक विद्यालय वाजेगाव, नांदेड.

दिनांक _____ वेळ 10:30 तासिका 1 ते 5

कार्यक्रमात भाग घेणाऱ्या विद्यार्थ्याची संख्या - 110

कार्यक्रमाचे स्वरुप - शालेय परिसर स्वच्छ ठेवणे, कचऱ्याची योग्य विल्हेवाट लावणे, आपल्या परिसरातील घाण साफ करणे, स्वच्छतेचे महत्व विद्यार्थ्यांना व नागरिकांना पटवून देणे.

पूर्व तयारीची कामे - विद्यार्थ्यांना सर्वप्रथम विषयाचे स्वरूप समजावून सांगणे. विद्यार्थ्यांना केलेवेळी योग्य त्या सुचना देणे. स्वच्छते बद्दल जनजागृती करणे.

आलेल्या अडचणी व त्यावर योजलेले उपाय -

१) कोणत्याच प्रकारची अडचण जाणवली नाही.
२) शाळेतील सर्वच विद्यार्थी स्वच्छता अभियानात सहभागी.
३) विद्यार्थ्यांना दिलेल्या सुचनांचे योग्य पालन करत होते.
४) सर्वच विद्यार्थी योग्य पध्दतीने कार्य करत होते.

सहकार्य - (विद्यार्थी, शिक्षक पालक, नागरिक इ.)

१) वर्ग स्वच्छतेचे कार्य विद्यार्थ्यांनी स्वंयस्फुर्तीने केले
२) शिक्षक स्वत: ~~स्वच्छता~~ स्वच्छता करीत होते.
३) या अभियानात परिसरातील नागरिकांनी मोठ्या प्रमाणात सहभाग नोंदवला होता.
४) या उपक्रमाबद्दल पालकांनी शिक्षक व विद्यार्थ्यांचे स्वागत केले

मूल्यमापन - उत्कृष्ठ विद्यार्थी - १) भावना २) सोमेश्वर

१) विद्यार्थ्यांचा स्वच्छतेच्या उपक्रमात उत्फुर्त असा सहभाग होता.
२) विद्यार्थ्यांना स्वच्छतेचे महत्व समजण्यास मदत झाली.
३) सर्वच विद्यार्थ्यांचा मोठ्या प्रमाणात सहभाग होता.
४) या उपक्रमाच्या माध्यमातून स्वच्छतेची जनजागृती झाली.

तुमचे मत - विद्यार्थी आणि परिसरातील नागरिकांनी केलेल्या

१) कार्यक्रमात एकूण किती विद्यार्थ्यांनी भाग घेतला ? 110

२) एकूण विद्यार्थ्यांशी यांचे शेकडा प्रमाण काय ? 90%

३) विद्यार्थ्यांचा सहभाग उस्त्फुर्त होता काय ? होय.

४) कार्यक्रमात कोणता कार्यक्रम तुम्हाला आवडला ? शाळा स्वच्छ करणे

५) हा कार्यक्रम तुम्हाला का आवडला ? शाळा वर्षानियर सुंदर झाली.

६) या कार्यक्रमातील उत्कृष्ठ विद्यार्थ्यांची नांवे सांगा ? भावना, सोमेश्वर

७) वर्गशिक्षक व मुख्याध्यापक यांचे सहकार्य कसे होते ? होय.

८) हे कार्यक्रम परत करावयाचे असल्यास तुम्ही कोणत्या सुधारणा कराल ?

अ) स्वच्छता करण्यासाठी लागणारे साहित्य आणण्यास वाढवणे.

ब) कामाची योग्य विभागणी (वाटणी) करून देईन.

क) स्वच्छता करण्यासाठीची दिवाळीत वेळो-वेळी वाढ करणे

९) वर्गातील कलागुणांचा (उदा. अभिनय, गोडआवाज इ.) विचार करावा. आणखी कोणते कार्यक्रम या वर्गात बसवून घेणे योग्य ठरेल. तीन उदाहरणे द्या.

अ) नृत्य स्पर्धा

ब) संगीत स्पर्धा

क) काव्यवाचन स्पर्धा

१०) वर्गातील कोणते विद्यार्थी सांस्कृतीक कार्यक्रमात उत्कृष्ठ वाटले त्यांना प्रोत्साहन व मार्गदर्शन केल्यास या क्षेत्रात चमकतील असे तुम्हाला वाटते.

अ) भावना - संगीत स्पर्धा

ब) सोमेश्वर - क्रिडा स्पर्धा

११) कार्यक्रमाबाबत तुमचा अभिप्राय व सूचना :

अ) चांगल्या प्रकारे कार्यक्रम पार पडला.

ब) सर्व विद्यार्थ्यांना समान संधी मिळाली.

क) विद्यार्थ्यांना कलागुणांना वाव मिळाला.

ड) विद्यार्थ्यांचा आत्मविश्वास वाढला.

सांस्कृतीक कार्यक्रमास उपयूक्त असे - (फक्त मुद्दे लिहा)

गीत / गोष्ट	नाट्या छटा / संवाद
वेगवेगळ्या निसर्गावर व बोधकथा हया उपयुक्त ठरतील.	"स्वच्छता हवी" या विषयावर नाटक.

वर्गाची हजेरी

इयत्ता 8 वी तुकडी ब

अ.क्र.	विद्यार्थ्याचे पूर्ण नांव	दिनांक													एकूण हजर दिवस	गुणांची नोंद		
																गृह पाठ	स्पर्धा	क्रीडा
1	कु. सानिया शाबसूज शाखव	P	P	P	P	P	P		A	P	P	A	A	P	P	11	9	7	9
2	राजेश बापूराव हेंडवे	A	P	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P	P	12	9	8	8
3	दशरथ साहेब शाखव	P	A	P	P	P	P		A	A	A	P	P	P	P	9	9	6	8
4	इच्छाकुरेश शाखव	P	P	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P	A	12	8	5	8
5	विशाल रूपभाजी शाखव	P	A	A	P	P	P		A	P	P	P	P	P	P	10	6	9	8
6	रितेश आनंदा शाखव	P	P	P	P	P	P		A	A	A	P	P	P	A	9	7	9	8
7	अंजय भाविक शाखव	P	A	P	A	P	P		P	P	P	P	P	P	P	11	7	8	8
8	साईराज गोविंद गाढे	P	P	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P	A	11	8	7	9
9	विजय संजय गाढे	P	P	P	A	P	P		P	P	P	P	P	A	P	11	9	9	7
10	राज राजुल कोबडे	P	P	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P	P	12	7	8	6
11	शाखाद अमन अहमद	A	P	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P	A	12	10	7	5
12	शेख जाकेर इब्राहिम	P	P	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P	P	12	9	9	9
13	शाखाद सलिम मौला	A	A	A	A	P	P		P	P	P	P	P	P	A	8	7	8	4
14	आदित्य फुलचंद गंजवारे	P	P	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P	P	13	9	7	8
15	विश्वजित फुलचंद गंजवारे	A	P	P	P	P	A		P	P	P	P	P	P	P	12	9	7	8
16	राकुल मल्हारी हळकर	P	P	P	P	P	P		P	P	A	P	P	A	A	12	9	7	7
17	शाहिर रमाकांत लामतलवारे	P	P	P	P	P	P		P	P	A	P	P	P	P	12	8	6	8
18	शेख रहेमान शेख खलिल	A	P	A	P	A	P		P	P	A	P	P	P	P	10	8	6	8
19	शेख नजिर शेख खलिल	P	P	P	P	A	P		P	P	P	P	A	P	P	10	7	7	6
20	अयम देवानंद गोपेसाके	P	P	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P	P	12	6	8	9
21	शेख साहेबल शाहुल	P	P	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P	P	12	5	9	7
22	मोहमद इरसाद शेख अहमद	A	A	P	P	P	P		P	P	P	P	A	P	P	10	9	9	6
																			7

वर्गाची हजेरी

तुकडी

विद्यार्थ्याचे पूर्ण नांव	दिनांक															एकूण हजर दिवस	गुणांची नोंद				
	सोम	मंगळ	बुध	गुरु	शुक्र	शनि	रविवार	सोम	मंगळ	बुध	गुरु	शुक्र	शनि	रविवार	सोम		गृह पाठ	स्पर्धा	क्रीडा		

इयत्ता

अ.क्र.

वर्गाची हजेरी

इयत्ता _____ तुकडी _____

अ.क्र.	विद्यार्थ्याचे पूर्ण नांव	दिनांक																		एकूण हजर दिवस	गुणांची नोंद			
																					गृह पाठ	स्पर्धा	क्रीडा	

वर्गाची हजेरी

इयत्ता _____ तुकडी _____

अ.क्र.	विद्यार्थ्याचे पूर्ण नांव	दिनांक																एकूण हजर दिवस	गुणांची नोंद			
																			गृह पाठ	स्पर्धा	क्रीडा	

अभ्यासानुवर्ती उपक्रम

(वाङ्मयिन उपक्रमाचा अहवाल)

* प्रस्तावना *

आज भारतीयांच्या जीवनात खेळाला महत्व आले आहे. काही वर्षापूर्वी खेळण्यात वेळ घालवणारे मुलं हे अवलक्षणी समजले जायचे. खेळांनी व्यायाम होतो. शरीर बळकट होते, पण खेळातील शिस्त जीवनालाही वळण देते. येथे आपण आपल्या एकट्याचा विचार करत नाही. संपूर्ण संघाचा विचार करावा लागतो. खेळामुळे मनोरंजन होतो व मनाला उत्साह मिळतो.

राजूमाता माध्यमिक विद्यालय येथे विविध क्रिडा स्पर्धांचे आयोजन केले आहे. स्पर्धेत मोठ्या प्रमाणात विद्यार्थी सहभागी होतो. स्पर्धेचे आयोजन करण्यामागचा उद्देश स्वस्थ शरीरात, स्वस्थ मनाचा विकास होतो. जी मुले अभ्यासा-बरोबरच खेळातही भाग घेतात, ती चपळ व उत्साही असतात. त्यांची हाडे मजबूत आणि स्नेहल तेजदार होतो. पचनशक्ती चांगली राहते, डोके चांगले राहतात, शरीर वज्राप्रमाणे होते. व्यायाम न केल्याने मनुष्य आकर्षी बनतो.

- मनुष्याला जे येते शिवण शिकवू शकत नाही ते खेळाचे मैदान शिकवते.

या उद्देशाने सर्वांसाठी पुढील कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले.

* कार्यक्रमांची संक्षिप्त माहिती *

सांस्कृतिक कार्यक्रमाची संक्षिप्त माहिती पुढील प्रमाणे -

कार्यक्रमाचे नाव	संक्षिप्त माहिती
① नृत्य स्पर्धा	आदिवासी नृत्य, लावण्य हिंदी चित्रपट सृष्टीतील नृत्य, खाणी लावणी नृत्य विद्यार्थ्यांनी सादर केले
② वेशभूषा	सावित्रीबाई फुले, जिजामाता, महाराष्ट्र पोलिस गणवेश, म. फुलेंची वेशभूषा, म. गांधी, सुभाषचंद्र बोस, भगतसिंह, डॉ. आंबेडकर इत्यादींची वेशभूषा विद्यार्थ्यांनी परिधान केली
③ नाटक	विद्यार्थ्यांनी एकपात्री नाटक सादर केले, त्यामध्ये दारूबंदी विषयाचा संदेश दिला.
④ गायन स्पर्धा	या स्पर्धेत कुलांनी पोवाडे, वडवडगीते, भक्ती गीते, इ. सादर केले.
⑤ आनंद नगरी	यात विद्यार्थ्यांनी वेगवेगळे पदार्थ घरूनच तयार करून आणले व त्यांची विक्री केली
⑥ रांगोळी स्पर्धा	विद्यार्थीनींनी सुंदर व सुबक अशा विविध रांगोळ्या काढल्या.

~~अक्षीय~~ वितरण :-

वरील आलेख्या सर्व ~~आल~~ ज्यांनी सहभाग नोंदवला होता, त्यांन देण्यात आली.

वाङ्मयीन उपक्रमात आपल्य शिक्षणातील, शिक्षणाच्या नव्या दृष्टीकु अभ्यासक्रमात विद्यार्थ्यांच्या सर्वांग ला साह्य करणाऱ्या समग्र अनुभ समावेश होतो. अभ्यासेत्तर समन्वया क्रिडा, वक्तृत्व, नाट्य, गायन इत्य कार्यक्रमांच्या अभ्यासक्रमात अंतर्भा येतो.

अभ्यासानुवर्ती उपक्रम

(सांस्कृतिक उपक्रमाचे अहवाल)

राष्ट्रमाता उर्दू व मराठी माध्यमिक विद्यालय वाशेगाव, येथे सांस्कृतिक कार्यक्रमाचे आयोजन दिनांक - 16/09/2023 रोजी करण्यात आले होते. या वेळी मुलांनी कार्यक्रमातून शिक्षणाचे महत्व साध्य करून दाखवले आणि प्रत्येकाने आपल्या मुलांना शिकण्यासाठी पुढे येण्याचे आवाहन केले. या दिवशी झालेल्या कार्यक्रमांत लोकगीते, नृत्य, रांगोळी, आनंद नगरी, इत्यादी उपक्रम राबवले.

या उपक्रमातील स्पर्धेमध्ये आठवी, नववी, दहावीतील विद्यार्थ्यांचा सहभाग होता. स्पर्धेच्या वेळी सर्व प्रशिक्षणार्थ्यांना शाळेतील शिक्षकांनी मार्गदर्शन केले. सर्व विद्यार्थ्यांना रांगोळ्या काढण्यात आल्या. अशा प्रकारे स्पर्धा पार पडण्यात आली.

① निबंध स्पर्धा :- प्रथम - प्रतिक्षा नरवाडे
द्वितीय - ऋतुजा खाडे
तृतीय - अक्षय माने

② चित्रकला स्पर्धा :- प्रथम - अंकीत मुंढे
द्वितीय - शांत शरा
तृतीय - मयुर इंगोले

③ रांगोळी स्पर्धा :- प्रथम - ज्योती पिरकुटे
द्वितीय - श्रद्धा भगत
तृतीय - अर्चना ईंगळे

④ आनंद नगरी स्पर्धा :- प्रथम- पार्थ काळे
द्वितीय - नरेश नवघरे
तृतीय - वेदांत देशमुख

या वरिल सर्व ~~क~~कार्यक्रमासाठी प्रथम, द्वितीय, तृतीय अशे तीन स्पर्धक प्रत्येक उपक्रमातून निवडण्यात आले.

या कार्यक्रमाला विद्यार्थ्यांचा चांगला प्रतिसाद मिळाला. अशा प्रकारे शाळेला शिक्षकांच्या मार्गदर्शनाखाली सर्वच मार्गदर्शक प्रा. ए. एन, सोनटक्के सर यांच्या मार्गदर्शनावर हा कार्यक्रम यशस्वीरित्या पार पाडण्यात आला.

इतर शालेय उपक्रम

१) क्रिडा अहवाल

क्रिडा स्पर्धेमध्ये विविध स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले. यामध्ये संगीत खुर्ची, लिंबू-चमचा, कबड्डी, धावणे, उंच उडी, लांब-उडी या स्पर्धांचे आयोजन केले होते.

यामध्ये आठवी, नववी, दहावी या वर्गातील विद्यार्थ्यांनी उत्स्फुर्तपणे सहभाग नोंदवत आपल्या पॅटर्नवर या सर्व क्रिडा स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले होते.

आयोजित केलेल्या सर्व स्पर्धा पुढील प्रमा

~~① लिंबू चमचा~~ :-

① संगीत खुर्ची :- प्रथम - जयदेव धनवडे
द्वितीय - शुभम लडका
तृतीय - अजय कुदळे

② धावणे स्पर्धा :-
प्रथम - शिवराज पलसेवाड
द्वितीय - अर्जुन कालकाडे
तृतीय - सुयोग कस्तुरे

③ उंच उडी स्पर्धा :-
प्रथम - सत्येंद्र सुपेकर
द्वितीय - विनोद बिरादार
तृतीय - योगेश्वर तापिले

④ लिंबू - चमच्या :-

प्रथम - संकेत पाटील
द्वितीय - शुभम लहाडे
तृतीय - अजय कुकडे

⑤ कबड्डी स्पर्धा :-

प्रथम - वर्ग - 10 वा
द्वितीय - वर्ग - 8 वा
तृतीय - वर्ग - 9 वा

अशा प्रकारे या क्रीडा स्पर्धांचे क्रमांक काढण्यात आले. आणि उत्साह व आनंदात या कार्यक्रमाचे आयोजन केल्याबद्दल सर्वांना खूप आनंद झाला. आणि हा उपक्रम यशस्वीरित्या पार पाडण्यात आला.

इतर उपक्रम

२) पालक सभा अहवाल किंवा पर्यावरण जागृती अहवाल

पर्यावरण जनजागृतीमध्ये "स्वच्छता अभियान" हा उपक्रम राबविण्यात आला होता. दिनांक - 15/02/2023 रोजी सर्व विद्यार्थ्यांना रांगेमध्ये वर्गाबाहेर उभे करण्यात आले. प्रत्येक प्रशिक्षणार्थ्याला गट - प्रमुखाने वर्ग निवडून दिले. त्या - त्या वर्गातील विद्यार्थ्यांची जबाबदारी त्या - त्या वर्ग शिक्षक प्रशिक्षणार्थ्यास देण्यात आली. त्यानंतर फलकावर सुंदर अक्षरात स्वच्छता अभियान म्हणून नाव लिहिण्यात आले.

त्यानंतर स्वच्छ भारत, स्वच्छ परिसर अशे छोटे - छोटे सुविचार फलकावर लिहिण्यात आले.

मा. गांधी व संत गाडगे बाबा यांच्या प्रतिमेचे पुजन करुन पुष्पहार घालण्यात आला. नंतर प्रत्येक वर्ग शिक्षकाने आप - आपल्या विद्यार्थ्यांना घेऊन प्रत्येकाच्या हातात झाडू देऊन वेगवेगळे भाग विभागून देण्यात आले. तोंडाला मास्क बांधून तो तो भाग स्वच्छ करण्यात आला.

त्यानंतर सर्वांनी झाडलाना, शाळा स्वच्छ करताना फोटो काढण्यात आले. आणि विद्यार्थ्यांना स्वच्छतेचे महत्व समजावून सांगण्यात आले.

शाळेतील सर्व विद्यार्थी खूप मोठ्या प्रमाणावर स्वच्छतेच्या कार्यात मेहनत घेतली, त्यामुळे ते दिसलेल्या अवस्थेत दिसत होते. स्वच्छतेबद्दलची माहिती विद्यार्थ्यांना पटली आणि त्यांनी शपथ घेतली, की ते यापुढे आपला परिसर आणि शाळा नेहमीच स्वच्छ ठेवणार.

त्यानंतर सर्व विद्यार्थ्यांना खाऊ वाटप करण्यात आले. आणि त्यानंतर पर्यावरण जनजागृतीसाठी "शाळा पूर्व उपक्रम" जनजागृती कार्यक्रम म्हणून शाळेतील सर्व विद्यार्थ्यांची प्रभातफेरी (मिरवणूक) काढण्यात आली. त्यातून वेगवेगळी घोषवाक्ये देण्यात आली.

परिपाठ

दर रोज शाळेच्या सुरुवातीची २० मिनिटे परिपाठासाठी असतात. त्यात राष्ट्रगीत, प्रतिज्ञा, सुविचार, बातम्या , आरोग्य पाहणी, नितीपर गोष्टी इत्यादी बाबीचा समावेश असतो. आपल्या वर्गाचा एक दिवसाचा परिपाठाचा 'संपूर्ण कार्यक्रम' छात्रशिक्षकाने घ्यावा. यात नाविन्यता व कल्पकता असावी.

राष्ट्रगीत

जन गण मन अधिनायक
जय हे
भारत भाग्य विधाता ।
पंजाब, सिंध, गुजरात, मराठा, द्राविड -
उत्कल बंग, विंध्य हिमाचल
यमुना, गंगा, उच्छल जलधि तरंग
तव शुभ नामे जागे तव शुभ आशिस
मागे, गाहे तव जय गाथा,
जनगण मंगल दायक जय हे, भारत-
भाग्य विधाता। जय हे, जय हे, जय हे,
जय जय जय, जय हे !!

शालेय प्रार्थना

हिच आमुची प्रार्थना अन् हेच आमुचे मागणे
माणसाने माणसाशी माणसा सम वागणे
धर्म, जाती, प्रांत, भाषा द्वेष सारे संपू दे
एक निष्ठा, एक आशा, एक रंगी रंगू दे
अन् पुन्हा पसरो मनावर शुभ्रतेचे चांदणे
जीवनाशी दाटला अंधार दुःखाच्या जरी
सूर्य सत्याच्या उद्या उगवेल आहे खात्री
तोवर दे आम्हाला काजव्यांचे मागणे
लाभले आयुष्य ते जगावे चांगले
पाऊले चालो पुढे, जे भोवले ते संपले
घेतल्यावाचून आला तो पुन्हा ना लाभणे

सुविचार -

1 दृष्टिकोन हा मनाचा आरसा आहे, तो नेहमी विचार परावर्तीत करतो

2 साहस एक ढाल के समान है, जो मनुष्य को खतरों से बचाता है !

3

4

परिपाठाच्या दिवशीच्या महत्वाच्या बातम्या -

1

2

3

शालेय प्रतिज्ञा

भारत माझा देश आहे सारे भारतीय
माझे बांधव आहेत माझ्या देशावर
माझे प्रेम आहे, माझ्या देशातल्या
समृद्ध आणि विविधतेने नटलेल्या
परंपरांचा मला अभिमान आहे. त्या
परंपरांचा पाईक होण्याची पात्रता
माझ्या अंगी यावी म्हणून मी
प्रयत्न करीन. मी माझ्या पालकांचा
गुरुजनांचा वडीलधाऱ्या माणसांचा
मान ठेवीन आणि प्रत्येकाशी सौजन्याने
वागेन माझा देश आणि माझे देश-
बांधव यांच्याशी निष्ठा राखण्याची
मी प्रतिज्ञा करीत आहे. त्यांचे कल्याण

नितीपर गोष्ट (फक्त मुद्दे)

दिनविशेष -

मननीय उतारा

- राष्ट्रगीत
- प्रार्थना
- सुविचार
- बोधकथा
- बातम्या
- परसायदान

गीत (गीत मंचातील)

होय आमची प्रार्थना। आम्ह होय आमुचे मागणे
माणसाने माणसाशी माणसाप्रमाणे वागणे.....

१) विद्यार्थ्यांनी राष्ट्रगीत एक सुरात व ठरलेल्या वेळात म्हटले काय ? होय
२) विद्यार्थ्यांनी प्रतिज्ञा एक सुरात व सुवाच्च म्हटले काय ? ~~सकाळ~~ होय
३) आरोग्य पाहणे व सर्वसाधारण दोष कोणते दिसले ?
अ) कपड्याबाबत गणवेश व्यवस्थित होता.
ब) नखे काढलेली होती.
क) केस विंचरलेले होते.
ड) कपडे स्वच्छ व इस्त्री केलेले होते.
इ) डोळे स्वच्छ होते
फ) शरिराची स्वच्छता स्वच्छ व निटनेटकेपणा होता
४) महत्वाच्या बातम्याचे विद्यार्थ्यांना अकलन आले काय ? होय
५) गोष्टीचा परिणाम कसा झाला ? सकारात्मक
६) वर्गाची स्वच्छता कशी वाटली ? चांगली होती
७) आवाराची स्वच्छता कशी वाटली ? सुंदर वाटली
८) विद्यार्थ्यांनी शालेय प्रार्थना कशी म्हटली ? मोठ्या व स्पष्ट आवाजात
९) सुरुवातीला उल्लेख केलेल्या बाबीशिवाय आणखी ? १) ~~परसायदान~~ २) ~~देशभक्तीपर गीत~~
कोणत्या बाबी परिपाठात घेता येतील ? ३) ~~बोधकथा~~ ४) ~~चुटकुले~~ ५) ~~अभंग~~

१०) परिपाठास उपयुक्त असे दोन संदर्भ पुस्तकाची नांवे मिळवा.
१) फलक लेखन - आनंद यादव २) शिवाजी कोण होता ? कॉ. गोविंद पानसरे

११) परिपाठास उपयुक्त अशा दोन मासिकाची नावे मिळवा.
१) अनोखी पूर्वा २) किशोर

१२) गीतमंच म्हणजे काय ? बालगीते, देशभक्तीगीते, स्नेह संमेलन गीते,

१३) परिणामकारक संस्कारासाठी तुम्ही परिपाठ घेऊ इच्छिणाऱ्या एका उत्कृष्ट बाबीची विचारपूर्वक माहिती द्या.

परिपाठ

दर रोज शाळेच्या सुरुवातीची २० मिनिटे परिपाठासाठी असतात. त्यात राष्ट्रगीत, प्रतिज्ञा, सुविचार, बातम्या , आरोग्य पाहणी, नितीपर गोष्टी इत्यादी बाबीचा समावेश असतो. आपल्या वर्गाचा एक दिवसाचा परिपाठाचा 'संपूर्ण कार्यक्रम' छात्रशिक्षकाने घ्यावा. यात नाविन्यता व कल्पकता असावी.

राष्ट्रगीत

जन गण मन अधिनायक, जय हे
भारत भाग्य विधाता
पंजाब, सिंध, गुजरात, मराठा, द्राविड उत्कल
बंग, विंध्य हिमाचल, यमुना, गंगा,
उच्छल जलधि तरंग
तव शुभ नामे जागे तव शुभ आशिष मागे
गाहे तव जय गाथा
जन गण मंगल दायक जय हे भारत भाग्य
विधाता। जय हे, जय हे, जय हे
जय जय जय, जय हे !!

शालेय प्रार्थना

हिच आमुची प्रार्थना अन् हेच आमुचे
मागणे, माणसाशी माणसाने माणसासम
वागणे धर्म, जाती, प्रांत, भाषा द्वेष सारे
संपू दे, एक निष्ठा एक आशा एक रंगी
रंगू दे, अन् पुन्हा नसतो मनावर शुद्ध
तेजे चांदणे ओंजळीत दाटला अंधार
उ:श्वासाचा जरी सुर्य सत्याचा उदय उजळो
आहे त्यागी नेवर देई आम्हाला आणण्या
चे वागणे. लाभले आम्हास ते जगावे
चांगले पाउले पडो पुढे जे चालले ते संपले
घेतला नि:स्वार्थ जाता तो पुन्हा ना लाभणे

सुविचार -

1 मनुष्य कायद्यापेक्षा जास्त अपमानाला धाबरतो !

2 क्षेत्र कोणतेही असो जिंकायचे असेल, तर खेळलेच पाहिजे.

३

४

परिपाठाच्या दिवशीच्या महत्वाच्या बातम्या -

1

2

3

शालेय प्रतिज्ञा

भारत माझा देश आहे
सारे भारतीय माझे बांधव आहेत
माझ्या देशावर माझे प्रेम आहे
माझ्या देशातल्या समृद्ध आणि विविधतेने
नटलेल्या परंपरांचा मला अभिमान आहे.
त्या परंपराचा पाईक होण्याची पात्रता
माझ्या अंगी यावी म्हणून मी सदैव
प्रयत्न करीन. मी माझ्या पालकांचा,
गुरुजनांचा, वडीलधाऱ्या माणसांचा
मान ठेवीन आणि प्रत्येकाशी सौजन्याने वागेन
माझा देश आणि माझे देश बांधव यांच्याशी
निष्ठा राखण्याची मी प्रतिज्ञा करीत आहे
त्यांचे कल्याण आणि त्यांची समृद्धी यातच
माझे सौख्य सामावले आहे. जय हिंद।

नितीपर गोष्ट (फक्त मुद्दे)

दिनविशेष -

मननीय उतारा	गीत (गीत मंचातील)
*राष्ट्रगीत ~~*सुविचार~~ *प्रार्थना ~~*बातम्या~~ *प्रत्यायदान ~~*बोधवाक्य~~	हमको मन की शक्ति देना। मन विजय करें दुसरों की जय से पहले। - - - - - - - - - - -

१) विद्यार्थ्यांनी राष्ट्रगीत एक सुरात व ठरलेल्या वेळात म्हटले काय ? होय

२) विद्यार्थ्यांनी प्रतिज्ञा एक सुरात व सुवाच्च म्हटले काय ? होय

३) आरोग्य पाहणे व सर्वसाधारण दोष कोणते दिसले ?

अ) कपड्याबाबत — गणवेश व्यवस्थित होता.

ब) नखे — कापलेली होती.

क) केस — व्यवस्थित होते.

ड) कपडे — स्वच्छ होते.

इ) डोळे — स्वच्छ होते.

फ) शरिराची स्वच्छता — निटनेटकेपणा होता.

४) महत्वाच्या बातम्याचे विद्यार्थ्यांना अकलन आले काय ? होय

५) गोष्टीचा परिणाम कसा झाला ? सकारात्मक

६) वर्गाची स्वच्छता कशी वाटली ? चांगली वाटली

७) आवाराची स्वच्छता कशी वाटली ? चांगली होती

८) विद्यार्थ्यांनी शालेय प्रार्थना कशी म्हटली ? नेहमी व स्पष्ट शब्दात

९) सुरुवातीला उल्लेख केलेल्या बाबीशिवाय आणखी ? १) प्रत्यायदान २) प्रतिज्ञा
कोणत्या बाबी परिपाठात घेता येतील ? ३) सा. शब्द ४) बोधकथा ५) —

१०) परिपाठास उपयुक्त असे दोन संदर्भ पुस्तकाची नांवे मिळवा.

१) परिपाठ - शाळा जागृती साठे २) शिवाजी कोण होता ?, कॉ. गोविंद पानसरे

११) परिपाठास उपयुक्त अशा दोन मासिकाची नावे मिळवा.

१) अक्षरपुर्णा २) अनुराग

१२) गीतमंच म्हणजे काय ? बालगीते, देशभक्ती गीते, संमीलन गीते

१३) परिणामकारक संस्कारासाठी तुम्ही परिपाठ घेऊ इच्छिणाऱ्या एका उत्कृष्ट बाबीची विचारपूर्वक माहिती द्या.

परि

दर रोज शाळेच्या सुरुवातीची २० मिनिटे परिपाठ
बातम्या , आरोग्य पाहणी, नितीपर गोष्टी इत्या
दिवसाचा परिपाठाचा 'संपूर्ण कार्यक्रम' छात्रशिक्षक

राष्ट्रगीत

जन गण मन अधिनायक
जय हे।

जय हे, जय हे, जय हे
जय जय जय, जय हे.

सुविचार -

१ कोणत्याही प्रकारचे वजन
हलके होणे
अवाजवी लालसा नसणे

२

३

४

परिपाठाच्या दिवशीच्या महत्वाच्या बातम्या -

५

६

७

शालेय प्रतिज्ञा

भारत माझा देश आहे
सारे भारतीय.

जय हिंद

दिनविशेष -

मननीय उतारा

* राष्ट्रगीत * बोधकथा
* प्रार्थना * बालभ्या
* सुविचार * पसायदान

गीत (गीत मंचातील)

१) विद्यार्थ्यांनी राष्ट्रगीत एक सुरात व ठरलेल्या वेळात म्हटले काय ? होय
२) विद्यार्थ्यांनी प्रतिज्ञा एक सुरात व सुवाच्च म्हटले काय ? होय.
३) आरोग्य पाहणे व सर्वसाधारण दोष कोणते दिसले ?
   अ) कपड्याबाबत स्वच्छ होते.
   ब) नखे काळेलाल होती
   क) केस कापलेले व विंचरलेले होते.
   ड) कपडे स्वच्छ होते.
   इ) डोळे स्वच्छ होते.
   फ) शरिराची स्वच्छता होती.
४) महत्वाच्या बातम्याचे विद्यार्थ्यांना अकलन आले काय ? होय
५) गोष्टीचा परिणाम कसा झाला ? सकारात्मक
६) वर्गाची स्वच्छता कशी वाटली ? चांगली
७) आवाराची स्वच्छता कशी वाटली ? चांगली
८) विद्यार्थ्यांनी शालेय प्रार्थना कशी म्हटली ? एका आवाजात
९) सुरुवातीला उल्लेख केलेल्या बाबीशिवाय आणखी ? १) पाढे २) बोधकथा
   कोणत्या बाबी परिपाठात घेता येतील ? ३) ओळे ४) ——— ५) ———
१०) परिपाठास उपयुक्त असे दोन संदर्भ पुस्तकाची नांवे मिळवा.
   १) आदर्श परिपाठ २) सुंदर चांगला परिपाठ
११) परिपाठास उपयुक्त अशा दोन मासिकाची नावे मिळवा.
   १) किशोर ——— २) लोकराज्य
१२) गीतमंच म्हणजे काय ? गाण्यांचा समुह
१३) परिणामकारक संस्कारासाठी तुम्ही परिपाठ घेऊ इच्छिणाऱ्या एका उत्कृष्ट बाबीची विचारपूर्वक माहिती द्या.

परिपाठ

दर रोज शाळेच्या सुरुवातीची २० मिनिटे परिपाठासाठी असतात. त्यात राष्ट्रगीत, प्रतिज्ञा, सुविचार, बातम्या , आरोग्य पाहणी, नितीपर गोष्टी इत्यादी बाबीचा समावेश असतो. आपल्या वर्गाचा एक दिवसाचा परिपाठाचा 'संपूर्ण कार्यक्रम' छात्रशिक्षकाने घ्यावा. यात नाविन्यता व कल्पकता असावी.

राष्ट्रगीत

जन गण मन अधि-
नायक जय हे - - - -

जय-जय-जय, जयहे !

शालेय प्रार्थना

हिच आमुची प्रार्थना असे
हेच आमुचे मागणे - - - -

येत ला जो स्वास आता तो
पुन्हा ना यायचे.

सुविचार -

१ आरोग्य हिच धनसंपत्ती आहे.

२

३

४

परिपाठाच्या दिवशीच्या महत्वाच्या बातम्या -

१

२

३

शालेय प्रतिज्ञा

भारत माझा देश आहे
सारे भारतीय - - - -

आलच माझे सौख्य

नितीपर गोष्ट (फक्त मुद्दे)

दिनविशेष -

मननीय उतारा	गीत (गीत मंचातील)
# राष्ट्रगीत # सुविचार # प्रार्थना # बातम्या # बोधकथा # पसायदान	हमको मन की शक्ती देना! -

१) विद्यार्थ्यांनी राष्ट्रगीत एक सुरात व ठरलेल्या वेळात म्हटले काय ? होय

२) विद्यार्थ्यांनी प्रतिज्ञा एक सुरात व सुवाच्च म्हटले काय ? होय

३) आरोग्य पाहणे व सर्वसाधारण दोष कोणते दिसले ?

अ) कपड्याबाबत गणवेश व्यवस्थीत होता

ब) नखे कापलेली होती

क) केस विंचरलेले होते

ड) कपडे स्वच्छ होते

इ) डोळे स्वच्छ होते

फ) शरिराची स्वच्छता व्यवस्थित होती

४) महत्वाच्या बातम्याचे विद्यार्थ्यांना अकलन आले काय ? होय

५) गोष्टीचा परिणाम कसा झाला ? सकारात्मक

६) वर्गाची स्वच्छता कशी वाटली ? चांगली वाटली

७) आवाराची स्वच्छता कशी वाटली ? चांगली वाटली

८) विद्यार्थ्यांनी शालेय प्रार्थना कशी म्हटली ? स्पष्ट व मोठ्या आवाजात

९) सुरुवातीला उल्लेख केलेल्या बाबीशिवाय आणखी ? १) योगा २) गीत

कोणत्या बाबी परिपाठात घेता येतील ? ३) ——— ४) ——— ५) ———

१०) परिपाठास उपयुक्त असे दोन संदर्भ पुस्तकाची नांवे मिळवा.

१) शालेय परिपाठ २) सुंदर परिपाठ

११) परिपाठास उपयुक्त अशा दोन मासिकाची नावे मिळवा.

१) दैनिक भास्कर २) किशोर

१२) गीतमंच म्हणजे काय ? गाण्यांचा समुह

१३) परिणामकारक संस्कारासाठी तुम्ही परिपाट घेऊ इच्छिणाऱ्या एका उत्कृष्ट बाबीची विचारपूर्वक माहिती द्या.

परि

रोज शाळेच्या सुरुवातीची २० मिनिटे परिपाठा
म्या , आरोग्य पाहणी, नितीपर गोष्टी इत्याद
साचा परिपाठाचा 'संपूर्ण कार्यक्रम' छात्रशिक्षका

राष्ट्रगीत

जन गण मन
अधिनायक जय हे...

जय-जय-जय, जयहे

विचार -

मानसाने नेहमी
खऱ्याला नेहमी

पाठाच्या दिवशीच्या महत्वाच्या बातम्या -

शालेय प्रतिज्ञा

भारत माझा देश
आहे - - - -

भारत माझे सौख्य
सामावले आहे. जय ह

दिनविशेष -

मननीय उतारा	गीत (गीत मंचातील)
# राष्ट्रगीत # सुविचार # परिपाठ # बातमी # प्रतिज्ञा # पाढे	हमको मनकी शक्ती दे ना - - - - - - - -

१) विद्यार्थ्यानी राष्ट्रगीत एक सुरात व ठरलेल्या वेळात म्हटले काय ? होय

२) विद्यार्थ्यानी प्रतिज्ञा एक सुरात व सुवाच्च म्हटले काय ? होय

३) आरोग्य पाहणे व सर्वसाधारण दोष कोणते दिसले ?

अ) कपड्याबाबत स्वच्छ होते

ब) नखे काढलेली होती

क) केस विंचरलेली होती

ड) कपडे स्वच्छ होते

इ) डोळे स्वच्छ होते

फ) शरिराची स्वच्छता व्यवस्थित होती

४) महत्वाच्या बातम्याचे विद्यार्थ्याना अकलन आले काय ? होय

५) गोष्टीचा परिणाम कसा झाला ? योग्य झाला

६) वर्गाची स्वच्छता कशी वाटली ? चांगली वाटली

७) आवाराची स्वच्छता कशी वाटली ? चांगली वाटली

८) विद्यार्थ्यानी शालेय प्रार्थना कशी म्हटली ? मोठ्या आवाजात

९) सुरुवातीला उल्लेख केलेल्या बाबीशिवाय आणखी ? १) पाढे २) कोडे
कोणत्या बाबी परिपाठात घेता येतील ? ३) गीत ४) ५)

१०) परिपाठास उपयुक्त असे दोन संदर्भ पुस्तकाची नांवे मिळवा.

१) शालेय परिपाठ २) आदर्श परिपाठ

११) परिपाठास उपयुक्त अशा दोन मासिकाची नावे मिळवा.

१) किशोर २) दै. भास्कर

१२) गीतमंच म्हणजे काय ? गाण्यांचा समूह

१३) परिणामकारक संस्कारासाठी तुम्ही परिपाठ घेऊ इच्छिणाऱ्या एका उत्कृष्ठ बाबीची विचारपूर्वक माहिती द्या.

वर्ग शिक्षक या नात्याने इतर कार्य

अध्यापनाशिवाय वर्गशिक्षकाला बरीच कामे शिक्षक या नात्याने करावी लागतात. सांख्यिकी माहिती पुरविणे हे त्यातील महत्वाचे काम आहे. आपल्या वर्गाची गुणवता वाढावी यासाठी अनेक कामे करावी लागतात. यातील दोन कामे छात्रशिक्षकांनी स्वत: करावीत. उदा. स्कॉलरशिपचे वर्ग चालविणे. सरासरी हजरी काढणे, वर्गाची मासिक माहिती देणे, खाजगी मान्य प्राथमिक शाळेत फी गोळा करणे, वर्गाचे निकाल पत्रक तयार करणे, आरोग्य पहाणी करणे इत्यादी.

वर्गशिक्षक या नात्यानें इतर कामे. (वर्गशिक्षकाची चर्चा करुन यादी तयार करा)

१) गळती समस्या रोखणे
२) विद्यार्थ्यांच्या समस्या सोडवणे
३) बौद्धिक स्पर्धेचे आयोजन
४) शालेय मंत्रीमंडळ स्थापन करणे
५) अध्यापक्रम वेळेत पूर्ण करणे
६) शै. साहित्य निर्मिती करणे
७) शालेय समितीचे आयोजन
८) विद्यार्थ्यांची योग्य उपस्थिती
९) आधुनिक शै. साधनांचा वापर
१०) सांस्कृतिक कार्यक्रमांचे आयोजन करणे

अ) वर्गशिक्षक या नात्याने काम क्रमांक १) आरोग्य पाहणी

आपल्या वर्गातील विद्यार्थ्यांची वजन, उंची घ्या.

या बाबतचे आपले निरीक्षण -

१) विद्यार्थ्यांना शरिरीक स्वच्छतेसाठी मार्गदर्शन केले जाते
२) वर्गातील सर्व विद्यार्थ्यांचे वजन यथायोग्य आहे.
३) विद्यार्थ्यांची सरासरी उंची व वजन चांगली आहे.
४) काही विद्यार्थ्यांची उंची यथायोग्य कमि-जास्त आ
५) शारिरीक स्वच्छते बाबत विद्यार्थी जागरूक आहे

ब) वर्गशिक्षक या नात्याने काम क्रमांक १) मासिक माहिती

याचा फार्म वर्गशिक्षकाकडुन मिळवा व तो व्यवस्थित भरा.

पटावरील संख्या		मासिक सरासरी हजेरी		शेकडा प्रमाण	
मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली
01	03	—	—	100%	100%

महिन्याच्या सुरुवातीची पट संख्या	नविन दाखले	कमी	महिन्या अखेरची पट संख्या	पट संख्या कमी होण्याची कारणे
04	—	—	04	—

शालेय दप्तराची माहिती

प्रत्येक छात्रशिक्षकाला शालेय दप्तराची माहिती असणे आवश्यक आहे. प्रत्येक सेवा काळात या माहितीचा खुप उपयोग होईल. रजिस्टर, फॉर्मची नांवे, त्यातील रकाने कसे भरावेत याचे महत्व यांची माहिती काळजीपुर्वक मिळवा. विशेषत: नंबर १चे रजिस्टर, शाळा सोडल्याचा दाखला, प्रवेश पूर्व नोंद पत्रक, डेडस्टॉक, जावक रजिस्टर, परिपत्रक फाईल, मासिक रिपोर्ट फाईल, तपासणी फाईल, सेवा पुस्तक, कार्यानुभव रजिस्टर इत्यादी महत्वाच्या गोष्टीची माहिती मिळवावी. याची माहिती वर्गशिक्षक, विशेषत: मुख्याध्यापक, प्राध्यापक यांच्याकडून मिळवावी जरुर पडल्यास अनुभवी मुख्याध्यापकाचे व्याख्यान यासाठी आयोजित करावे, खालील माहिती काळजीपूर्वक भरा.

अ) रजिस्टर

रजिस्टरचे नांव	महत्वाचे रकाने	उपयोग
१) जावक रजिस्टर	फाईल क्रमांक, पोस्टेज खर्च, प्रकरण कोणास पाठवायचे	आपल्या शाळेतून दुसऱ्या कार्यालयात व व्यक्तिकडे पाठवले जाणारे पत्र किंवा प्रस्ताव यांची नोंद ठेवणे.
२) प्रवेश रजिस्टर	विद्यार्थी प्रवेश दिनांक पूर्वीची शाळा, जात, पालकांचा व्यवसाय	विद्यार्थ्यांची पुढे T.C व निर्गम तयार करण्यासाठी.
३) विद्यार्थी प्रवेश निर्गम नोंदणी रजिस्टर	विद्यार्थ्यांचे नाव, जात पालकांचा व्यवसाय, मातृभाषा, जन्मतारिख शाळा सोडल्याचे कारण	विद्यार्थ्यांची संपूर्ण माहिती नोंदवणे.
४) आवक रजिस्टर	फाईल नंबर, पाठविणाऱ्याचे नाव, पत्रकाचा नंबर	दुसऱ्या कार्यालयातून किंवा व्यक्तिकडून येणारे प्रस्ताव व पत्र यांची नोंद ठेवणे.

ब) फॉर्म

फॉर्मचे नांव	महत्वाचे रकाने	उपयोग / महत्व
1) T. C. Book.	विद्यार्थ्यांचे नाव, जात, धर्म, पत्ता, शाळा, जन्मदाखला	यामध्ये पुढील शिक्षण लागणारी सर्व माहिती असते. जी की आपल्या अत्यंत उपयुक्त असते
2) शिष्यवृत्ती फॉर्म.	नाव, पत्ता, वार्षिक-उत्पन्न, जात-धर्म	शासनाकडून मिळणाऱ्या ज्या शैक्षणिक योजना आहेत, त्यांची नोंद व उपयोग यासाठी
3) अल्पसंख्यांक शिष्यवृत्ती फॉर्म.	प्रवेश क्रमांक, संपूर्ण नाव, धर्म, जात, भाषा, आईचे नाव	मुस्लीम, ख्रिश्चन, या धर्मातील मुलांसाठी शिष्यवृत्तीतून अर्थिक मदत केली जाते

क) फाईल

फाईलचे नांव	उपयोग / महत्व
1) माहिती अधिकार फाईल	शाळेची माहिती, विद्यार्थ्यांची माहिती, सर्वांचे अधिकार व अधिनियम-2001
2) शालेय पोषण आहार फाईल	समान शिक्षणाच्या एक, पोषण आहार मिळावा यासाठी याचा उपयोग केला जातो, व नोंद केली जाते.
3) सर्व शिक्षा अभियान फाईल	1 ले 8 वी वर्गातील शिक्षण मोफत मिळण्यासाठी व नोंद करण्यासाठी याचा उपयोग होतो

विद्यार्थ्यांचा प्रवेश निर्गम

शाळेचे नांव राष्ट्रमाता उर्दू व मराठी मा. वि. वाजेगाव ता. जि. नांदेड

प्रवेश क्रमांक	विद्यार्थ्याचे संपूर्ण नांव (अडनांवसह) व पत्ता	आईचे नांव	वडील हयात नसल्यास पालकाचे नांव व पत्ता	धर्म व जात	वडील/पालकाचा व्यवसाय	जन्म स्थळ	मातृभाषा	प्रवेश दिनांक	जन्म दिनांक अंकात	जन्म दिनांक अक्षरात
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
01.	कु. ज्योती खंडेराव मिरकुटे रा. वाजेगाव	मंदलया	—	हिंदू मराठा	--	वाजे गाव	मराठी	16/01/2021	13/05/2009	तेरा मार्च दोन हजार नऊ
02.	कु. कांचन उत्तम मिरकुटे रा. वाजेगाव	द्वारका ~~संगिता~~	—	हिंदू मराठा	--	वाजे गाव	मराठी	16/06/2021	01/05/2009	एक मे दोन हजार नऊ
03.	कु. मुक्ता प्रकाश लिंगापुरू रा. वाघी	संगिता	—	हिंदू कुंभार	--	वाघी	मराठी	16/06/2021	16/06/2009	सोळा जून दोन हजार नऊ
04.	कु. प्रतिक्षा पुंडलिक लिंडके रा. बोंढार	रेखा	—	हिंदू मराठा	--	बोंढार	मराठी	16/06/2021	18/05/2010	अठरा मे दोन हजार दहा
05.	प्रथम देवानंद गोमसाले रा. वाजेगाव	~~अ~~मलिला		बौद्ध	--	वाजे गाव	मराठी	19/06/2021	01/01/2010	एक जानेवारी दोन हजार दहा
06.	विश्वजीत फुलचंद गजभारे	मीरा		बौद्ध	--	गोहेगाव	मराठी	19/06/2021	4/02/2010	चार फेब्रुवारी दोन हजार दहा
07.	कु. ज्योती रामेश्वर चनंगो रा. वाघी	रत्नमाला		हिंदू वाणी	--	वाघी	मराठी	19/06/2021	6/07/2010	सहा जुलै दोन हजार दहा

प्रमाण नोंदणी रजिस्टर

तालुका नांदेड जिल्हा नांदेड पान नं. 03

या पुर्वी शिक्षण घेतलेली शाळा वर्ग		प्रवेश समयी वर्ग	विद्यार्थ्यांचे परिचय चिन्ह	प्रवेश देणाऱ्या अधिकाऱ्याची सही	निर्गम समयी वर्ग दिनांक	शाळा सोडण्याचे कारण	टी. सी. नोंद क्रमांक व दिनांक	निर्गम समयी निर्गमची नोंद देणाऱ्या अधिकाऱ्याची सही	मुख्याध्यापकाची स्वाक्षरी	शेरा
शाळेचे नांव	इयत्ता									
१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२
प्रस्तुत शाळा	8	8			$16\frac{6}{22}$		2524			
प्रस्तुत शाळा	6	8			$8\frac{6}{22}$		2545			
जि.प.प्रा.शा वांगी	8	8			$8\frac{6}{22}$		2448			
जि.प.प्रा.शाळा बोळार	8	8			$15\frac{6}{22}$		2451			
जि.प.प्रा. शाळा वांगेगाव	8	8			$15\frac{6}{22}$		2487			
जि.प.प्रा.शाळा गोरेगाव	8	8			$15\frac{6}{22}$		2498			
जि.प.प्रा.शाळा वांगी	8	8			$15\frac{6}{22}$		2486			

Office of the _____ **Form No. 32 Register of**

कार्यालयाचे नांव **फॉर्म नं. 32**

Particulars Description of the Property मालमत्तेचे स्वरूप व वर्णन	Authority for purchase and Date of purchase खरेदीचे अधिकार पत्र व खरेदी दिनांक	Number or Quantity खरेदी संख्या	Value of Cost किंमत		Initials of Head Office मुख्य अधिकाऱ्याची अद्याक्षरी	No. and date of the bill in which charged for बिल नं. व तारीख	Where the Property is used or other Particulars if nessary मालमत्तेचा उपयोग इतर कारणासाठी आवश्यक होता किंवा करणे
			Rs. रूपये	N.P. पैसे			
1	2	3	4		5	6	7
1. ग्रंथालयातील पुस्तके	2/01/2022	50	5000			210	शालेय ग्रंथालयात पुस्तके जमा करण्यात आली.
2. रबर स्टॅम्प	02/02/2022	02	100			512	शालेय कामकाज करण्यासाठी
3. विविध शास्त्रज्ञ सुधारकांचे फोटो	03/03/2022	20	5000			520	शालेय कार्यालयात फोटो लावण्यात आले.
4. इरेजर	08/04/2022	01	2000			650	सांस्कृतिक कार्यक्रम व लेखनासाठी वापर

Moveable Property

अस्थाई मालमत्ता (डेड स्टॉक)

Date of Disposal of property मालमत्तेच्या विल्हेवाटीची तारीख	Manner of Disposal विल्हेवाटीची पद्धत	No. of Disposal विल्हेवाटीची संख्या	No. and date of other विल्हेवाटीचो आदेश क्र. तारीख	Cost realised if sold विक्री केल्यास आलेली किंमत Rs. रुपये	N.P. पैसे	Date of Credit in to Bank बँकेत जमा तारीख	Signature स्वाक्षरी	Balance after each Transection or to the end of each year जमा खर्चानंतरची शिल्लक
8	9	10	11	12		13	14	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—

शिक्षक हजेरी

राष्ट्रभाषा उर्दू व मराठी

शाळेचे नांव माध्यमिक विद्यालय वाजेगाव ता. नांदेड

अनुक्रमांक	शिक्षकाचे संपूर्ण नांव	हुद्दा	नोकरीची आरंभाची तारीख	जन्म दिनांक	ह्या शाळेवर नेमल्याची तारीख	वेतनश्रेणी व वेतन	वेळ प्रत्यक्षरी	२ रोज वार	३ मंगळ वार	४ बुध वार	५ गुरु वार	६ शुक्र वार	७ शनि वार	८ रवि वार	९ सोम वार	१० मंगळ वार
01	श्री. गाडेकर तुकाराम बंडीराम	मु. ह.	16/07/2012	05/03/2011	26/06/2008	26/06/2008	18/06/2001	प्रत्यक्षरी सकाळ दुपार								
02	श्री. फाजगे हनुमंत विश्वांभरराव	प्र. मु. ह.	01/05/1990	31/05/1984	26/06/2008	26/06/2008	01/05/1982	41800-132400								
03	श्री. जाधव सदाशिव प्रभाकर	वरि.	16/07/2012	05/09/2011	26/06/2008	26/06/2008	18/06/2001	41800-132400								
04	श्री. कागणे पांडुरंग रामभंतराव	सहा.	01/05/1984	05/05/1984	31/05/1984	26/06/2008	18/06/2001	41800-132400								
05	श्री. सावंत आनंदा समिंत	सहा.	16/07/2012	05/09/2011	26/06/2008	26/06/2008	18/06/2001	41800-132400								
06	श्री. शिरसागर विजय दिगांबरराव	सहा.	16/07/2012	05/09/2011	26/06/2008	26/06/2008	18/06/2001	41800-132400								
07	श्री. कार्ले एम. एम.	सहा.	16/07/2012	05/09/2011	26/06/2008	26/06/2008	18/06/2001	41800-132400								

दिनांक

पान क्र.:

श्री. भोंडे शिक्षण खाते (महाराष्ट्र) माहे फेब्रुवारी सन २०२३

१०	बुध वार	
११	गुरु वार	
१२	शुक्र वार	
१३	शनि वार	
१४	रवि वार	
१५	सोम वार	
१६	मंगळ वार	
१७	बुध वार	
१८	गुरु वार	
१९	शुक्र वार	
२०	शनि वार	
२१	रवि वार	
२२	सोम वार	
२३	मंगळ वार	
२४	बुध वार	
२५	गुरु वार	
२६	शुक्र वार	
२७	शनि वार	
२८	रवि वार	
१	सोम वार	
२	मंगळ वार	
३	बुध वार	
	चालू महिन्यातील हजर दिवस	
	चालू महिन्यातील एकूण	
	चालू महिन्यातील आकस्मिक रजा	
	एकूण आकस्मिक रजा	
	एकूण रजा	
	शेरा	

CASH BOOK रोकड वही

RECEIPTS

For the month of

Month & Date महिना व दिनांक	Voucher No. वाउचर नं.	Particulars विवरण	Folio खाता पृष्ठ	Amount (रक्कम) Rs. रु.	Ps. पै.	Total (योग) Rs. रु.	Ps. पै.
11.04.19		वेतन अनुदान जमा.					
		वेतन खातेक्र-62081660835					
		वेतन पथक कार्यालय (आ) मोंढेड					
		माहे मार्च २०१९ चा पगार जमा २५%	07	57052	-		
		माहे मार्च २०१९ चा पगार जमा १००%	07	51997	-		
		माहे मार्च २०१९ चा पगार जमा २०%	07	18015	-		
		बँक खाते हस्तांतर					
		खाते क्र-62081660835 वरून माहे मार्च २०१९ ची हस्तांतर	03	17665	-		
		—" —	03	56052	-		
		—" —	03	376929	-		
		व्यावसाय कर कपात जमा माहे मार्च २०१९ च्या पगारातून	08	1000	-		
		—" —	08	1800	-		
		—" —	08	350	-		
		जि.प.नि.एक. कपात जमा माहे मार्च-२०१९ च्या पगारातून	11	6610	-		
		डिसीपिएस माहे मार्च-२०१९ च्या पगारातून	12	~~4400~~ 1598	-		
		इनकम टैक्स कपात जमा माहे मार्च २०१९ च्या पगारातून	13	10000	-		
		अभिकल्प सल्लागार बें.लि कपात जमा माहे मार्च-२०१९ च्या पगारातून	15	28000	-		
		डी सीपिएस रेग्युलर कपात जमा माहे मार्च २०१९ च्या पगारातून	12	2420	-		

CASH BOOK रोकड वही

20 PAYME

Month & Date महिना व दिनांक	Voucher No. वाउचर नं.	Particulars विवरण	Folio खाता पृष्ठ	Amount (रक्कम) Rs. रु	Ps. पै.	Total (र Rs. रु.
		बँक खाले नावे				
11/04/2019		बचत खाते क्र. 62281660835	03	56052	-	
		माहे मार्च-2019 चा भरणा	03	447999	-	
		माहे मार्च-2019 चा भरणा	03	17665	-	
		माहे मार्च-2019 चा भरणा				
		व्यावसाय कर खाले				
		माहे मार्च-2019 चा भरणा	08	1000	-	
		——प——	08	1800	-	
		——प——	08	350	-	
		जि.पी.फ खाले	11			
		माहे मार्च-2019 चा भरणा		66100	-	
		डि.थी.पि एस रेग्युलर खाते	12			
		माहे मार्च-2019 चा भरणा		2420	-	
		डि थी पि एस	12	1598	-	

नमुना न. ३३

STOCK BOOK

शाळेचे नांव :

दिनांक	सुरूवातीची शिल्लक		व्हाउचर क्रमांक	मिळालेली		संख्या	किंमत	ज्याला दिले त्याचे नांव व उद्देश
	संख्या	किंमत		संख्या	किंमत			
	65							
20								
								रंगारंगोटीसाठी
03	1)	आईबा पेन्ट		40	5			वापर
2								
0	2)	आश्वाडा पेन्ट		45	4			
2								साधकेटील
2								भौगोलिक रंग.
	3)	व्हाईट पेन्ट		205	3			रंगोटी

रोख पंजी

पान नं.

केंद्र _____ ता. _____ जि. _____

दिले त्याची संख्या दिनांक			शिल्लक		ज्यांनी दिले त्याची सही	ज्याला दिले त्याची सही	शेरा
दिनांक	संख्या	किंमत	संख्या	किंमत			
30							
	2	40					
03							
	3	40					
~~20~~							
0	2	245					
2							
2							
Total-		310					

LEDGER

Account of चालू खाते क्र. 62081660835 वरून उचल/जमा खाते.

Date & Month महिना व तारीख	PARTICULARS विवरण	C.B.F. खतावणी	Debit Amount नाम रकम	Credit Amount जमा रकम	Dr or Cr नाम/जमा	Balance Amount शेष रकम
05.04.19		01		17550		69117.50
05.04.19		01	56626			
05.04.19		01		52626		
09.04.19		02		16750		
11.04.19		03	56052			
11.04.19		03	447999			
11.04.19		03	17665			
11.04.19		03		17665		
11.04.19		03		56052		
11.04.19		03		376929		
12.04.19		04		17350		
15.04.19		04		17550		
16.04.19		04		28000		
16.04.19		04		8770		
16.04.19		04		2820		
17.04.19		05		15520		
08.05.19		07	17665			
08.05.19		07	447999			
08.05.19		07	19347			
08.05.19		07	6557			
08.05.19		07	56052			
08.05.19		07	409718			
08.05.19		07	174689			
08.05.19		07		174689		
08.05.19		07		6557		
08.05.19		07		376929		
08.05.19		07		17665		
08.05.19		07		19347		
08.05.19		07		409718		
08.05.19		07		56052		
	एकूण -		1706369	1688539		

LEDGER

Account of _____

Date & Monih महिना व तारीख	PARTICULARS विवरण	C.B.F. पेज नंबर	Debit Amount नाम रक्कम.	Credit Amount जमा रक्कम	Cr Dr जमा नाम
12.12.19		32		28000	
12.12.19		32		17550	
13.12.19		33		15520	
03.01.20		34	489495		
03.01.20		34	18649		
03.01.20		34	59232		
03.01.20		34		18649	
03.01.20		34		59232	
09.01.20		36		418425	
15.01.20		36		17550	
17.01.20		37		28000	
24.01.20		37		15520	
03.02.20		38	534711		
03.02.20		38	64218		
03.02.20		38	20224		
03.02.20		38			
03.02.20		38			
03.02.20		38			
10.02.20		40			
25.02.20		41			
11.03.20		42			
12.03.20		43			
19.03.20		44	511146		
20.03.20		45		215160	
24.03.20		45		17550	
27.03.20		45		28000	
31.03.20		45	80560		
31.03.20		46		80560	
19.03.20		44		349916	
			1778232	1913410	

OFFICE OF THE
कार्यालय

OUTWARD REGISTER / जावक रजिस्टर

FOR YEAR - 20 20
बाबत सन - २० २०

Sr. No. अ.क्र. 1	Date दिनांक 2	No. of Enclosures सोबतेच कागद 3	To whom addressed कोणास पाठवायचे 4	SUBJECT प्रकरण 5	Reference File No. फाईल क्रमांक 6	Postage Stamp पोस्टेज खर्च Rs. 7 Ps.	REMARKS शेरा 8
107.	28/06/2019	विद्यार्थ्यांचे नाव बदल प्रस्ताव	मा. शिक्षणाधिकारी साहेब जि.प.मा.वि. बीड	विद्यार्थ्यांचे व वडिलांचे नावात बदल प्रकरणाचा प्रस्ताव सिकारणे बाबत.			मुख
108.	28/06/2019	जन्म	मा. शिक्षणाधिकारी साहेब जि.प.मा.वि. बीड	जन्म तारखेत बदल असलाचा प्रस्ताव सिकारणे बाबत			मुख
109.	01/01/2019	पत्र	— " —	शालेय पोषण आहार योजना अंतर्गतचा तांदूळ व इतर धान्य मिळणे बाबत			मुख

110.	02/07/2019	आवेदन पत्र 12 वी	मा. विभागीय सचिव साहेब म.रा.मा व उ.मा.वि मंडळ लातूर	उच्च माध्यमिक परिक्षा जुलै 2019 चे आवेदनपत्र व लेखन स्विकारणे बाबत			मुक्त

INWARD REGISTER / आवक रजिस्टर

OFFICE OF THE कार्यालय

FOR THE YEAR यावत सन

Sr. No. अ.क्र.	Date of Receipts of Letter आवक दिनांक	Letter No. पत्रकाचा नंबर	Date दिनांक	No. of Enclosures सोबतचे कागद	Received form whom पाठविणाऱ्याचे नांव किंवा हुद्दा	SUBJECT प्रकरण	File No. फाईन नं.	Reference to the Reply Letter			REMARKS शेरा
								Sign. of the Receiver घे. सही	उत्तर No. नंबर	Date दिनांक	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
01.		1232	15/03/2022		प्राचार्य सहयोग सेवाभावी संस्थेचे अध्यापक महाविद्यालय नांदेड	अंतरवासिता संदर्भात		ग.प्र			
02.		1235	04/04/2022			स्वच्छता अभियान तसेच प्लास्टिक मुक्त परिसर	—	ग.प्र			

03.		1234	06/04/2022		राष्ट्रमाता माध्यमिक विद्यालय	आनंद नगरी (बालमेछावा)	-	ग.प

अनुभवी शिक्षकाची मुलाखत व संवाद

१) शिक्षकाचे नाव :- कार्ले माधव गंगाराम (वरिष्ठ -

२) शैक्षणीक पात्रता : B.Sc B.Ed - (Math)

३) शिकवत असलेला विषय : गणित

४) अनुभव : 20 वर्षे

५) शैक्षणिक साधनाचा उपयोग करता का ? होय, करतात.

६) करत असल्यास कोणते ? गणित पेटीचा उपयोग करतात, पेटीचा उपयोग आकृत्या काढण्यासाठी

७) शैक्षणिक साधनाचा फायदा होतो का ? फायदा होतो.

८) असल्यास कोणता ? संकल्पना विद्यार्थ्यांना लवकर

९) वर्ग नियंत्रण करतांना अडचणी येतात का ? वर्ग नियंत्रित करताना को अडचण येत नाही. विषय शांत

१०) असल्यास कोणत्या ? विद्यार्थ्यांचा संकल्पना पूर्व होता

११) मार्गदर्शन व समुपदेशन करता का ? समुपदेशन करतात.

असल्यास त्याचे स्वरुप

विद्यार्थ्यांना अभ्यासाबरोबर भोवतीच्या परिसराशी व निसर्गासोबत कसे वागा बोलावे हे सांगितले जाते.

१२) शाळेत पायाभुत सुविधा आहे का ?

अ. फळा " होय / नाही

ब. वर्ग व्यवस्थीत आहे का ? होय / नाही

क. विद्यार्थ्यांना बसण्याची सुविधा आहे का ? होय / नाही

ड. विजेची सुविधा आहे का ? होय / नाही

इ. वर्गात तंत्राविज्ञानाचा वापर करता का ? होय / नाही

ई. करत असल्यास कोणते ?

ICT Lab आहे, 50 इंच LED TV आहे कॉम्प्युटरचा वापर होतो, प्रिंटर व Xe

१३) उजाळा वर्ग, उद्‌बोधन वर्ग व वेगवेगळे प्रशिक्षण याचा सहभाग नोंदवला का ? होय / नाही

१४) घेतले असल्यास कोणते ?

अनुभवी शिक्षकांना कोषातून विद्यार्थ्यांकडे
-ना योग्य मार्गदर्शन केले जाते.

१५) त्याचा अध्यापनात फायदा झाला का ? होय / नाही

१६) अध्यापनात येणाऱ्या अडचणी कोणत्या ? सविस्तर लिहा

विद्यार्थ्यांना विषय शिक्षकाकडून काही गोष्टी
समजल्या नसतील किंवा त्यांना एखाद्या विषयात
अडचण येत असेल, तर त्या अडचणी वर्गात्य
पुढील तासिकेत समजावून सांगून दूर केल्या जातात.

१७) समाजकार्यात सहभाग घेतला का ? होय नाही

१८) घेतला असल्यास थोडक्यात लिहा

गोर-गरिब विद्यार्थ्यांना वह्या-पेन वाटप,
शिबिरात विविधांना चादरी वाटप, रक्तदान,
अन्नदान, फळे वाटप इत्यादी च्या माध्यमातून
सामाजिक उपक्रम राबवले जातात

१९) सोबत असलेल्या शिक्षकाचे सहकार्य मिळते का ? होय नाही

२०) मुख्याध्यापक / पर्यवेक्षकाचे मार्गदर्शन मिळते का ? होय नाही

सही

नाव कांबळे माधव गंगाराम

सहयोग सेवाभावी संस्थेचे

अध्यापक महाविद्यालय, विष्णुपूरी, नांदेड.

वार्षिक पाठाचे टाचण

बी.एड्. प्रात्यक्षिक परिक्षा २०२१ - २०२२

विद्यापीठ परिक्षा क्रमांक : (RK14354) हजेरी क्रमांक (37)

प्रशिक्षणार्थीचे नांव : रोहिणी अशोकराव पुंडगे

विषय : इतिहास वर्ग : नववा (A)

दिनांक : 18/06/22 वेळ : 9.30 to 10 am

Principal
Sahyog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

विजय असर्जन ९४२१७६१११४

पाठ क्रमांक

शाळेचे नांव : इंदिरा इंटरनॅशनल स्कूल, नांदेड दिनांक 18/06/22

वर्ग व तुकडी : नववी (A)

तासिका क्र. दोन

घटक : पहिला - इतिहासाची साधने

उपघटक : लिखित, भौतिक, मौखिक, दृक-श्राव्य साधने

पाठ्यघटक : इतिहासाची साधने

अपेक्षित पूर्वज्ञान : संग्रहित गोष्टी

शैक्षणिक साहित्य : डस्टर, व्हाइट बोर्ड मार्कर पेन

प्रस्तावना :

शि: आत्तापर्यंत आपन प्राचीन मध्ययुगीन आणि आधुनिक भारताचा इतिहास अभ्यासला.

शि: ① तुम्हाला गोष्टी गोळा करायला आवडतात का?

वि: हो/नाही

शि: कोणकोणत्या गोष्टी गोळा केलेल्या आहेत?

वि: नाणी, चित्रे, तिकिटे.

शि: मागे काय घडले हे कशामुळे घडते?

वि: इतिहासातील साधनांमुळे

हेतूकथन तर आज आपण इतिहासाची आधुनिक काळातील साधने पाहणार आहोत.

Principal
Sahayog Shikshan Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

विषय प्रतिपादन

पाठ पायऱ्या	पाठ मुद्दे	उद्दिष्टे / स्पष्टीकरण
विषय प्रतिपादन		ज्ञान - आधुनिक काळातील साधनाविषयी माहिती सांगणे
	इतिहासाची आधुनिक काळातील साधने	आकलन - विद्यार्थ्यांनी आधुनिक काळातील साधनाविषयी माहिती समजल्यास मदत होते.
		ज्ञान - आधुनिक काळातील लिखित साधनाविषयी माहिती सांगणे
		आकलन - लिखित साधने समजल्यास मदत होते.

Principal
Sau. Tara Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

विषय प्रतिपादन पाठ पायऱ्या	पाठ मुद्दे	उद्दिष्टे / स्पष्टीकरण
वि ष य प्र ति पा द न	लिखित साधने अभिलेखागार	ज्ञान - अभिलेखागार विषयी माहिती सांगणे. आकलन - विद्यार्थ्यांना अभिलेखागार विषयी माहिती समजण्यास मदत होते.
सं क ल न		कौशल्य - विद्यार्थ्यांना प्रश्नांची उत्तरे देण्यास प्रवृत्त करने.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded

विद्यार्थी - शिक्षक कृती		शैक्षणिक साहित्य
शिक्षक अभिलेखागार बद्दल माहिती सांगतात.		
ऐतिहासिक दस्तऐवज ज्या ठिकाणी जतन केले जातात त्या ठिकाणास अभिलेखागार असे म्हणतात. भारताचे अभिलेखागार नवी दिल्ली येथे आहे हे आशिया खंडातील सर्वात मोठे अभिलेखागार आहे	विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात	मार्कर पेन
शिक्षक दिलेल्या माहिती वरून प्रश्न विचारतात	विद्यार्थी उत्तरे देतात.	
इतिहासची साधने कोणकोणती ?	लिखित, मौखिक भौतिक, दृक-श्राव्य साधने	
लिखित साधनामध्ये कशाचा समावेश होतो ?	वृत्तपत्रे नियतकालिके ग्रंथ रोजनिशी	

Principal
Sahyog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

गृहपाठ

पुढचा भाग वाचून येणे.
आधीच्या भागाचे revision करणे.

फलक कार्य

वर्ग : नववा तुकडी : A

विषय : इतिहास

दिनांक : 18/06/22

पाठ्यघटक : इतिहासाची साधने

लिखित साधने - वृत्तपत्रे, अभिलेखागार
भौतिक साधने - नाणी, वस्तूसंग्रहालये
मौखिक साधने - पोवाडा, कविता
दृक-श्राव्य साधने - चित्रपट, दूरदर्शन

PTI - Press Trust of India - 1953
1990 - उपग्रह प्रसारण
1977 - जाल कूपर टपाल तिकिट
एम्पायर ऑफ इंडिया फिलाटेलिक सोसायटी
1960 - FTII - Film Television Institute of India

अभिप्राय / सूचना

Seen.

अंतर्गत निरीक्षकाचे नाव व स्वाक्षरी

Ms Thorat M.P.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

बाह्य निरीक्षकाचे नाव व स्वाक्षरी

Mr Mehraz A.G.

GPS Map Camera
Nanded, Maharashtra, India
57PX+XW4, Ashtvinayak Nagar, Nanded, Maharashtra 431605, India
Lat 19.18727°
Long 77.299832°
27/06/23 12:24 PM GMT +05:30
Google

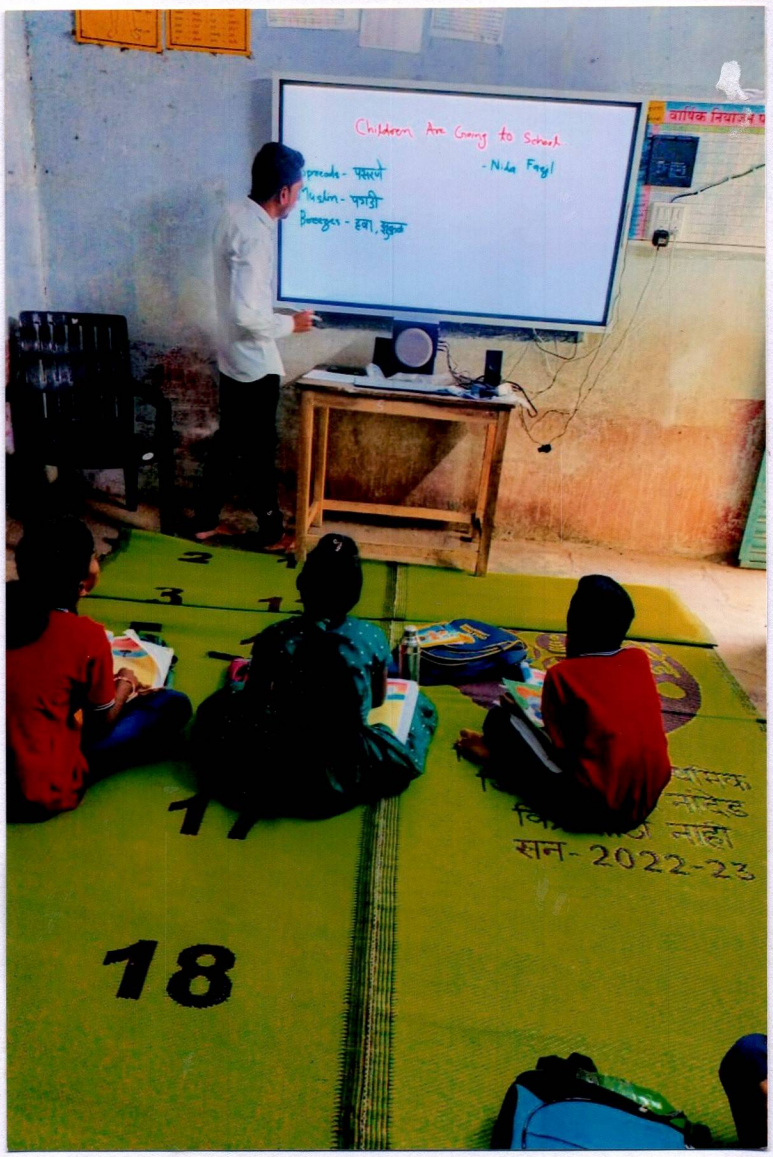
Children Are Going to School
- Nida Fazl
18
सन- 2022-23

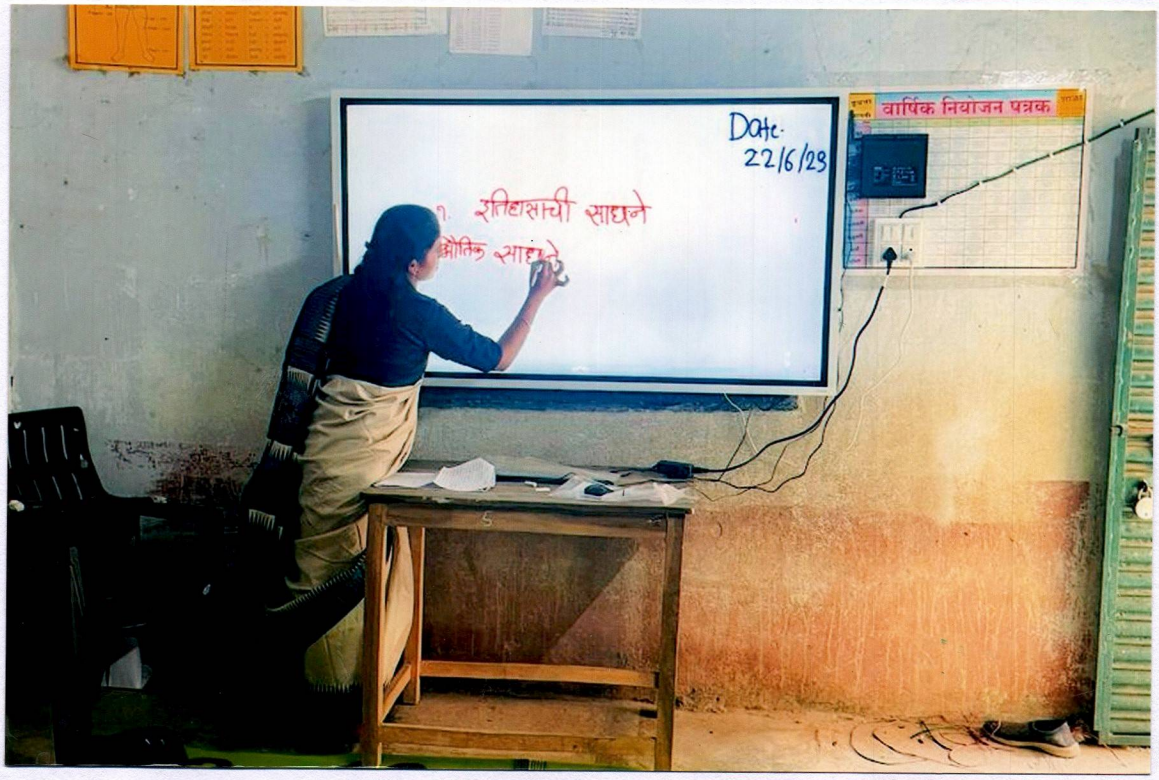
Date-
22/6/23
१. इतिहासाची साधने
भौतिक साधने
वार्षिक नियोजन पत्रक

वार्षिक नियोजन पत्रक

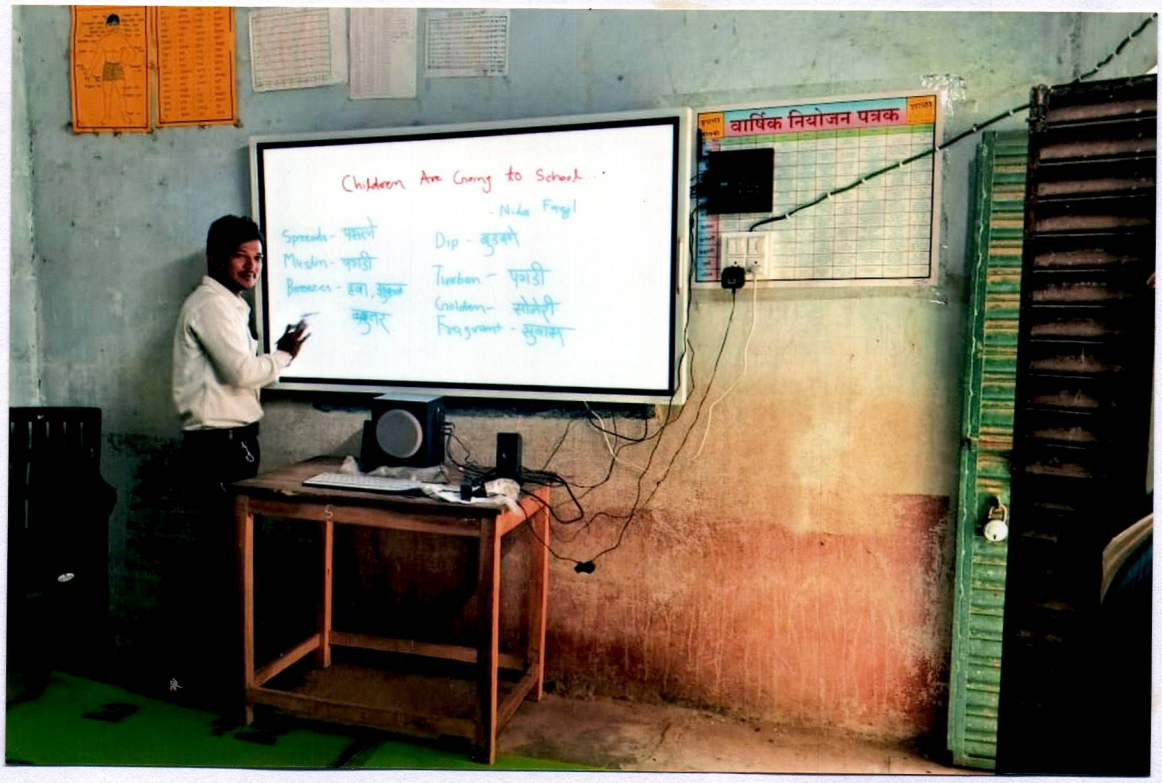
वार्षिक नियोजन पत्रक
Children Are Going to School
- Nida Fazl
Dip - बुड़की
Turban - पगड़ी
Golden - सोनेरी
Fragrant - सुवास

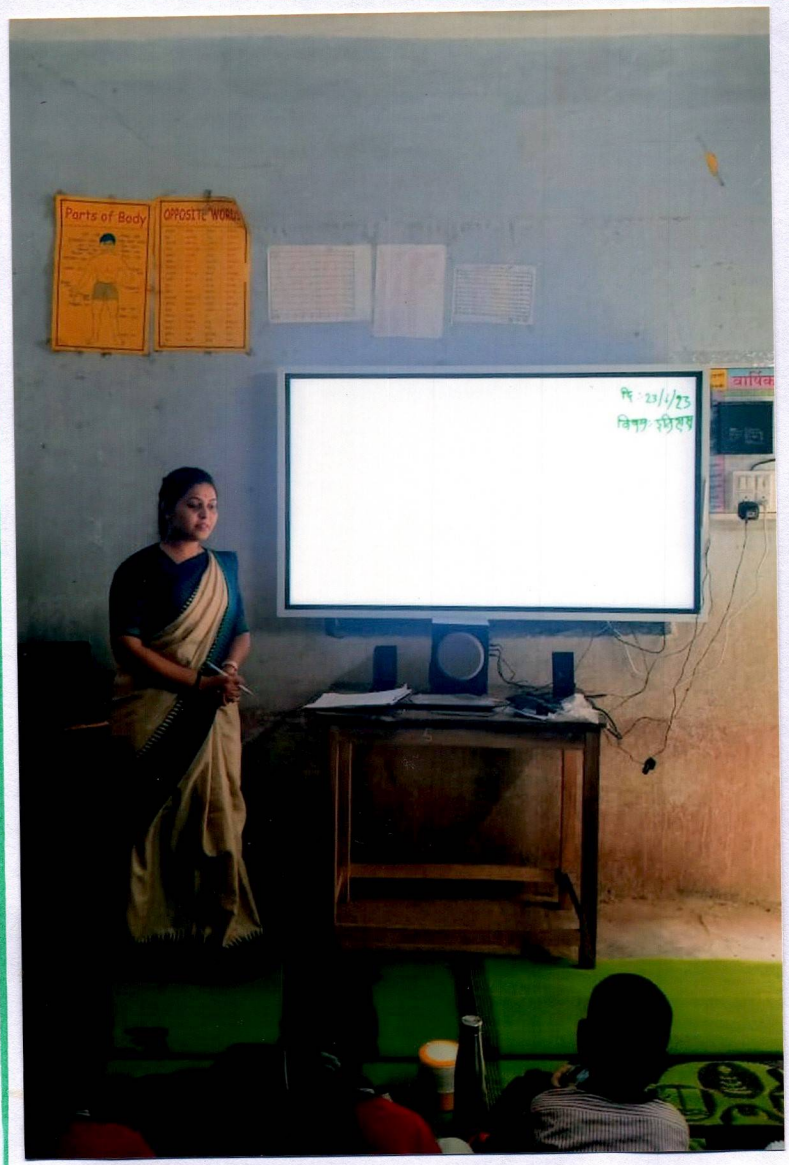
Parts of Body
OPPOSITE WORDS
वार्षिक

वार्षिक नियोजन पत्रक

18

Parts of Body
नाव :-
वर्ग :
विषय :-
शाळा :
19

12
13
15
16
18

सहयोग सेवाभावी संस्थेचे,

अध्यापक महाविद्यालय, विष्णुपूरी, नांदेड.

MICRO TEACHING

सुक्ष्म अध्यापन पाठ - टाचणे व निरीक्षणे

शैक्षणिक वर्ष २०१८ - २०१९

छात्रशिक्षकाचे नाव सोनटक्के वैशाली भगवान

हजेरी क्रमांक : ५१

महत्वाची सूचना : प्रत्येक प्रशिक्षणार्थ्यांने वर्षभरात एकूण १० सुक्ष्म पाठ व १ सेतुपाठ करावयाचे आहेत

Principal
Sahyog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

विजय असर्जन १४२१७६१११५

सहयोग सेवाभावी संस्थेचे

अध्यापक महाविद्यालय, विष्णुपूरी, नांदेड.

प्रमाणपत्र

श्री / श्रीमती / कु. सोनटक्के वैशाली भगवान

ह.क्र. ५१ तुकडी —

अध्यापन पद्धती इंग्रजी / विज्ञान - यांनी शैक्षणिक वर्ष २०१८ - २०१९ मध्ये

पाठाचे टाचण / सूक्ष्म अध्यापन / पाठ निरीक्षण / स्वाध्याय / मानसशास्त्रीय प्रयोग /समाधान कारक / चांगले / उत्तमरित्या पूर्ण केले. करिता हे प्रमाणपत्र देण्यात येते.

दिनांक : 05/11/2018

Sahayog Sevabhavi Sanstha's College of Education Vishnupuri, Nanded.

प्रमुख अधिव्याख्याता
पाठ विभाग

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

प्राचार्य
अध्यापक महाविद्यालय,
विष्णुपूरी, नांदेड.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

अनुक्रमणिका

सूक्ष्म अध्यापन पाठ निरीक्षण नोंद तक्ता

अनु क्रमांक	पाठ घेणाऱ्याचे नांव	अध्यापन दिनांक	कौशल्य	घेतलेला वेळ	पुनराध्यापन दिनांक
1)	वैशाली भगवान सोनटक्के	22.10.	प्रस्तावना कला	5मी	23/10/2018
2)	वैशाली भगवान सोनटक्के	24.10.	फलक लेखन	5मी	25/10/2018
3)	वैशाली भगवान सोनटक्के	26.10	प्रश्न कौशल्य	5मी	27/10/2018
4)	वैशाली भगवान सोनटक्के				
5)	वैशाली भगवान सोनटक्के	28.10	चेतक बटण	5मी	29/10/2018
6)	वैशाली भगवान सोनटक्के	31.10	प्रयोग दिग्दर्शक	5मी	1/11/2018
7)	वैशाली भगवान सोनटक्के	2.11.18	सेतुपाठ	15मि	2.11.2018
8)	वैशाली भगवान सोनटक्के	3.11.18	सेतुपाठ	8मि	4.11.18.

टीप : सेतूपाठाची नोंद सर्वात शेवटी करावी त्यात २ कौशल्ये नोंदवावी.

प्रशिक्षणार्थ्याची सही.....Vaishali

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

दिनांक :....04/11/2018.

सूक्ष्म अध्यापन पाठाचे टाचण

ह.क्र. (41)

पाठ क्रं. ....01.....

कौशल्य प्रस्तावना इयत्ता आठवी दिनांक 22/10/2018 वेळ ....दु.मि.....

अध्यापन / पुनराध्यापन विषय विज्ञान उपघटक (शिकविण्याचा) अजैव आणि सजीवांचे स्वरूप

	पाठ	सूक्ष्म कौशल्याचा उपघटक
शिक्षक :-	सुप्रभात विद्यार्थी मित्रांनो मी तुम्हाला काही प्रश्न विचारणार आहे. तुम्ही त्यांची उत्तरे द्या.	अवधान केंद्रीकरण
शिक्षक :-	विद्यार्थी मित्रांनो आपण कोणत्या ग्रहावर राहतो ?	
विद्यार्थी	आपण पृथ्वी या ग्रहावर राहतो.	
शिक्षक :-	अजीव म्हणजे काय ?	जिज्ञासा जागृती
विद्यार्थी :-	ज्यामध्ये जीव असतो त्याला अजीव म्हणतात.	
शिक्षक :-	अगदी बरोबर तर मला सांगा अजीवाचे उदाहरणे कोणकोणती आहेत.	जिज्ञासा जागृती.
विद्यार्थी :-	उदाहरणे :- पशु, पक्षी, किटक, नाशके जनावरे हे सजीवांची उदाहरणे आहेत.	
शिक्षक :-	बरोबर, तर मग निर्जिव म्हणजे काय ?	
विद्यार्थी	निर्जिव म्हणजे ज्यामध्ये जीव नसतो त्याला निर्जिव असे म्हणतात.	
शिक्षक :-	अगदी बरोबर, तर मला सांगा निर्जिवांची उदाहरणे कोणकोणती आहेत.	पूर्वज्ञान जागृती.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

	पाठ	सूक्ष्म कौशल्याचा उपघटक
विद्यार्थी	निर्जीवांची उदाहरणे :- खुर्ची, टेबल, खिडकी, बुक, फॅन हे निर्जीवांची उदाहरणे आहेत.	
शिक्षक :-	उघड्यावर अन्न आल्याने काय होते?	
विद्यार्थी :-	उघड्यावरचे अन्न खाल्याने रोग पसरतो	पूर्वानुभवाची पाठ्यांशाशी सांगड
शिक्षक :-	अगदी बरोबर तर मला सांगा या रोगाचे प्रतिबंध करण्यासाठी काय केले पाहिजे?	
विद्यार्थी :-	या रोगाचे प्रतिबंध करण्यासाठी रक्षण केले पाहिजे.	
शिक्षक :-	अगदी बरोबर शाबास त्याचप्रमाणे मानवाच्या मुलभुत गरजा अन्न, वस्त्र, निवारा हे मानवाच्या मुलभुत गरजा आहेत.	
शिक्षक :-	तर मग विद्यार्थी मित्रांनो आज आपल्याला अन्न आणि अन्नाचे रक्षण हा पाठ अभ्यासायचाय.	हेतुकथन
शिक्षक :-	पाठाचे नाव फलकावर लिहितात	सुस्पष्ट शिर्षक लेखन.
विद्यार्थी :-	लक्षपूर्वक श्रवण करतात व पाठाचे नाव वहीत लिहुन घेतो.	

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

पाठ	सूक्ष्म कौशल्याचा उपघटक
फलक लेखन	दिनांक :- विषय :- सा. विज्ञान इयत्ता :- सातवी घटक :- अन्न आणि अन्नाचे रक्षण.

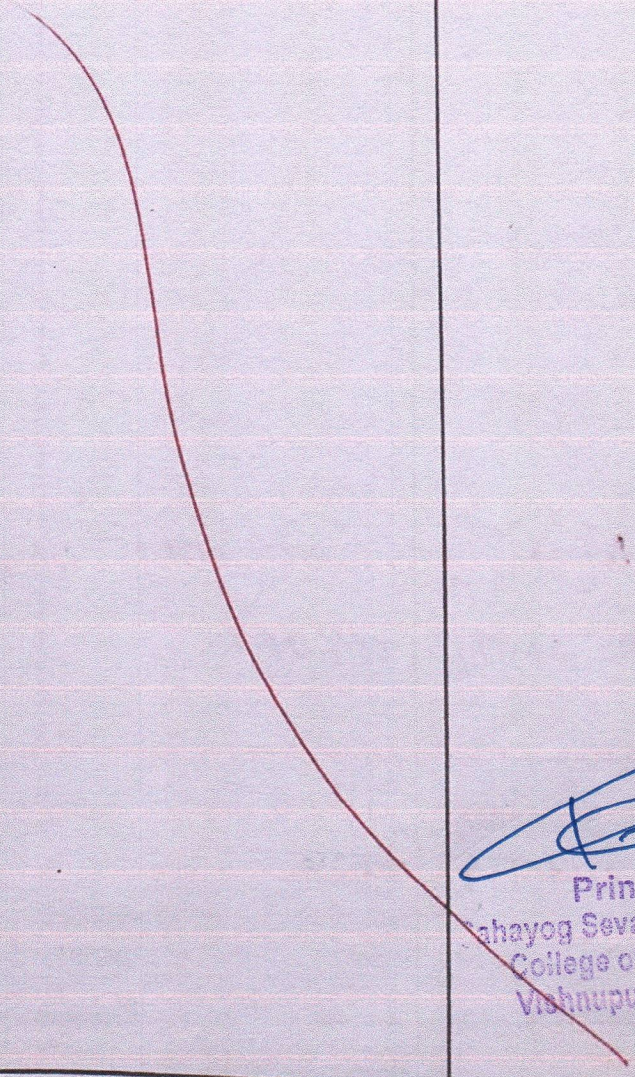

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

पाठ	सूक्ष्म कौशल्याचा उपघटक
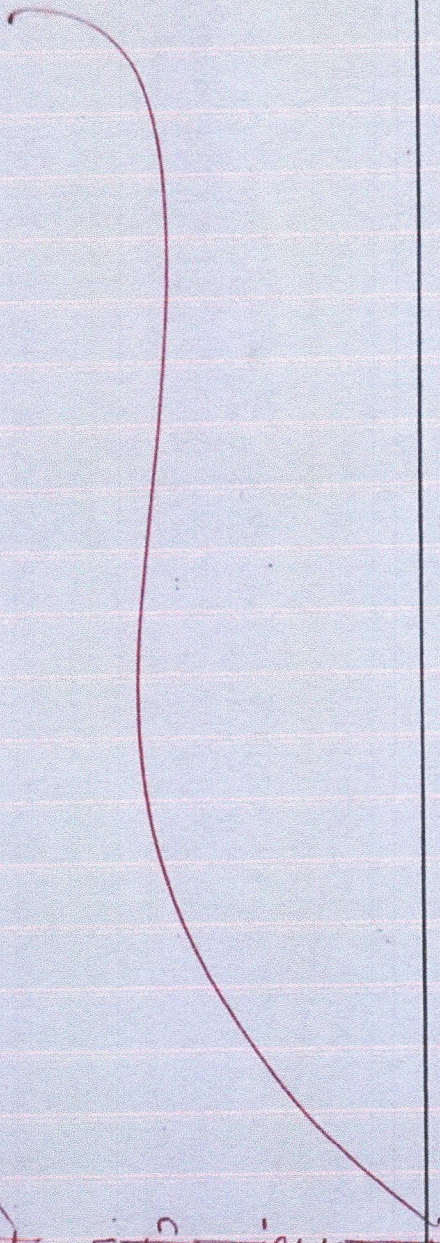	★ वेळेचे 5 मी बंधन पाळावे. ★ टाचण वाचवावे.

निरीक्षण करणाऱ्या प्रशिक्षणार्थ्याचे
नांव भोंग सविता पुंडलिकराव.

स्वाक्षरी .....Bhong.....

दिनांक .....22/10/2018.....

22/10/2018

मार्गदर्शक
प्राध्यापकाची सही .....डुंबारे एम पी.....

दिनांक : .....

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

सूक्ष्म अध्यापन पाठाचे टाचण ह.क्र. (41)

पाठ क्रं. ....01.....

कौशल्य --प्रस्तावना-- इयत्ता ..सातवी.. दिनांक.23/10/2018 वेळ .....मि.....

अध्यापन / पुनरध्यापन विषय --विज्ञान-- उपघटक (शिकविण्याचा) ~~अन्न आणि अन्नाचे स्रोत~~

	पाठ	सूक्ष्म कौशल्याचा उपघटक
शिक्षक:-	शुभ्रा दुपार विद्यार्थी मित्रांनो मी तुम्हाला काही प्रश्न विचारनार आहे तर तुम्ही त्या प्रश्नांची उत्तरे पूर्ण वाक्यात द्या.	अवधान केंद्रीकरण
शिक्षक:-	विद्यार्थी मित्रांनो आपण कोणत्या ग्रहावर राहतो?	जिज्ञासा जागृती
विद्यार्थी:-	आपण पृथ्वी या ग्रहावर राहतो.	
शिक्षक:-	बरोबर तर मला सांगा सजीव म्हणजे काय?	
विद्यार्थी:-	ज्या मध्ये जीव असतो त्याला सजीव म्हणतात.	
शिक्षक:-	अगदी बरोबर तर मला कही ग्रहाचे नाव सांगा बर?	जिज्ञासा जागृती
विद्यार्थी:-	पशु, पक्षी, कीटक नाश्के, जनावरे हे सजीवांची उदाहरणे आहेत.	
शिक्षक:-	निर्जिव म्हणजे काय?	
विद्यार्थी	ज्या मध्ये जीव नसतो त्याला निर्जिव असे म्हणतात.	
शिक्षक:-	अगदी बरोबर, निर्जिवाची उदाहरणे कोणकोणती आहेत ते सांग?	पूर्वज्ञान जागृती

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

	पाठ	सूक्ष्म कौशल्याचा उपघटक
विद्यार्थी :-	निर्जिवांची उदाहरणे :- खुर्ची टेबल, फॅन, खिडकी हे निर्जिवांची उदाहरणे आहेत.	
शिक्षक :-	उघड्यावरचे अन्न खाल्याने काय होते?	
विद्यार्थी :-	उघड्यावरचे अन्न खाल्याने रोग पसरतात.	पूर्वानुभवाची पाठ्यांशांशी सांगड
शिक्षक :-	अगदी बरोबर प्रश्न :- या रोगाचे प्रतिबंध करण्या-साठी काय केले पाहिजे?	
विद्यार्थी :-	या रोगाचे प्रतिबंधन करण्यासाठी रक्षण केले पाहिजे.	
शिक्षक :-	तर आज आपण मानवाच्या मुलभूत ~~गरजा~~ गरजा अन्न, वस्त्र, निवारा आहेत.	
शिक्षक :-	तर मग विद्यार्थी मित्रांनो आज आपल्याला अन्न आणि अन्नाचे रक्षण हा पाठ अभ्यासणार आहोत.	हेतुकथन
शिक्षक :-	पाठाचे नाव फलकावर लिहितात	सुस्पष्ट शिर्षक लेखन
विद्यार्थी :-	लक्षपूर्वक श्रवण करतो व पाठाचे नाव लिहून घेतो.	

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

	पाठ	सूक्ष्म कौशल्याचा उपघटक
	फलक लेखन	दिनांक :- विषय :- सा. विज्ञान इयत्ता :- सातवी घटक :- अन्न आणि अन्नाचे रक्षण

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

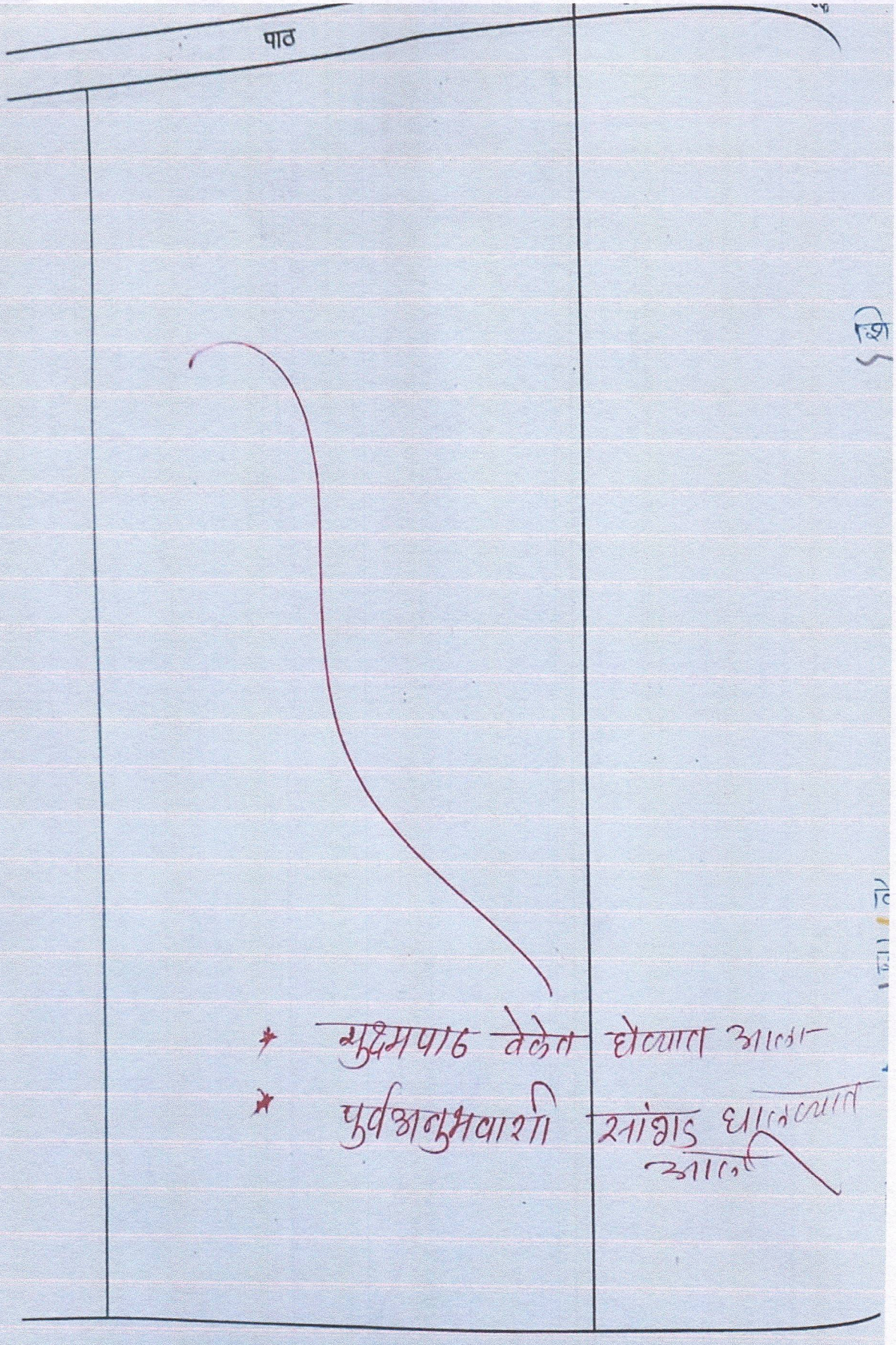

* सुधमपाठ वेलेत घेण्यात आला
* पुर्वअनुभवाशी सांगड घालण्यात आली

निरीक्षण करणाऱ्या प्रशिक्षणार्थ्याचे
नांव इंगळे आश्विनी शेषराव

स्वाक्षरी .....

दिनांक ...23/10/2018...

मार्गदर्शक
प्राध्यापकाची सही .....

दिनांक : ...23/10/2018...

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

सूक्ष्म अध्यापन नोंद तक्ता

पाठ घेणाऱ्याचे नांव इंगोले अश्विनी रोहिदास — कौशल्य फलक लेखन

अध्यापन/पुनराध्यापन

अ) सुवाच्य लेखन

उपघटक	पदनिश्चयन श्रेणी (चढत्या क्रमाने)				
	१	२	३	४	५
१) प्रत्येक अक्षर स्पष्ट	✓				
२) दोन अक्षरातील योग्य अंतर		✓			
३) दोन शब्दांमधील योग्य अंतर		✓			
४) अक्षरांचे योग्य वळण	✓				
५) अक्षरांचा योग्य आकार		✓			

ब) फलक लेखनातील व्यवस्थितपणा

उपघटक	१	२	३	४	५
१) सरळ ओळीतील लेखन			✓		
२) सरळ ओळीतील योग्य अंतर		✓			
३) लेखन शुद्धता	✓				
४) योग्य नियोजन			✓		

क) योग्य लेखी काम

उपघटक	१	२	३	४	५
१) मुद्यांची योग्य गुंफण			✓		
२) लेखनातील आटोपशीरपणा				✓	
३) अवधान युक्त्यांचा उपयोग		✓			
४) सर्व मुख्य मुद्यांचा समावेश			✓		

अभिप्राय : फलकलेखन योग्य असा वापर करण्यात आला.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

निरीक्षक/सहाध्यायी शिक्षकाची सही
दिनांक 26.10.18

पाठ घेणाऱ्या शिक्षकाची सही
दिनांक 26.10.18

मार्गदर्शक प्राध्यापकाची सही
दिनांक 26/10/2018

सूक्ष्म अध्यापन नोंद तक्ता

पाठ घेणाऱ्याचे नांव प्रांजा [illegible] पुरोहित कौशल्य पाठाचा प्रारंभ
अध्यापन /पुनराध्यापन

उपघटक	पदनिश्चयन श्रेणी (चढत्या क्रमाने)				
	१	२	३	४	५
१) लक्षवेधक प्रेरणा (Motivative) मिळाली काय ?		✓			
२) शेवटपर्यंत लक्ष खिळवून ठेवण्यात यश मिळाले काय ?		✓			
३) अपेक्षित पूर्वज्ञान जागृती केली काय ?	✓				
४) पाठ्य घटकांची पूर्वानुभवाशी सांगड घातली गेली काय ?	✓				

अभिप्राय : लक्षवेधक प्रेरणा मिळाली.

Pisal

निरिक्षक छात्र शिक्षकाची सही — पाठ घेणाऱ्या शिक्षकाची सही — मार्गदर्शक प्राध्यापकाची सही

दिनांक 27.10.18 — दिनांक 27.10.18 — दिनांक .....

सूक्ष्म अध्यापन नोंद तक्ता

पाठ घेणाऱ्याचे नांव आजरोळे वैभवी वंदना निवृत्ती कौशल्य पाठाचा प्रारंभ
अध्यापन /पुनराध्यापन

उपघटक	पदनिश्चयन श्रेणी (चढत्या क्रमाने)				
	१	२	३	४	५
१) लक्षवेधक प्रेरणा (Motivative) मिळाली काय ?		✓			
२) शेवटपर्यंत लक्ष खिळवून ठेवण्यात यश मिळाले काय ?	✓				
३) अपेक्षित पूर्वज्ञान जागृती केली काय ?	✓				
४) पाठ्य घटकांची पूर्वानुभवाशी सांगड घातली गेली काय ?		✓			

अभिप्राय : अपेक्षित पूर्वज्ञान जागृती मिळाली

Pisal

निरिक्षक छात्र शिक्षकाची सही — पाठ घेणाऱ्या शिक्षकाची सही — मार्गदर्शक प्राध्यापकाची सही

दिनांक 27.10.18 — दिनांक 27.10.18 — दिनांक 27/10/2018

Principal
Sevabhavi Sanstha's
College of Education
Vishnupuri, Nanded

Subject : 205 (B)

7/22/2022

सहयोग सेवाभावी संस्थेचे अध्यापक महाविदयालय ,विष्णुपुरी, नांदेड.

नाव : सुमेधा रमेश बागल

वर्ग : बी.एड. I वर्ष (द्‌वितीय सत्र)

हजेरी क्र. : 23

विषय : मराठी

उपघटक : म्हणी व त्याचे अर्थ

1. जिच्या हाती पाळण्याची दोरी ती जगाते उद्धरी - मातेकडून बालकावर सुसंस्कार होतात म्हणून ते भविष्यात कर्तुत्ववान ठरते.

2. झाकली मूठ सव्वा लाखाची - व्यंग गुप्त ठेवणेच फायद्‌याचे असते.

3. टाकीचे घाव सोसल्याशिवाय देवपण येत नाही - कष्ट केल्याशिवाय मोठेपणा मिळत नाही.

4. टिटवी देखील समुद्र आटविते - सामान्य क्षुद्र वाटणारा माणूस प्रसंगी महान कार्य करू शकतो.

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

5. अति तेथे माती - कोणत्याही गोष्टीचा अतिरेक वाईटच असतो.

6.पालथ्या घड्यावर पाणी - नि:बुध्द व्यक्तीचे वर्तन सुधारत नाही.

7. आयत्या बिळात नागोबा - दुसऱ्याने स्वत:साठी केलेल्या गोष्टीचा आयता फायदा उठविणे.

8. चार दिवस सासूचे चार दिवस सुनेचे - प्रत्येकाची वेळ कधीतरी येतेच.

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education
Vishnupuri, Nanded.
Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

9. उंटावरचा शहाणा - मूर्ख सल्ला देणारा.

10. आईजीच्या जीवावर बाईजी उदार - दुसऱ्याचा पैसा खर्च करून औदार्य दाखविणे.

11. नाचता येईना अंगण वाकडे - स्वत:स चांगले काम येत नसणारा दुसऱ्याचे दोष काढतो.

12. आपल्याच पोळीवर तूप ओढणे - फक्त स्वत:चाच तेवढा फायदा साधून घेणे.

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

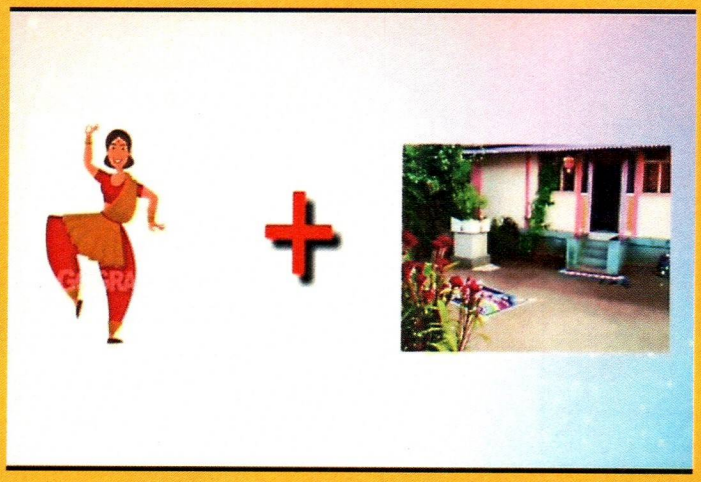

नाचता येईना अंगण
वाकडे

13. छत्तीसाचा आकडा - विरुद्ध मत असणे.

14. आंधळे दळते कुत्रं पीठ खाते - एकानं काम करावं आणि दुसऱ्यानं त्याचा फायदा घ्यावा.

15. तेरड्याचा रंग तीन दिवस - एखादे कार्य थोडे दिवस जोरात चालून एकदम बंद पडणे.

16. आधी पोटोबा मग विठ्ठोबा - आदी पोटाची सोय पाहावी नंतर देवधर्म करावा.

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

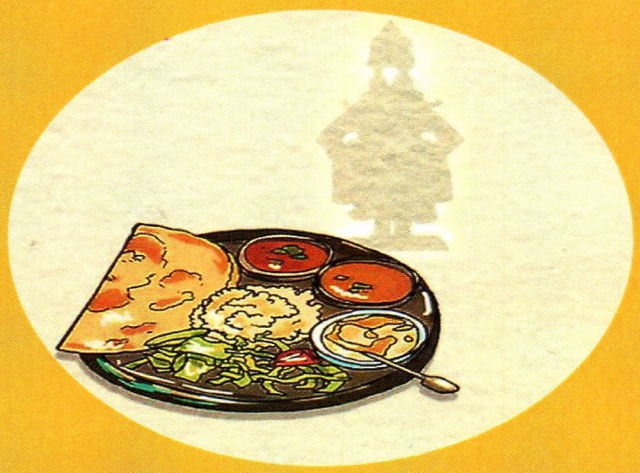

आधी पोटोबा मग विठ्ठोबा

17. अगं अगं म्हशी मला कोठे नेशी - स्वत:ची चूक मान्य करण्याऐवजी त्यासाठी इतरांवर दोष ठेवणे.

18. अडला हरी गाढवाचे पाय धरी - एखाद्या हुशार माणसाला देखील अडचणीच्या वेळी मूर्ख माणसाची विनवणी करावी लागते.

19. आपला हात जगन्नाथ - आपली प्रगती आपल्या कर्तृत्वावर अवलंबून असते.

20. मेल्याशिवाय स्वर्ग दिसत नाही - प्रत्यक्ष अनुभव घेतल्याशिवाय कळत नाही.

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

21. ज्याचे करावे बरे तो म्हणतो माझेच खरे - एखाद्याचे भले करायला जावे तर तो विरोधच करतो व आपलाच हेका चालवतो.

22.भित्यापाठी ब्रह्म राक्षस - भित्रा माणूस सदैव कोणत्याही छोट्या बाबीना घाबरतो.

23. ज्याच्या हाती ससा तो पारधी - ज्याला यश मिळाले तो कर्तबगार.

24. जित्याची खोड मेल्याशिवाय जात नाही - मूळचा स्वभाव आयुष्यात कधीच बदलत नाही.

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

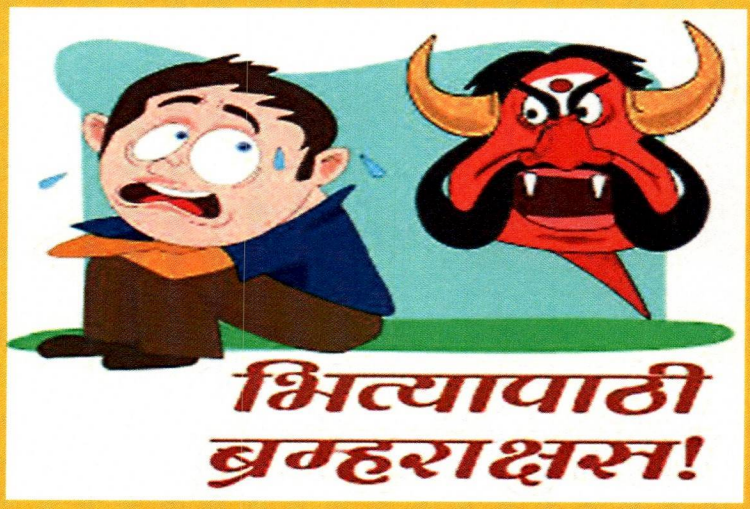

25. आंधळा मागतो एक डोळा, देव देतो दोन डोळे- अपेक्षेपेक्षा जास्त फायदा होणे.

26. अति शहाणा त्याचा बैल रिकामा - जो माणूस फार शहाणपणा करायला जातो. त्याचे मुळीच काम होत नाही.

27. दुष्काळात तेरावा महिना - संकटात अधिक भर

28. आधी शिदोरी मग जेजूरी - आधी भोजन मग देवपूजा.

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

29. घरोघरी मातीच्याच चुली - सर्वत्र सारखीच परिस्थिती अनुभवास येणे.

30. घोडे खाई भाडे - धंद्यात फायद्यापेक्षा खर्च जास्त.

31. चढेल तो पडेल - गर्विष्ठ माणसाचा गर्व उतरल्याशिवाय राहत नाही.

32. चालत्या गाडीला खीळ - व्यवस्थीत चालणाऱ्या कार्यात अडचण निर्माण होणे.

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

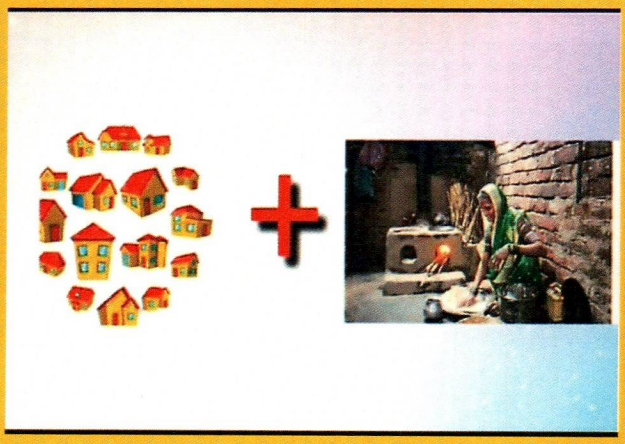

घरोघरी मातीच्याच चुली

33.बुडत्याला काठीचा आधार -संकटग्रस्त मनुष्यास छोटी मदत सुद्धा मोठी.

34. इकडे आड तिकडे विहीर - दोन्ही बाजूंनी अडचणीची परिस्थिती असणे.

35. उठता लाथ बसता बुकी - प्रत्येक कृत्याबद्दल अद्दल घडविण्यासाठी पुन्हा पुन्हा शिक्षा करणे.

36. उडत्या पाखरची पिसे मोजणे - अगदी सहजपणे अवघड गोष्टीची परीक्षा करणे.

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education Vishnupuri, Nanded. Satta

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

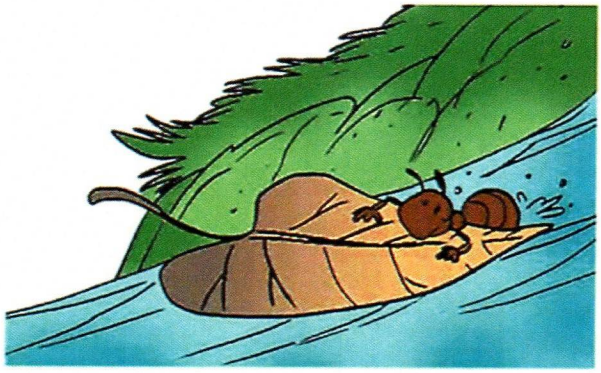

बुडत्याला काडीचा आधार

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Subject :- 205 (B)

7/22/2022

सहयोग सेवाभावी संस्थेचे अध्यापक महाविद्यालय, विष्णुपुरी,नांदेड.

नाव: सुमेधा रमेश बागल

वर्ग: बी.एड.(द्वितीय सत्र)

हजेरी क्र.: 23

विषय: भूगोल

भारतातील प्रमुख नद्या

आपल्या भारत देशांमधून वेगवेगळ्या नद्या वाहतात. भारताच्या अनेक राज्यातून वेगवेगळ्या नद्या वाहतात. काही नद्यांच्या उपनद्या सुद्धा होतात. तर आपण भारतातील नद्यांची नावे व भारतातील नद्यांची माहिती जाणून घेणार आहोत.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

गोदावरी नदी

- गोदावरी नदीची गणना भारतातील प्रमुख नद्यांमध्ये केली जाते. या नदीला दक्षिण गंगा असे ही म्हटले जाते.
- गोदावरी नदीची लांबी 1450 किलोमीटर (900 मैल) आहे.
- गोदावरीचा उगम नाशिकजवळ त्र्यंबकेश्वर या ठिकाणी महाराष्ट्र राज्यात होतो.
- दारणा, प्रवरा, वैनगंगा, मांजरा इ. उपनद्या असलेल्या गोदावरीचे राजमहेंद्रीपासून 10 किमी अंतरावर व समुद्रापासून 80 किमी आधी समुद्रास मिळण्यापूर्वी दोन उपवाहिन्यांमध्ये विभाजन होते. त्यांना गौतमी नदी आणि वसिष्ठा नदी असे

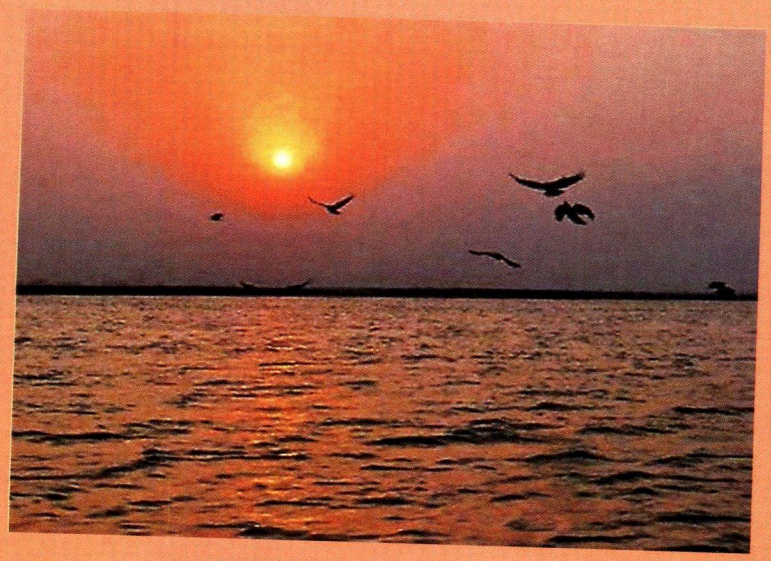

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

भीमा नदी

- भीमा नदी पश्चिम भारतातील प्रमुख नद्यांपैकी एक नदी आहे.
- सोलापूर जिल्ह्यातील पंढरपूर येथे तिला चंद्रभागा म्हणतात.
- ती महाराष्ट्रात पुणे जिल्ह्यात भीमाशंकरजवळ उगम पावते व अंदाजे 831 कि.मी. आग्नेयेस वाहून कर्नाटकात रायचूरजवळ कृष्णा नदीला मिळते.
- भीमेला उजवीकडून भामा, इंद्रायणी, मुळा, निरा व माण तर डावीकडून वेळ, घोड व सीना या नद्या येऊन मिळतात.
- भीमा नदीचे पाणलोट क्षेत्रफळ 46000 चौरस कि.मी.आहे.

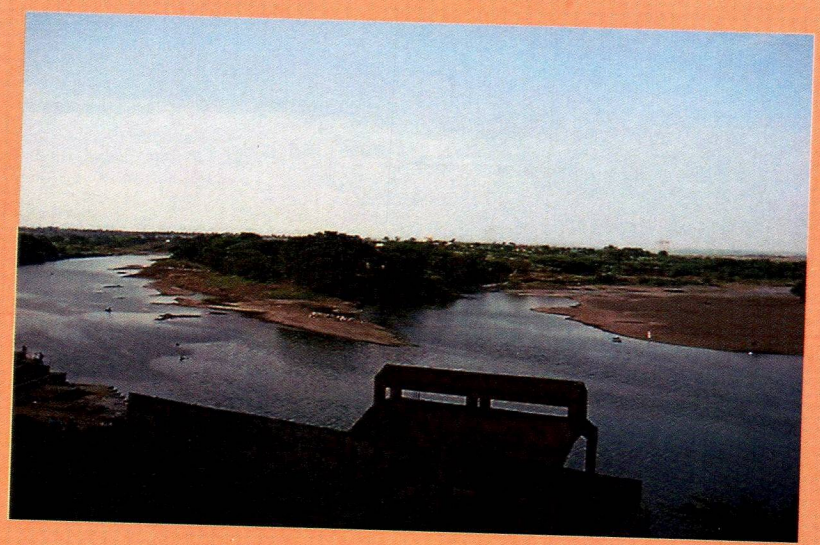

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

कृष्णा नदी

- ही दक्षिण भारतातून वाहणारी एक प्रमुख नदी आहे.
- ही नदी महाराष्ट्रातील महाबळेश्वरजवळ उगम पावून सुमारे 1400 कि.मी. अंतर पार करत आंध्र प्रदेशातील राजमहेंद्री येथे बंगालच्या उपसागराला मिळते.
- वाटेमध्ये ती वाई, भुईंज, चिंधवली, लिंब गोवे, उडतरे, माहुली (सातारा), कराड, औदुंबर, सांगली, मिरज नरसोबाच्या वाडीवरून कर्नाटक राज्यात प्रवेश करते.
- महाराष्ट्र राज्यातील कृष्णा नदीचा प्रवास 282 कि.मी.चा आहे.

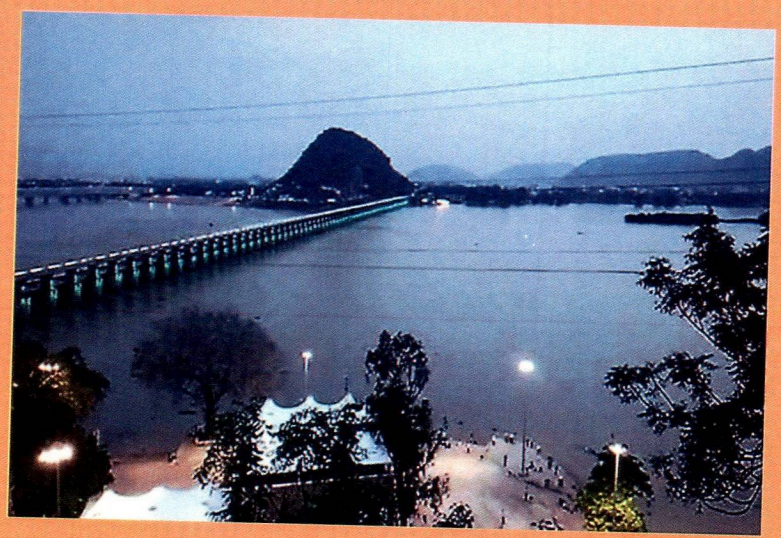

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

तापी नदी

- तापी नदी ही भारताच्या पश्चिम भागातून वाहणारी नदी आहे.
- ही 'पश्चिमवाहिनी' नदी भारताच्या मध्य प्रदेश, महाराष्ट्र व गुजरात या राज्यांमधून वाहते.
- तापीच्या खोऱ्यात मध्यप्रदेशातील बेतुल जिल्हा, महाराष्ट्रातील विदर्भाचा पश्चिम भाग, खानदेश, व गुजरात येथील सुरत जिल्हा समाविष्ट आहे.
- तापी नदी मध्यप्रदेशातील बैतुल जिल्ह्यात मुलताईजवळ उगम पावते. या ठिकाणाचे संस्कृतातील मूळ नाव मूळतापी आहे.
- 724 कि.मी. लांबीचा प्रवास केल्यानंतर तापी सुरत शहराजवळ खंबातच्या आखातात अरबी समुद्राला जाऊन मिळते.

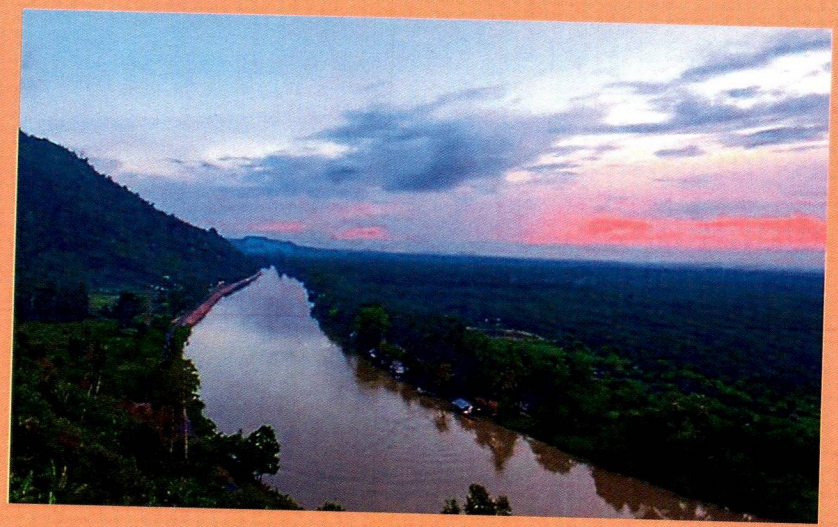

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

नर्मदा नदी

- नर्मदा नदी ही भारतातील प्रमुख नद्यांपैकी एक आहे.
- ही नदी भारताच्या मध्य प्रदेश (1078 कि.मी), महाराष्ट्र (72-74 कि.मी), गुजरात (160 कि.मी.) या राज्यांतून वाहते.
- नर्मदा भारतीय उपखंडातील पाचव्या क्रमांकाची मोठी नदी असून सर्वात मोठी पश्चिम वाहिनी नदी आहे.
- नर्मदेला रेवा, अमरजा, मेकलकन्या, रुद्रकन्या अशीही नावे आहेत.
- मध्य प्रदेशातील अनूपपूर जिल्ह्यातील विंध्याचल आणि सातपुडा पर्वतरांगांच्या पूर्वेकडील ठिकाणी असलेल्या अमरकंटक येथील नर्मदा कुंडातून नर्मदा नदी उगम पावते.

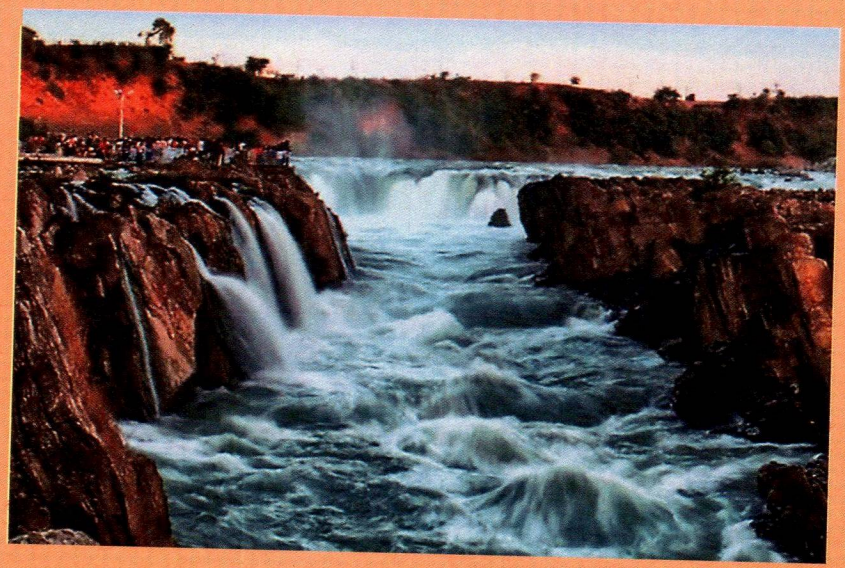

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education ★ Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

गंगा नदी

- गंगा नदी ही दक्षिण आशियातील भारत व बांगलादेश या दोन देशातून वाहणारी एक महत्त्वाची नदी आहे.
- ब्रह्मपुत्रा (लांबी 2900 कि.मी.) नदी ही भारतातील मोठी नदी आहे. गंगेची लांबी 2525 कि.मी. आहे.
- तिचा उगम भारतातील उत्तराखंड राज्यात हिमालय पर्वतातातील गंगोत्री येथे होतो. बांगलादेशात ती बंगालच्या उपसागराला मिळते.
- तेथे सुंदरबन हा जगातील सर्वात मोठा त्रिभुज प्रदेश निर्माण

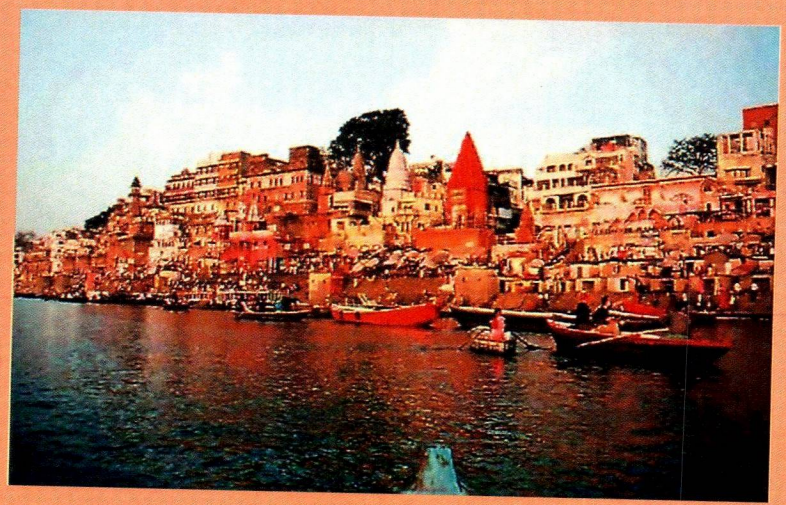

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

यमुना नदी

- यमुना नदी उत्तर भारतातील एक प्रमुख नदी आहे. हिमालयात उगम पावून ही नदी गंगेस मिळते.
- या नदी च्या काठावर दिल्ली, आगरा, मथुरा व इटावा ही प्रमुख शहरे आहेत.
- यमुना नदी यमुनोत्री येथून उगम पावते आणि प्रयाग (प्रयागराज) येथे गंगेला मिळते.
- चंबळ,सेंगर,छोटी सिंधू,बेतवा या प्रमुख उपनद्या आहेत.

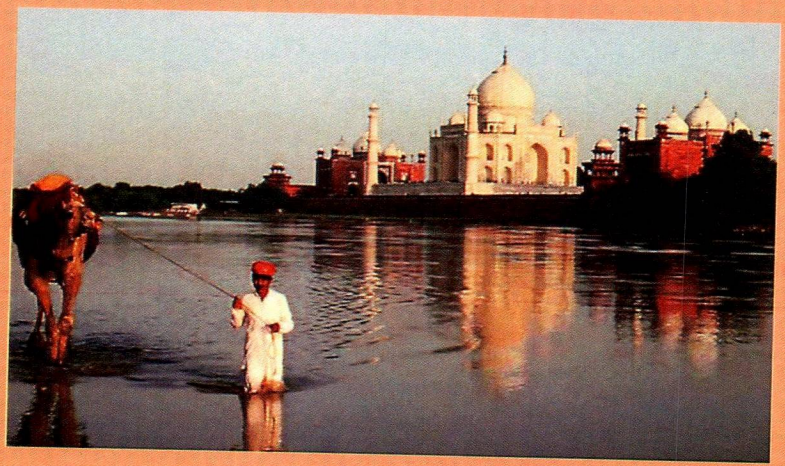

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

ब्रह्मपुत्रा नदी

- ब्रह्मपुत्रा ही आशियामधील एक प्रमुख नदी आहे. ब्रह्मपुत्रा हिमालय पर्वतरांगेतील तिबेटच्या बुरांग जिल्ह्यामध्ये त्सांगपो किंवा यारलुंग झांबो (यार्लुंग त्सांग्पो) ह्या नावाने उगम पावते. तेथून पूर्वेकडे वाहत येऊन ब्रह्मपुत्रा भारताच्या अरुणाचल प्रदेश राज्यामध्ये प्रवेश करते. अरुणाचल व आसाममधून नैर्ऋत्य दिशेने वाहत जाऊन ब्रह्मपुत्रा बांगलादेशामध्ये शिरते.
- बांगलादेशमध्ये तिला जमुना ह्या नावाने ओळखले जाते. बांगलादेशात ब्रह्मपुत्रेला प्रथम पद्मा ही गंगेपासून फुटलेली नदी व नंतर मेघना ह्या दोन प्रमुख नद्या मिळतात. गंगेच्या त्रिभुज प्रदेशामध्ये येऊन ब्रह्मपुत्रा बंगालच्या उपसागराला मिळते. ब्रह्मदेवाचा पत्र असे ब्रह्मपत्रा नदीचे नाव पडले असन हिचे नाव

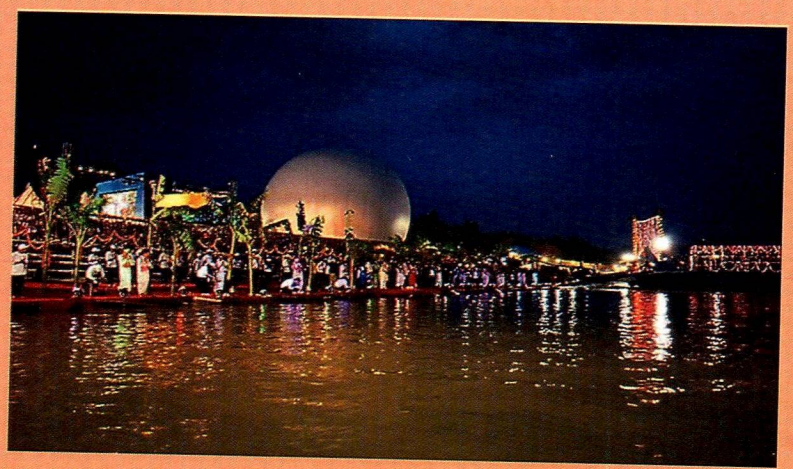

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

सिंधु नदी

- सिंधु नदी ही दक्षिण आशियामधील एक प्रमुख नदी आहे.
- तिबेट, भारत व पाकिस्तानातून वाहणारी प्रमुख नदी आहे.
- तिबेटमध्ये झालेल्या उगमापासून ते भारतातील लडाख पर्यंत आणि नंतर पाकिस्तानमधून ही नदी वाहते.
- इग्रजी भाषेत या नदीला इंडस (Indus) म्हणतात.
- लांबी- 3180 km

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Sahayog Sevabhavi Sanstha's

SAHAYOG EDUCATIONAL CAMPUS

Vishnupuri, Nanded - 431606

NAME - PRITHVI LALBA YERGE

Class - B.ed . First Year (sem – 2nd)

Subject - History

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education

इतिहासाची साधने

भारताच्या प्राचीन कालखंडाचा अभ्यास आपण मागील वर्षी केला आहे. यावर्षी आपण मध्ययुगीन कालखंडाचा अभ्यास करणार आहोत. भारतीय इतिहासातील मध्ययुगाचा कालावधी हा ढोबळमानाने इसवी सनाच्या नवव्या शतकापासून ते अठराव्या शतकाअखेरपर्यंतचा मानला जातो. या पाठात आपण मध्ययुगीन इतिहासाच्या साधनांचा अभ्यास करणार आहोत.

भूतकाळात घडलेल्या घटनांची कालक्रमानुसार, शास्त्रशुद्ध आणि पद्धतशीर दिलेली माहिती म्हणजे इतिहास होय.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

इतिहासाची साधने

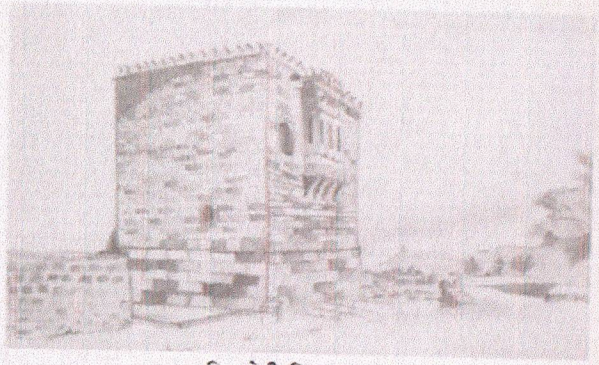

शिवनेरी किल्ला

३५०० फूट उंचीचा हा किल्ला गिरीदुर्ग प्रकारातील आहे. पुणे जिल्ह्यातील नाणेघाट डोंगररांगेतील हा किल्ला ट्रेकर्स च्या दृष्टीने मध्यम समजला जातो. शिवनेरी किल्ला पुणे जिल्ह्यातील जुन्नर शहरात आहे. जुन्नर मध्ये शिरतानांच शिवनेरीचे दर्शन होते. महाराष्ट्राचे दैवत श्री शिवछत्रपती यांचे जन्मस्थान. किल्ला तसा फार मोठा नाही. १६७३ मध्ये ईस्ट कंपनीतील डॉ. जॉन फ्रायर याने या किल्ल्याला भेट दिली. त्याने आपल्या साधनग्रंथात, या किल्ल्यावर हजार कुटुंबांना सात वर्षेपुरेल एवढी शिधासामुग्री आहे असा उल्लेख केला आहे.

'जीर्णनगर'. 'जुन्नेर' म्हणजेच जुन्नर हे शहर इसवीसनापूर्व काळापासून प्रसिद्ध आहे. जुन्नर ही शकराजा नहपानाची राजधानी होती. सातवाहन राजा गौतमीपुत्र सातकर्णी याने शकांचा नाश केला आणि जुन्नर व येथील सर्व परिसरावर आपले वर्चस्व प्रस्थापित केले.

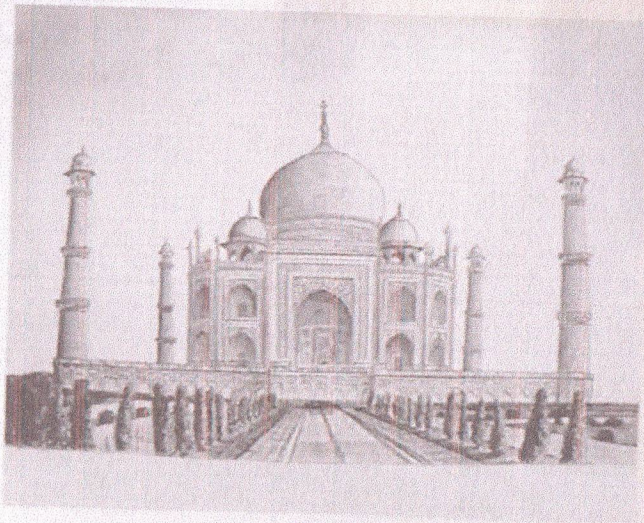

ताजमहल

ताजमहल के फर्श/तल की योजना का मानचित्र

ताज महल का केन्द्र बिंदु है, एक वर्गाकार नींव आधार पर बना श्वेत संगमर्मर का मकबरा। यह एक सममितीय इमारत है, जिसमें एक ईवान यानि अतीव विशाल वक्राकार (मेहराब रूपी) द्वार है। इस इमारत के ऊपर एक वृहत गुम्बद सुशोभित है। अधिकतर मुगल मकबरों जैसे, इसके मूल अवयव फारसी उदम से है।

मूल - आधार

इसका मूल-आधार एक विशाल बहु-कक्षीय संरचना है। यह प्रधान कक्ष घनाकार है, जिसका प्रत्येक किनारा ५५ मीटर है

इतिहास म्हणजे भूतकाळात घडलेल्या घटनांची कालक्रमानुसार शास्त्रशुद्ध आणि पद्धतशीर दिलेली माहिती होय.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha

इतिहास हा शब्द 'इति+ह+आस्' असा तयार झालेला आहे. या शब्दाचा अर्थ 'असे घडले' असा आहे.

व्यक्ती, समाज, स्थळ आणि काळ हे चार घटक इतिहासाच्या दृष्टीने अत्यंत महत्त्वाचे आहेत. इतिहास हा विश्वसनीय पुराव्यांवर आधारित असावा लागतो. या पुराव्यांनाच इतिहासाची साधने असे म्हणतात.

या साधनांचे भौतिक साधने, लिखित साधने आणि मौखिक साधने असे वर्गीकरण करून आपण त्यांची माहिती घेऊ. तसेच, इतिहासाच्या साधनांचे मूल्यमापनही करू.

ज्या ऐतिहासिक घटनेचा अभ्यास करायचा असतो तिच्याशी संबंधित अशा अनेक बाबींचा विचार करावा लागतो. त्यासाठी ऐतिहासिक साधनांचा आधार घ्यावा लागतो. ही साधने तपासून घेणे गरजेचे असते. त्यांचा अस्सलपणा तपासावा लागतो. या साधनांचा तारतम्याने व चिकित्सकपणे वापर करणे आवश्यक असते.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded

भौतिक साधने म्हणजे ज्या वस्तू आपल्याला डोळ्यांनी दिसतात किंवा ज्या वस्तूंना आपण स्पर्श करू शकतो.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education

भौतिक साधने :

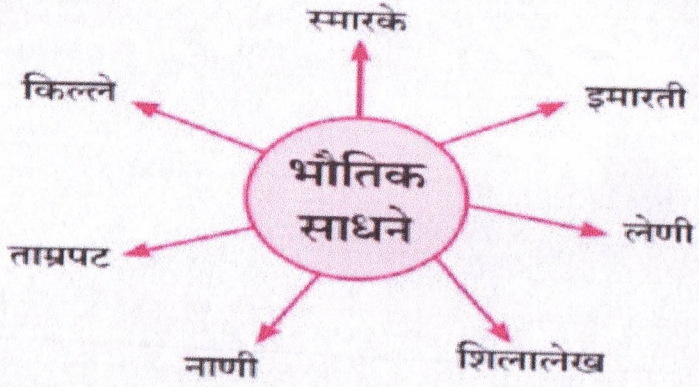

वरील वस्तू आणि वास्तू किंवा त्यांचे अवशेष यांना इतिहासाची 'भौतिक साधने' असे म्हणतात.

भौतिक साधनांमध्ये किल्ल्यांचे महत्त्वपूर्ण स्थान असते. किल्ल्यांचे काही महत्त्वाचे प्रकार म्हणजे गिरिदुर्ग, वनदुर्ग, जलदुर्ग, भुईकोट हे होत. तसेच स्मारकांमध्ये समाधी, कबर, वीरगळ तर इमारतींमध्ये राजवाडे, मंत्रिनिवास, राणीवसा, सामान्य जनतेची घरे यांचा समावेश होतो. यावरून आपल्याला त्या कालखंडाचा बोध होतो. वास्तुकलेची प्रगती समजते. त्या काळातील आर्थिक स्थिती, कलेचा दर्जा, बांधकामाची शैली, लोकांचे राहणीमान इत्यादींची माहिती मिळते.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education

भौतिक साधने

किल्ले

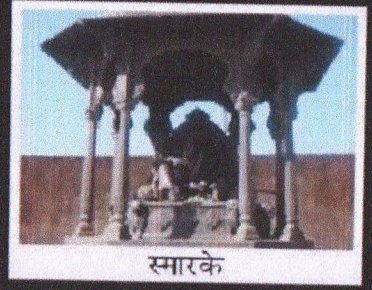
स्मारके

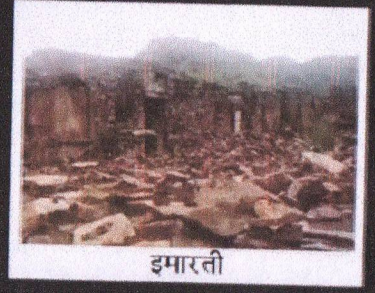
इमारती

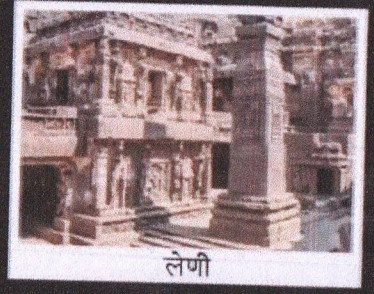
लेणी

← वास्तू

वस्तू →

शिलालेख

नाणी

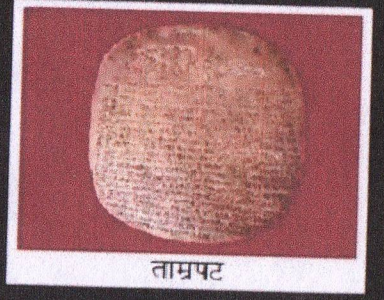
ताम्रपट

वस्तू आणि वास्तूंच्या अवशेषालाच इतिहासाची भौतिक साधने असे म्हणतात.

Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education

किल्ल्यांचे प्रकार

गिरीदुर्ग

डोंगरदुर्ग

वनदुर्ग

जलदुर्ग

Sa... Sevabhavi Sanstha
College of Education

इतिहासाचे साक्षीदार

स्मारके

समाधी

कबर

वीरगळ

Sahyog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri

इतिहासाची साधने

स्मारके

समाधी

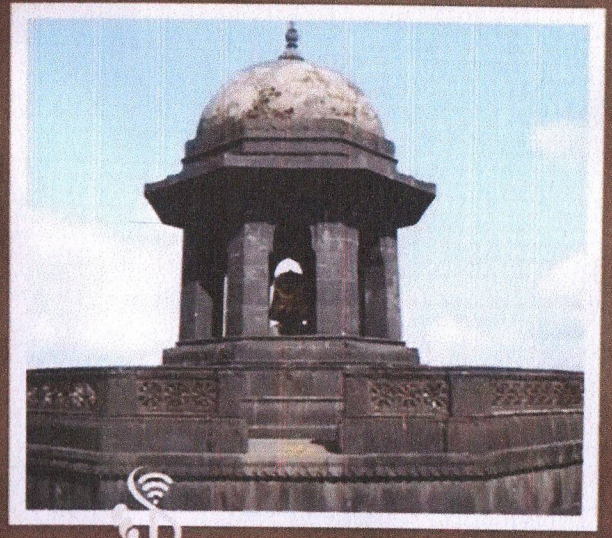

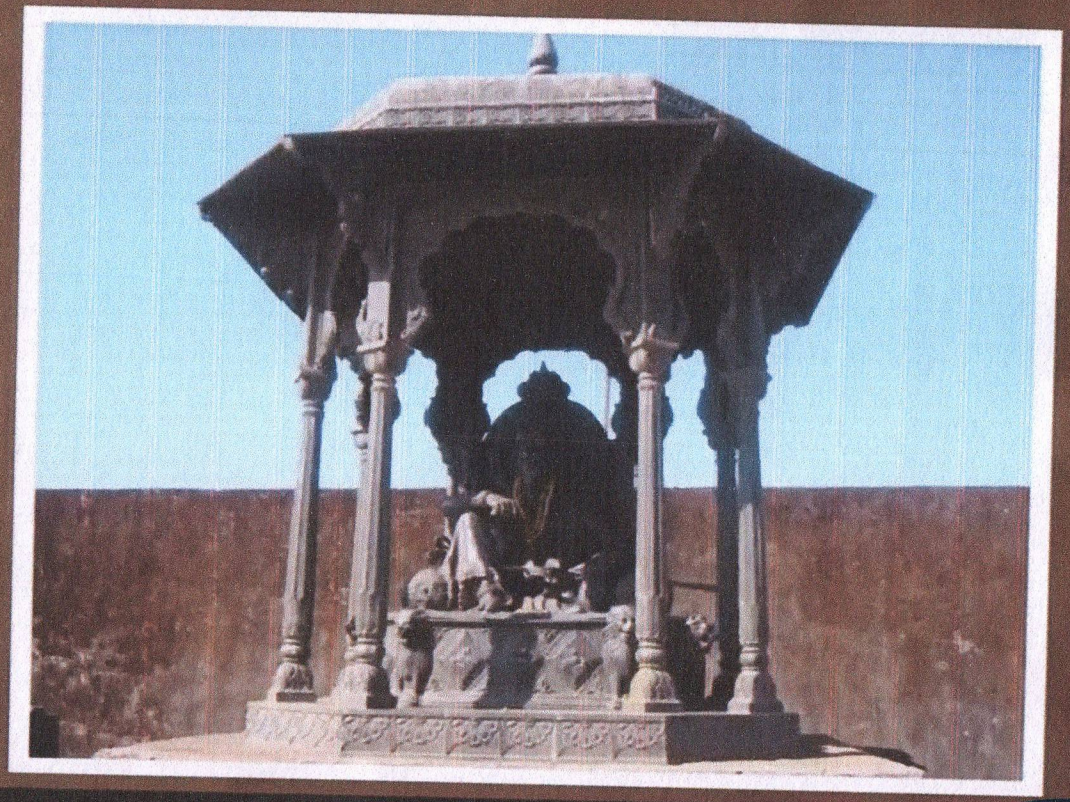

रायगडावरील शिवाजी महाराजांची समाधी.

इतिहासाची साधने

स्मारके

समाधी

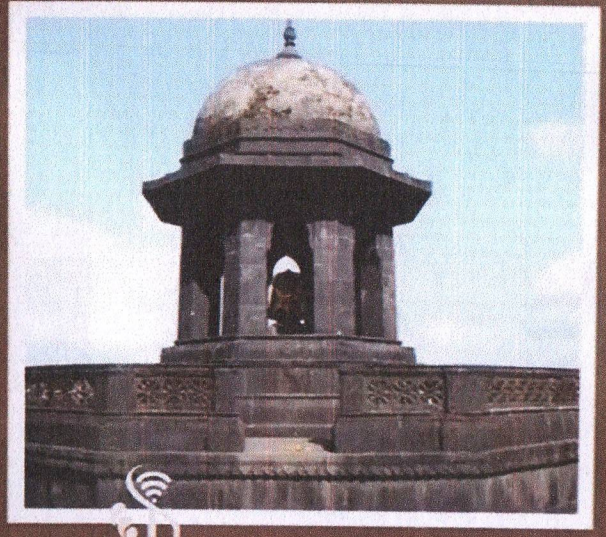

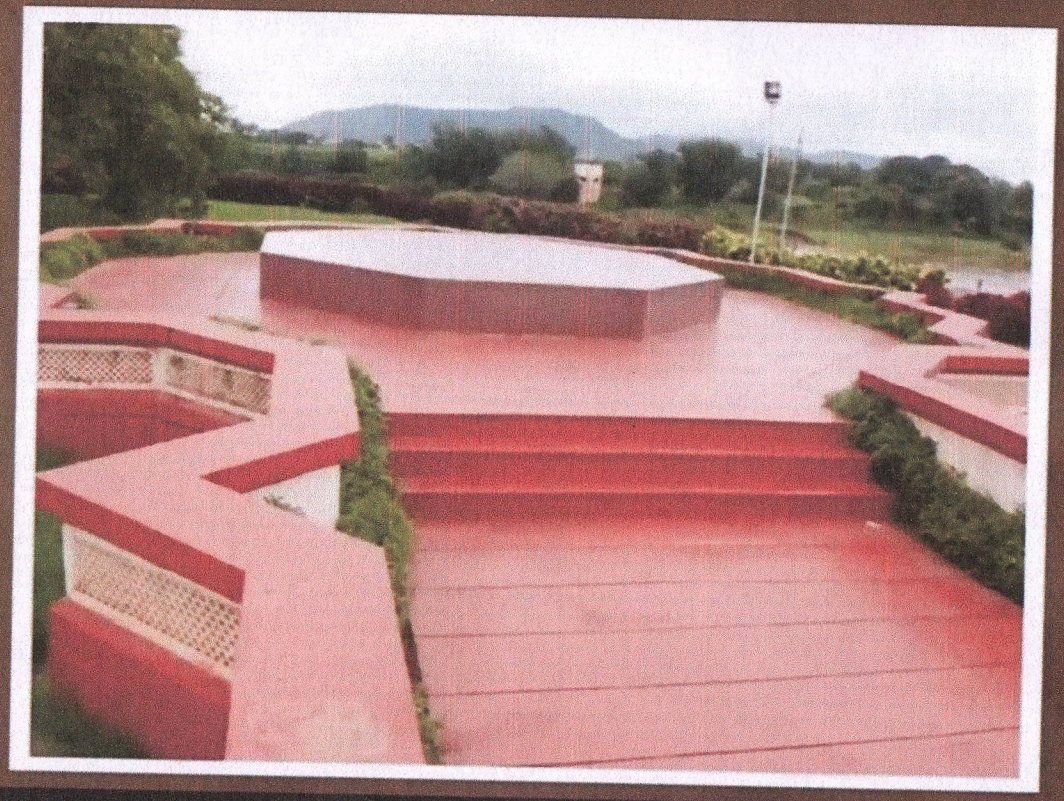

कराडमधील प्रीतीसंगमावरील यशवंतराव चव्हाणांची समाधी इत्यादी.

Principal
Mahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education

इतिहासाची साधने

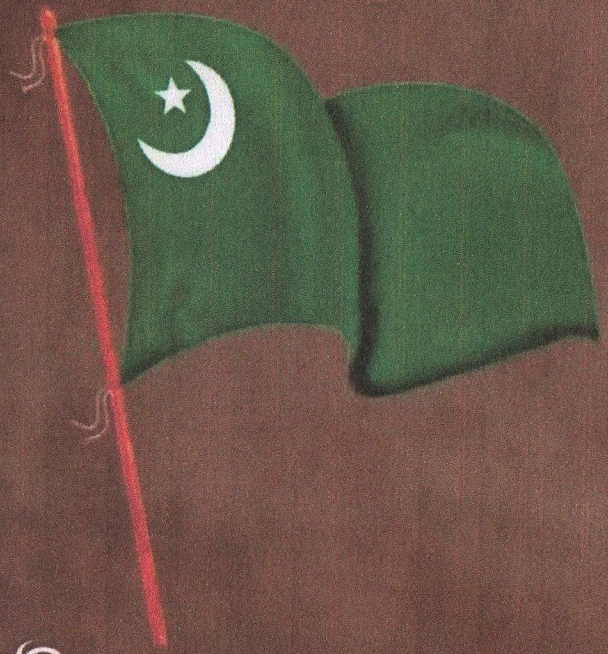

मुस्लीम धर्मामध्ये मृत व्यक्तीला पुरून त्यावर बांधलेल्या छोटयाशा ओट्याला कबर असे म्हणतात.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of

वीरगळ म्हणजे आपल्या इतिहासाचा थेट साक्षीदार असलेला ठेवा होय.

इतिहासाची साधने

इमारती

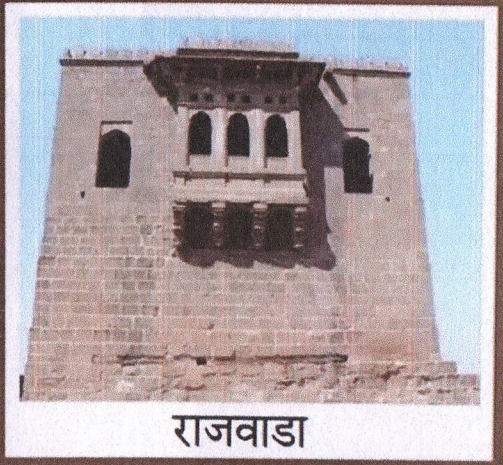

राजवाडा

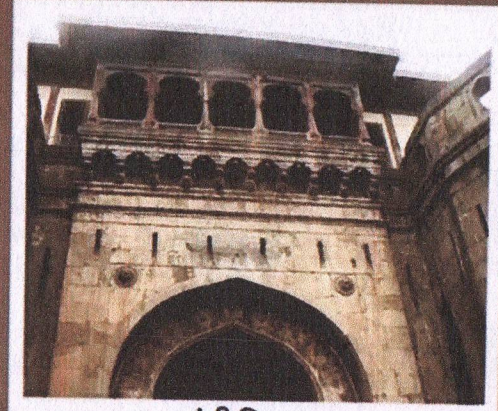

मंत्रीनिवास

राणीवसा

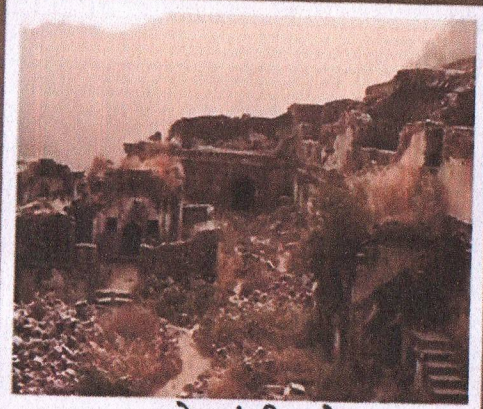

लोकांची घरे

इमारतींमध्ये राजाचा राजवाडा, मंत्रीनिवास, राणीवसा व सामान्य लोकांची घरे यांचा समावेश होतो.

Principal
Subhyog Sevabhavi Sanstha
College of Education

Principal
Arjavod Sevabhavi Sanstha's
College of Education
Vishnunagar, Nanded

शिलालेख म्हणजे दगडावर किंवा भिंतीवर कोरलेले लेख होत.

Principal
Sahyadri Sevabhavi Sanstha
College of Education

ताम्रपट

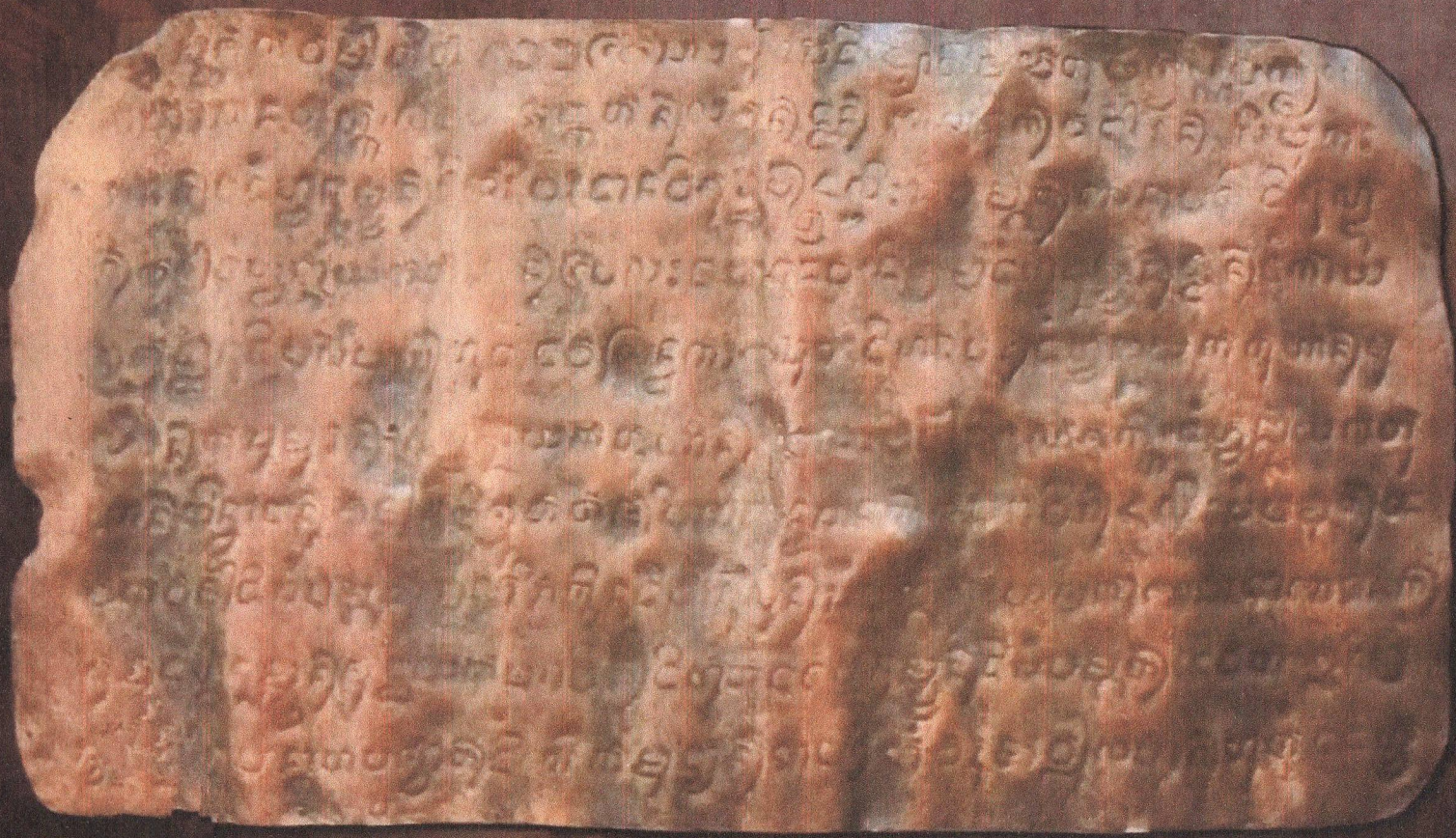

- राजाज्ञा
- निवाडे
- दानपत्र
- आज्ञा

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Thank you ....

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education